

Crna Gora

Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća

IZVJEŠTAJ

**O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA 2012. GODINU
STRATEGIJE RAZVOJA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA
2011-2015**

Podgorica, decembar 2012.

SADRŽAJ

1	UVOD	8
2	OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA	9
2.1	Strateški cilj 1: POBOLJŠANJE POSLOVNOG OKRUŽENJA	9
2.1.1	Smanjenje regulatornog rizika.....	9
2.1.2	Stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja	9
2.1.3	Procjena regulatornih efekata na poslovanje MSP-RIA	10
2.2	Strateški cilj 2: JAČANJE FINANSIJSKE PODRŠKE	10
2.2.1	Poboljšanje pristupa i dostupnosti kreditima i jačanje kapaciteta MSP za upravljanje finansijama.....	10
2.2.2	Uspostavljenje sistema izdavanja kreditnih garancija	11
2.2.3	Poboljšanje dostupnosti grantovima.....	11
2.2.4	Podsticanje korišćenja raspoloživih CIP/EIP finansijskih instrumenata.....	11
2.3	Strateški cilj 3: JAČANJE KONKURENTNOSTI MSP I PROMOCIJA PREDUZETNIŠTVA	12
2.3.1	Zaokruživanje potrebne institucionalne podrške razvoju MSP	12
2.3.2	Edukacija i savjetodavne usluge za MSP	13
2.3.3	Jačanje inovativnosti MSP	13
2.3.4	Podsticanje konkurentnosti i izvoza MSP	13
2.3.5	Dijalog i partnerstvo javnog i privatnog sektora	13
2.3.6	Statističko praćenje i promocija MSP i preduzetništva.....	14
2.4	Strateški cilj 4. PODRŠKA POČETNICIMA U BIZNISU – START UP	15
2.4.1	Jačanje institucionalne infrastrukture za podršku započinjanja biznisa.....	15
2.4.2	Unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti finansijske podrške	15
2.4.3	Unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti nefinansijske podrške	15
3	ZAKLJUČCI	16
4.	PREPORUKE IZ IZVJEŠTAJA SBA ZA 2012	9
5.	ZAKLJUČNE PREPORUKE ZA KREIRANJE I IMPLEMENTACIJU POLITIKE MSP	10

[Anex 1: Lista skraćenica](#)

[Anex 2: Pregled realizovanih aktivnosti i ostvarenih efekata implementacije Akcionog plana 2012, Strategije razvoja MSP 2011-2015, po aktivnostima i nadležnim institucijama](#)

1 UVOD

Politika razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori sprovodi se u skladu sa strateškim ciljevima i mjerama definisanim **Strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015.**

Sprovođenje Strategije MSP, shodno zaključku Vlade Crne Gore br. 03-6966/10 od 20.01.2011., **koordinira**, i iz svojih nadležnosti **realizuje** Direkcija za razvoj MSP. Dakle, u ovom procesu Direkcija za razvoj MSP ima dvostruku ulogu. S jedne strane realizuje aktivnosti i projekte koje se odnose na razvoj institucija podrške, obezbjeđivanje informativnih i savjetodavnih usluga, jačanje konkurentnosti i izvoza MSP, internacionalizaciju, edukaciju, finansijsku podršku kroz obezbjeđenje grantova, istraživanja relevantna za MSP, itd. Sa druge strane, koordinira realiacijom politike razvoja MSP od strane drugih institucija koje realizuju projekte i aktivnosti kojima se doprinosi razvoju ovog sektora.

Izrada Izvještaja o realizaciji Akcionog plana 2012.

Akcioni plan 2012. Strategije razvoja MSP 2011-2015 je od strane Vlade Crne Gore usvojen tek polovinom tekuće godine, kao bi se njime definisane aktivnosti prilagodile sredstvima određenim rebalansom Budžeta.

Sredstva planirana za finansijsku podršku uglavnom su ostala na istom nivou, dok su značajno smanjena sredstva namijenjena pružanju nefinansijskih mjera podrške. Od ukupno planiranih sredstava za podršku sektoru MSP, evidentna je velika disproporcija planiranja ulaganja u mjere finansiranja (92.27%) i mjere nefinansijske podrške sektoru MSP (7,73%, od čega iz državnog sektora 2,42%).

Za mjere finansijske podrške koju realizuju IRFCG i ZZZCG sredstva su za 2012. godinu u potpunosti planirana iz javnih izvora (100%). Za mjere nefinansijske podrške, međunarodne institucije učestvuju sa 65,16% sredstava uglavnom opredijeljenih za tehničku podršku, državne institucije sa 28.91% i privatni sektor sa 5.92%.

Proces izrade izvještaja o realizaciji Akcionog plana 2012.godine vođen je od strane Direkcije za razvoj MSP, uz korišćenje posebnog sistema izvještavanja i monitoringa koji je dat u Aneksu 2 i urađen uz dijalog i partnerstvo predstavnika javnog i privatnog sektora, međunarodnih organizacija i donatorskih projekata. Izvještaj je najprije usvojen na Koordinacionom timu za izradu i implementaciju Strategije za razvoj MSP 2011-2015 i upućen Vladi CG na usvajanje.

Indikatori ostvarenosti politike MSP

Prema podacima MONSTAT-a **broj malih i srednjih preduzeća** u Crnoj Gori u 2010. je 19.356, dok je u 2011. taj broj povećan za 1.724 ili 8,9% i iznosi 21.080. **Broj zaposlenih** u MSP (preduzetnici, mikro, mala, srednja preduzeća) na kraju 2011. godine, prema podacima PU je 107,482 što je za 6.3% više u odnosu na 2010. godinu. Da bi se pratila ostvarenost rezultata/indikatora Strategije razvoja MSP 2011-2015, neophodno je dalje unaprijeđenje statističkog praćenja i istraživanja ovog sektora, što je dato u zaključnim preporukama izvještaja, a u skladu sa zaključkom Vlade broj 03-6966/10 od 20.01.2011.godine.

Sprovođenje principa Small Business Acta

Direkcija za razvoj MSP koordinira sprovođenje principa Akta o malim preduzećima-Small Business Acta-SBA. Ovaj akt je najviši politički dokument u EU koji definiše 10 principa politike MSP i daje smjernice i najbolje prakse u oblasti podrške MSP i preduzetništvu. Ključni elemenat SBA je princip „Small Think First“ (Prvo misli na male), koji treba da bude uključen u donošenje odluka na svim nivoima u EU i u nacionalnim

politikama. Realizacija definisanih aktivnosti Akcionog plana 2012.godine je u skladu sa implementacijom principa **Akta o malim preduzećima – SBA**.

Sastavni dio ovog izvještaja je predstavlja i Anex 2: [Pregled realizovanih aktivnosti i ostvarenih efekata implementacije Akcionog plana 2012, Strategije razvoja MSP 2011-2015, po aktivnostima i nadležnim institucijama.](#)

2 OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

Strategija razvoja MSP 2011-2015 i godišnji Akcioni planovi sprovode se sa ciljem nastavka podrške razvoju sektora MSP i daljeg usklađivanja sa politikom EU u ovoj oblasti, prije svega sa principima Small Business Acta-SBA.

Strategija i Akcioni plan 2012. definišu ostvarivanje 4 strateška cilja:

- Pобољшanje poslovnog okruženja
- Jačanje finansijske podrške
- Jačanje konkurentnosti MSP i promocija preduzetništva
- Podrška početnicima u biznisu – start up.

Pomenutim dokumentima je definisano 16 operativnih ciljeva i 108 aktivnosti koje su u nadležnosti 24 institucije javnog, privatnog sektora i međunarodnih organizacija.

Praćenje realizacije politike MSP na godišnjem nivou ima za cilj da izvrši objektivnu analizu uspjeha ostvarivanja aktivnosti i ciljeva, kako bi se na realnim osnovama, dale preporuke za definisanje i realizaciju politike MSP u narednoj godini.

2.1 Strateški cilj 1: POBOLJŠANJE POSLOVNOG OKRUŽENJA

Pобољшanje ekonomskog ambijenta u Crnoj Gori, jedan je od prioriteta Vlade CG. Savjet za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta i Ministarstvo finansija, u saradnji sa resornim ministarstvima, su i u 2012. nastavili reforme na poboljšanju poslovnog okruženja za poslovanje MSP.

Akcionim planom za 2012. godinu, u okviru ovog strateškog cilja, predviđena je realizacija 12 aktivnosti.

2.1.1 Smanjenje regulatornog rizika

Nakon što su u 2011. godini date preporuke za ukidanje i izmjenu propisa, u maju 2012. godine usvojen je Akcioni plan o implementaciji preporuka *Giljotine propisa*. Akcionim planom su zadužena resorna ministarstva, da shodno preciziranim rokovima, svoje propise usklade sa preporukama.

Izrađen je e-registar licenci kao elektronska baza administrativnih postupaka čime je omogućen sveobuhvatan pregled podataka i neophodnih informacija o administrativnim koracima za pribavljanje različitih tipova licenci. Portal je kreiran u saradnji sa USAID i PKCG.

2.1.2 Stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja

Od 15. maja 2012. godine omogućeno je *on line* podnošenje prijave za registraciju preduzeća preko softvera za elektronsku registraciju preduzeća t.j. preko Portala e-uprave. Na ovaj način *on-line* putem je registrovano 8 novih privrednih subjekata. Urađeni su priručnici o carinskim procedurama, analitička osnova za zapošljavanje i donijeta Odluka o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2013. godinu. Takođe, proširen je obuhvat Kreditnog registra unapređenem softverskog rješenja i omogućavanjem korišćenja podataka i od strane pravnih lica i građana.

Počela je implementacija Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, Zakona o državnom premjeru i katastru, a projekat objedinjene naplate poreza na dohodak i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje je realizovan, a rezultat reformi u dijelu plaćanja poreza jeste napredak u DB 2013 u ovom indikatoru za 38 mjesta.

2.1.3 Procjena regulatornih efekata na poslovanje MSP-RIA

U 2012. godini su nastavljene aktivnosti na procjeni regulatornih efekata. U saradnji sa USAID organizovane su dodatne 4 obuke za državne službenike u cilju kvalitetnije i sveobuhvatnije primjene RIA i obučeno je oko 200 službenika.

RIA je formalno uvedena 01.01.2012. godine i završen je pilot projekat na Zakonu o licenciranju kao korak koji prethodi punom uvođenju RIA. Privredni subjekti su naveli da im prilikom licenciranja jedini problem predstavljaju informacije za licenciranje. Stoga je donešena Uredba o registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti (e-registar licenci koji objedinjava potrebne korake za licenciranje) kao i odluka o povjeravanju poslova vođenja e-registra licenci. RIA se tokom 2012. godine sprovodila na sve pravne akte upućene Vladi CG na razmatranje i usvajanje. Tokom 2012. godine, pripremljeno je 92 RIA analiza na zakonske akte i 126 na podzakonske akte.

Ostvareni efekti

Relizacijom planiranih aktivnosti iz oblasti poboljšanja poslovnog okruženja ostvareni su sljedeći efekti:

- omogućeno je usklađivanje propisa u skladu sa Akcionim planom o implementaciji preporuka Giljotine propisa,
- olakšan je postupak dobijanja licenci kroz pružanje informacija o administrativnim koracima za dobijanje licenci, putem e-registra licenci,
- skraćena je procedura i postupak registracije novih privrednih subjekata *on line* putem,
- povećana je informisanost MSP o carinskim procedurama,
- olakšana je procedura dobijanja radnih dozvola za strance donošenjem i implementacijom Odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance u 2013.,
- unaprijeđena je primjena RIA na propise kroz sprovođenje obuke za oko 200 državnih službenika,
- započela implementacija Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, Zakona o državnom premjeru katastru, završena objedinjena naplata poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

2.2 Strateški cilj 2: JAČANJE FINANSIJSKE PODRŠKE

Obezbjeđivanje potrebnih finansijskih sredstava je jedan od značajnih preduslova kako za započinjanje tako i za rast i dalji razvoj MSP. Stoga su i u 2012. godini obezbijedena značajna finansijska sredstva za MSP od strane finansijskih institucija javnog sektora, ali i banaka i donatora u vidu kredita, faktoring aranžmana, grantova i garancija. Dodatno, izmijenjena je zakonska regulativa u oblasti kreditnog rizika i organizovani su seminari na teme finansiranja.

Akcionim planom za 2012. godinu, predviđena je realizacija 9 aktivnosti. Realizovana je i 1 nova aktivnost.

2.2.1. Poboljšanje pristupa i dostupnosti kreditima i jačanje kapaciteta MSP za upravljanje finansijama.

IRFCG je u 2012. godini obezbijedio široku kreditnu podršku za postojeća i novoosnovana MSP, preduzetnike, registrovane poljoprivrede proizvođače. Zaključno sa

26.11.2012. godine, realizovana su 122 kredita namijenjena preduzetnicima, poljoprivrednim proizvođačima i MSP. Sredstva IRFCG opredijeljena u ove svrhe iznose 11.6mil€, dok su Banke za realizaciju istih dodatno izdvojile 2.19mil€.

Nastavljena je aktivnost finansijske podrške u vidu faktoring aranžmana, za MSP koja su u fazi rasta i razvoja i izvozno orijentisana. Sektor MSP je podržan kroz 14 aranžmana pri čemu je ostvaren otkup potraživanja u iznosu od 8,28mil €.

Aktivnost uspostavljanja instrumenata za osiguranje izvoza MSP nije realizovana jer je analiza i praksa iz okruženja pokazala da ovaj finansijski instrument nije realno uspostaviti unutar IRFCG.

U dijelu unaprjeđenja znanja i vještina za upravljanje finansijama, PKCG je organizovala dvije obuke za 50 polaznika, dok su u 22 preduzeća uvedeni finansijski MRS uz podršku EBRD BAS.

2.2.1. Uspostavljenje sistema izdavanja kreditnih garancija

Model garantnih šema IRFCG iz 2011. godine izmijenjen je u dijelu koji se odnosi na procedure implementacije, procenta garantovanja kredita i preciznijeg definisanja pojedinih segmenata. U 2012. godini nije bilo aplikacija za garancije, a jedan od razloga je i inertnost poslovnih banaka sa kojima bi trebao da se realizuje model garancija.

2.2.3. Pобоljšanje dostupnosti grantovima

EBRD BAS program je i u 2012. godini nastavio sa podrškom subvencioniranja dijela troškova za konsalting usluge (poslovne funkcije, sistemi kvaliteta menadžmenta u dijelu ekologije i bezbjednosti hrane, energetske efikasnosti i konkurentnosti MSP) i realizovao 61 projekat. Obzbijedena je podrška Direkcije za razvoj MSP za Vaučerske šeme za inovativne aktivnosti za 16 MSP ukupnom iznosu od 20.351,66€.

2.2.4. Olakšavanje pristupa kreditima kreiranjem podsticajnog regulatornog okvira

Savjet CBCG donio je Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, kojom se implementira MRS 39, kao i dopune predmetne odluke koja će se primjenjivati od 1. januara 2013. Na ovaj način će omogućiti izvještavanje poslovnih banaka u skladu sa međunarodnim standardima, efikasnije upravljanje stečenom aktivom.

2.2.5. Podsticanje korišćenja raspoloživih CIP/EIP finansijskih instrumenata i uspostavljanje direktne saradnje nadležnih institucija sa evropskim finansijskim institucijama

IRFCG je u oktobru 2012. godine potpisao Ugovor o kreditnom aranžmanu sa EIB u ukupnom iznosu od 50 mil€, koji će biti realizovan kroz dva finansijska aranžmana od po 25 mil€, podijeljenih u nekoliko tranši. Kreditna sredstva od EIB usmjeravaće se ka sektoru malih i srednjih preduzeća, pridržavajući se principa finansiranja održivog biznisa i ekonomske opravdanosti, dok će jedan njihov dio biti utrošen u infrastrukturne projekte.

Kao rezultat promocije finansijskih instrumenata u okviru CIP programa koji je u 2011. organizovala Direkcija za razvoj MSP, potpisan je Sporazum između EIF i CKB o garantnom aranžmanu vrijednom 20 mil€, namijenjem početnicima i rizičnim ciljnim grupama, poljoprivrednicima koji nemaju čvrst kolateral. Finansijska sredstva za MSP raspoloživa od polovine marta 2012. i omogućavaju odobravanje kredita do 25.000€, bez potrebe obezbjeđivanja hipoteke i bez žiranata, uz ličnu mjenicu i mjenicu preduzeća.

Ostvareni efekti

Realizacijom planiranih aktivnosti iz oblasti jačanja finansijske podrške ostvareni su sljedeći efekti:

- implementirana ponuda raspoloživih sredstava za finansiranje poslovanja MSP u vidu kredita i faktoring aranžmana,
- finansijska podrška obezbijeđena specifičnim ciljanim grupama u okviru MSP (postojeća i novosonovana MSP, preduzetnici, registrovani poljoprivredni proizvođači, žene i mladi u biznisu,
- obezbijeđena mogućnost kreiranja novih kreditnih linija za MSP-za trajna obrtna sredstva kroz potpisan aranžman IRFCG sa EIB,
- omogućeno uključivanje finansijskih institucija u realizaciju CIP/EIP programa i implementacija novih finansijskih instrumenata (izdavanje garancija za početnike i rizična preduzeća)
- unaprijeđeno sufinansiranje konsultantskih usluga putem grantova (EBRD BAS) i poboljšanje poslovnih performansi i funkcija preduzeća,
- unaprijeđene inovativne aktivnosti realizacijom Vaučerskih šema za inovativna MSP,
- unaprijeđeno je znanje MSP u oblasti upravljanja finansijama i pravilima državne pomoći
- unaprijeđena implementacija međunarodnih računovodstvenih standarda - MRS u MSP
- unaprijeđeno izvještavanje poslovnih banaka u skladu sa MRS 39

2.3 Strateški cilj 3: Jačanje konkurentnosti MSP i promocija preduzetništva

Unaprjeđenje nefinansijske podrške za razvoj MSP koja se odnosi na jačanje institucionalne mreže od nacionalnog do lokalnog nivoa, zatim sticanje potrebnih znanja i vještina, uvođenje preduzetništva kao ključne kompetencije, unaprjeđenje inovativnosti, podsticanje razvoja ženskog preduzetništva, unaprjeđenje izvoznih potencijala, statističko praćenje i istraživanje MSP, jačanje društvene odgovornosti su aktivnosti koje prethode i/ili su posredno vezane za unaprjeđenje poslovanja MSP zajedno sa finansijskom podrškom, a vode i unaprjeđenju ambijenta za poslovanje MSP. Stoga je njihov značaj nesporan.

Akcionim planom za 2012, predviđena je realizacija 75 aktivnosti. Realizovane su i 3 nove aktivnosti.

2.3.1 Zaokruživanje potrebne institucionalne podrške razvoju MSP

Prijedlog za unaprjeđenje novog modela funkcionisanja mreže BC na principima PJP je kreiran i predložen je okvir pravnog organizovanja RBC. Postignut je konsenzus svih ključnih aktera PJ sektora na implementaciji modela na regionalnom i lokalnom nivou. Model predstavlja osnov za uspostavljanje minimalnog seta standardizovanih usluga koje će implementirati mreža BC. Njegova realizacija zavisi od obezbjeđenja finansijskih sredstava. U sklopu saradnje sa GIZ, u 2012. godini, otvorene su 3 nove info kancelarije za energetska efikasnost u Žablaku, Rožajama i Plavu, dok je u Bijelom Polju otvoren i Info Centar, tako da se sada uspješno sprovode aktivnosti u okviru 7 uspostavljenih info kancelarija EE, kreiran prijedlog za formiranje on line MSP portala, uz podršku BESRE projekta.

Potpisan je Ugovor o izradi Biznis plana za uspostavljanje naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori od strane MN i identifikovane lokacije potencijalnog naučno-tehnološkog parka-NTP (Podgorica, Nikšić, Bar i Pljevlja). Prezentirano je idejno rješenje za Inovaciono-preduzetnički centar (NTP) u Nikšiću.

Značajnu podršku internacionalizaciji MSP, predstavlja Evropski Informativni i Inovativni Centar (EIICM), organizovanjem promocije svojih usluga, odgovorima na upite i pružanjem informacija, održavanjem direktnih sastanaka sa MSP, organizacijom i učešćem u misijama poslovne saradnje, lakšem pronalaženju poslovnih partnera,

informisanjem o uslovima i kriterijumima apliciranja za finansiranje iz evropskih fondova, itd.

2.3.2 Edukacija i savjetodavne usluge za MSP

Promovisanje preduzetničkih vrijednosti u okviru obrazovnog sistema, predstavlja jedan od strateških prioriteta realizacije politike MSP.

Ponovo je obrazovano Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje. Realizovane su aktivnosti SEECEL projekta na uvođenju ključne kompetencije preduzetništva u osnovnom obrazovanju ISCED 2, 4 osnovne škole uspješno su završile obuku 24 nastavnika. U srednjem stručnom obrazovanju predmet Preduzetništvo je uveden u sva područja rada kao obavezni ili kao izborni stručno-teorijski predmet, obučen 31 nastavnik za predmet preduzetništvo, 6 direktora sa sjevera Crne Gore, inoviran je postojeći sajt Servis Centra preduzeća za vježbu www.servisvcentarpzv.me i učenicima je omogućeno da svoja virtuelna preduzeća registruju *on line* putem. Predmet Preduzetništvo kao nastavni predmet je uključen u program Humanističkih studija u okviru rada UDG. Urađene su smjernice za razvoj kvalifikacija i formirano 10 sektorskih komisija. Unaprijeđena je saradnja institucija formalnog obrazovanja sa privredom organizacijom okruglih stolova, potpisivanjem sporazuma i organizacijom profesionalne prakse u preduzećima. Promocija preduzetništva u formalnom obrazovanju realizovala se organizacijom i učešćem na sajmovima „preduzeće za vježbu“, berze preduzetničkih ideja i takmičenja u izradi biznis planova. Nastavljena je realizacija obuka i treninga, okruglih stolova, urađeni su programi obrazovanja odraslih, itd.

2.3.3 Jačanje inovativnosti MSP

U okviru manifestacije "Otvoreni dani nauke" realizovane su promotivne aktivnosti na jačanju svijesti o istraživanju i razvoju. Crna Gora je potpisala Ugovor o pristupanju EUREKA programu, otvorena je kancelarija u MN i sufinansira se učešće 2 preduzeća iz CG, organizovana informativna kampanja o značaju inovativnih aktivnosti u MSP. Izabran je projektni tim za rad na projektu za uspostavljanje centara uspješnosti. U toku je redefinisanje strategije naučno-istraživačke djelatnosti i urađen je njen nacrt. Realizovana je finansijska podrška u okviru Vaučer šema za inovativne aktivnosti za 16 preduzeća, od strane Direkcije za razvoj MSP.

2.3.4 Podsticanje konkurentnosti i izvoza MSP

U okviru Tržišno Informativnog Servisa, pri Direkciji za razvoj MSP, pruženo je 55 tržišnih informacija, urađen je opšti pregled o mogućnostima izlaska na rusko tržište u cilju izrade Izvozno-razvojnog programa Rusija 2012-2013. Izrađeno je 16 studija istraživanja tržišta, CEFTA portal je redovno ažuriran i pruža relevantne informacije o legislativi i pravilima koji se odnose na trgovinu. Usvojeni su Strateški planovi razvoja u 11 opština, Strategija za održivi ekonomski rast CG kroz uvođenje klastera 2012-2016, mapirana su 63 potencijalna klastera, urađeno 15 dijagnostičkih studija, obezbijedena je podrška u vidu granta za 2 klastera, organizovani su seminari, okrugli stolovi u cilju unaprjeđenja standarda kvaliteta, EE, javnih nabavki, itd. Održani su poslovnih susreti i forumi u zemlji i inostranstvu u cilju povezivanja poslovnih subjekata i intenziviranja njihove saradnje, itd.

2.3.5 Dijalog i partnerstvo javnog i privatnog sektora

Savjet za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta ima uspostavljeno partnerstvo između vladinih agencija i privatnog sektora, i na svojim sjednicama sprovodi aktivnosti na sprovođenju regulatornih reformi i unaprjeđenju poslovnog ambijenta.

Sastanci Koordinacionog tima za izradu i implementaciju Strategije MSP, Savjeta za podsticanje konkurentnosti na mikro nivou i Nacionalnog partnerstva za cjeloživotno učenje se održavaju redovno i na njima se kreira, analiziraju rezultati i daju preporuke za

realizaciju politike MSP. Potpisani su protokoli o saradnji u pružanju mjera podrške MSP na lokalnom nivou sa 7 opština.

Urađeno istraživanje o DOP, organizovani okrugli stolovi, seminari, dokument o uvođenju principa DOP-a razmatran i usaglašen izmedju partnera u Vladi, privatnom i civilnom sektoru.

2.3.6 Statističko praćenje i promocija MSP i preduzetništva

Uspostavljanje pouzdanih i sveobuhvatnih statističkih podataka o MSP je od posebnog značaja za utvrđivanje uspješnosti realizacije politike MSP i planiranih rezultata utvrđenih Strategijom MSP. U okviru baze podataka statističkog biznis registra kreirana je Baza malih i srednjih preduzeća, što predstavlja jedan od potrebnih indikatora. MONSTAT je u skladu sa preporukama EUROSTAT-a objavio nekoliko publikacija koje se odnose na poslovne subjekte u Crnoj Gori. U ovim publikacijama moguće je pratiti broj poslovnih subjekata po veličini (mala, srednja, velika), ali podaci o broju zaposlenih u njima nijesu dostupni.

Crna Gora je u potpunosti posvećena sprovođenju principa Small Business Acta- Akta o malim preduzećima, urađen je Izvještaj o sprovođenju politike MSP u skladu sa smjernicama SBA za 2012. godinu i organizovana je i redovna godišnja konferencija SME WEEK na temu ženskog preduzetništva.

Organizovani su okrugli stolovi i treninzi u cilju jačanja ženskog preduzetništva, formirana je Mreža mentora za žene preduzetnice, odobreno je 8 projekata čiji su nosioci žene u iznosu od 0.425mil€ od strane IRFCG, dok je od strane ZZZCG odobren 31 kredit, za otvaranje 32 nova radna mjesta, u iznosu od 0.165mil€. Urađen je Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017 i prepoznata potreba za izradom Strategije razvoja ženskog preduzetništva u CG.

Ostvareni efekti

Realizacijom planiranih aktivnosti iz oblasti jačanja konkurentnosti i promocije preduzetništva ostvareni su sljedeći efekti:

- uspostavljen konsenzus ključnih aktera PJ sektora na implementaciji novog modela BC
- unaprijeđen značaj o potrebi uspostavljanja NTP
- unaprijeđena internacionalizacija i informisanost MSP kroz rad servisa EIICM
- poboljšani koncepti uvođenja preduzetništva kao ključne kompetence u formalnom obrazovnom sistemu na svim nivoima obrazovanja,
- nastavljena saradnja institucija formalnog obrazovanja i privrede
- unaprijeđeno informisanje, znanje i vještine kroz specifične seminare, obuke, okrugle stolove, definisane potrebe MSP za edukacijom i pružanjem seta usluga (programa obuke)
- promovisan značaj ulaganja u istraživanje i inovacije i korišćenje konsultantskih usluga, razvijena institucionalna infrastruktura za osnivanje centra uspješnosti, promovisane koristi učešća MSP u EU programima, stvorena osnova za razvoj klastera,
- omogućena informisanost i nastup MSP na pojedinim tržištima u regionu i EU preko TIS, CEFTA portala, promotivnih materijala i treninga,
- unaprijeđen dijalog i partnerstvo javnog i MSP sektora i postavljene osnove za jačanje dijaloga na lokalnom nivou, unaprijeđena svjesnost o značaju društvene odgovornosti za MSP, urađeni pouzdani statistički podaci o broju MSP, pojačano je žensko preduzetništvo kroz mentorstvo, treninge i finansijsku podršku.

2.4 Strateški cilj 4. Podrška početnicima u biznisu – start up

Podrška početnicima u biznisu je u 2012. godini realizovana u manjem obimu kada posebno kada je riječ o operativnim ciljevima: ulaganjima u jačanje institucionalne infrastrukture, i nefinasijskoj podršci za započinjanje biznisa.

Akcionim planom za 2012. godinu, predviđena je realizacija 11 aktivnosti.

2.4.1 Jačanje institucionalne infrastrukture za podršku započinjanja biznisa

Postojeća infrastruktura BI „Inventivnost” Podgorica nije unaprijeđena u 2012.godini zbog nedostatka finansijskih sredstava, a takođe je smanjen broj pruženih usluga. BI BSC Bar održao je nivo planiranih poslovnih aktivnosti i usluga. Iako je još 2009. godine donešena odluka od strane Vlade CG i Opštine Berane i urađen Biznis plan za formiranje Inkubatora u Beranama, biznis inkubator nije osnovan jer finansijska sredstva još uvijek nijesu obezbijeđena u skladu sa biznis planom.

Biznis inkubatori su realizovali planirane posjete inkubatorima u regionu, aktivno su učestvovali u realizaciji i apliciranju na međunarodnim projektima, zajedno sa inkubatorima i organizacijama u zemlji i regionu. Organizovali su 2 seminara u cilju promocije značaja inkubatora.

2.4.2 Unaprijeđenje kvaliteta i dostupnosti finansijske podrške

IRFCG je i u toku 2012. odobrio 15 kredita za start –up preduzeća u iznosu od 0.55mil€. Odobreni projekti su iz djelatnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, turizma i ugostiteljstva, proizvodnih djelatnosti i usluga.

Prije odobravanja kredita od strane ZZZCG realizovano je 9 edukacija za preduzetnike kojima je obuhvaćeno 86 nezaposlenih lica. Odobrena su 83 kredita u iznosu od 0.5mil€ kojima se omogućava otvaranje 100 novih radnih mjesta. Projektom „Tvoja ideja tvoj biznis” odabrano je 10 najbolje rangiranih biznis ideja, organizovana obuka u okviru virtuelnih preduzeća i omogućeno apliciranje za kredite za prvih 5 biznis ideja, a samim tim i mogućnost za osnivanje novih preduzeća.

2.4.3 Unaprijeđenje kvaliteta i dostupnosti nefinansijske podrške

Jačanje kapaciteta i unaprijeđenje kvaliteta pruženih usluga preduzetnicima početnicima je ostvareno ispod planiranog nivoa. Zbog nedostatka finansijskih sredstava smanjen je obim obuka i izostalo je štampanje priručnika za započinjanje biznisa.

Od realizovanih aktivnosti daje se akcenat organizaciji prezentacije novog modela Biznis centara za zaposlene BC i menadžere inkubatora. Uspostavljeno je 1 virtuelno preduzeće u Podgorici, obučeno je 5 polaznika. Postojeći inkubatori su organizovali 4 različita ciklusa obuka za preduzetnike i MSP i 2 takmičenja za najbolji biznis plan. Broj savjetodavnih usluga je na nivou iz 2011. godine-prosječno 2000. Izrađeno je 10 tematskih brošura u obimu 1.000 primjeraka kroz BESRE projekat.

Ostvareni efekti

Realizacijom planiranih aktivnosti iz oblasti podrške početnicima u biznisu –start up ostvareni su sljedeći efekti:

- iako su inkubatori prepoznati kao važan instrument podrške početnicima u biznisu, postojeća infrastruktura nije unaprijeđena zbog neobezbjeđenja preduslova za rad (finansijskih sredstava),
- pojačana je saradnja inkubatora u CG sa istima u regionu,
- kvalitet i dostupnost finansijske start-up podrške od strane IRFCG i ZZZCG je u najvećoj mjeri ostvarena u skladu sa planiranim,
- u određenoj mjeri je unaprijeđeno znanje o samostalnom započinjanju biznisa zbog smanjenog broja obuka za preduzetnike početnike.

3 ZAKLJUČCI

Ključni zaključci ostvarenosti politike MSP u 2012. godini, po strateškim ciljevima su:

- U oblasti **Poboljšanja poslovnog okruženja** postignuti efekti su u velikoj mjeri u skladu sa planiranim posebno u dijelu implementacije preporuka Giljotine propise, postupka dobijanja licenci, *on line* registracije novih privrednih subjekata, objedinjene naplate poreza, zapošljavanja stranaca i implementacije RIA.
- U oblasti **Jačanja finansijske podrške** postignuti efekti su u velikom dijelu u skladu sa planiranim, realizacija broja kredita je u nešto manjem obimu u odnosu na 2011. godinu sa tendencijom unaprijeđenja posebno imajući u vidu potpisan aranžman sa EIB, unaprijeđena je realizacija faktoringa, uspostavljeno izdavanja garancija za početnike u biznisu od strane banke, dijelom je unaprijeđeno znanje i implementacija MRS. Nema rezultata i efekata na planu osiguranja izvoza i izdavanja garancija od strane javnih institucija.
- U oblasti **Jačanja konkurentnosti MSP i promocije preduzetništva** postignuti efekti su u najvećem dijelu u skladu sa planiranim u dijelu informisanosti i internacionalizacije MSP, ponovnog obrazovanja Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje i uvođenja preduzetništva kao ključne kompetencije na svim nivoima obrazovanja, edukacije i treninga u neformalnom obrazovanju, informisanosti za nastup na tržištima regiona i EU, ulaganjima u istraživanje i inovacije, uključivanja MSP u EU projekte za inovacije, jačanja institucionalne infrastrukture za unaprijeđenje inovacija, dijaloga i partnerstva na nacionalnom i lokalnom nivou, ženskog preduzetništva. Određeni napredak je postignut u statističkom praćenju MSP, postignutom konsenzusu o osnivanju nove mreže pružaoca usluga u okviru BC. **Analiza pokazuje da održivost aktivnosti ovog strateškog cilja u narednom periodu u najvećem obimu zavisi od raspoloživosti finansijskih sredstava za njihovu realizaciju.**
- U oblasti **Podrške početnicima u biznisu –start up-** postignuti efekti su ispod planiranih u dijelu mjera nefinansijske podrške. Napredak je ostvaren u dijelu dostupnosti finansijske podrške i u određenoj mjeri znanja o samostalnom započinjanju biznisa. Izostala je podrška institucionalnoj infrastrukturi u smislu daljeg razvoja i osnivanja novih inkubatora, organizovanje obuka i treninga je u smanjenom obimu, izostalo je štampanje priručnika i brošura za započinjanje biznisa. Navedeno je rezutat nedostatka finansijskih sredstava.
- Dodatno je započeta realizacija 4 aktivnosti koje nijesu bile predviđene Akcionim planom 2012. (unapredjenje računovodstveno-finansijskih MRS u preduzećima korisnicima ili potencijalnim korisnicima EBRD kredita, redefinisane Strategije naučno-istraživačke djelatnosti, Potpisivanje Memoranduma o saradnji između Direkcije za razvoj MSP i Agencije za promociju malih i srednjih preduzeća–BSMEPA, Bugarska i Organizacije za razvoj malih i srednjih preduzeća–KOSGEB Turska, Projekat "Izazovi sa kojima se suočavaju preduzetnice u CG").

Dakle, analizom realizacije politike MSP u 2012. godini, zaključuje se da su najveći efekti postignuti u okviru strateških ciljeva 1, 2 i 3. Efekti realizacije politike MSP se ogledaju u ostvarenom napretku u unaprijeđenju poslovnog ambijenta, finansijske podrške i na kraju jačanja konkurentnosti i promocije izvoza. Najmanji napredak je ostvaren u dijelu nefinansijske podrške početnicima u biznisu.

Zaključuje se da u oblastima u kojima je ostvaren manji ili nedovoljan napredak, glavni razlog za odstupanje je nedostatak ili nedovoljna raspoloživost finansijskih

sredstava za realizaciju mjera definisanih Akcionim planom 2012, odnosno Strategijom razvoja MSP 2011-2015, usvojenom od strane Vlade CG. Njihova održivost i u 2013.godini zavisi od obezbjeđenja finansijskih sredstava. Takođe, treba napomenuti da je značajan dio aktivnosti realizovan upravo uz podršku međunarodnih projekata/donatora, dok je manji dio realizovan ograničenim sredstvima Budžeta.

4. PREPORUKE IZ IZVJEŠTAJA SBA ZA 2012

Izveštaj o sprovođenju politike MSP u skladu sa smjernicama SBA za 2012.-SME Policy Index za 2012. godinu urađen je u maju 2012. godine, a prezentiran na konferenciji u Zagrebu u oktobru 2012. godine.

Izveštaj navodi da je „Direkcija za razvoj MSP, u okviru Ministarstva ekonomije odgovorna za izradu politike razvoja MSP, njenu koordinaciju i implementaciju.

Dalje, daju se preporuke da: „Crna Gora treba da nastavi da razvija svoje institucije i unaprijedi njihove kapacite za implementaciju, posebno se fokusirajući na jačanje institucija koje pružaju podršku malim i srednjim preduzećima i ostalih „vladinih agencija” kao što su agencije za promociju izvoza i za inovacije”.

Crna Gora je postigla **srednji nivo** u implementaciji principa SBA u poređenju sa zemljama iz regiona. U nekoliko područja ostvaren je značajan napredak, posebno u oblasti institucionalnog okvira (Koordinacioni tim i Savjet za konkurentnost), registracije preduzeća i započinjanja biznisa, regulatorne reforme i uvođenje RIA, pristupu finansijama, konsultacijama javnog i privatnog sektora, promociji ženskog preduzetništva.

Oblasti koje zahtijevaju **dalje unaprjeđenje** odnose se na mjere za jačanje inovativnosti, pružanja usluga podrške biznisu, partnerstva za cjeloživotno učenje, pružanja informacija u okviru centralizovanog *on line* portala, unaprjeđenje znanja i vještina u cilju jačanja konkurentnosti MSP posebno u oblastima trgovinske razmjene sa EU.

5. ZAKLJUČNE PREPORUKE ZA KREIRANJE I IMPLEMENTACIJU POLITIKE MSP

Zaključne **Preporuke** po strateškim ciljevima su date uzimajući u obzir preporuke iz Izveštaja o sprovođenju politike MSP u skladu sa smjernicama SBA za 2012.-SME Policy Index za 2012. godinu, potrebe daljeg usklađivanja njihovog razvoja sa politikom MSP u EU, preporukama iz procesa pregovaranja u Poglavlju 20. Preduzetništvo i industrijska politika i analize postignutih efekata realizacije politike MSP za 2012.godinu, datih u ovom izvještaju.

Takođe, polazeći od činjenice da su MSP glavna pokretačka snaga za dalji razvoj Crne Gore i i težeći ostvarivanju planiranih rezultata utvrđenih Strategijom MSP, u narednom periodu je neophodno poseban akcenat staviti na realizaciju sljedećih **preporuka**:

- Daljeg **unaprjeđenja poslovnog ambijenta za MSP** (implementaciji preporuka Giljotine propisa, punoj implementaciji *on line* registracije i ostalih indikatora za unaprjeđenje poslovnog ambijenta u okviru *Doing Business*, punoj implementaciji RIA);
- Daljeg **unaprjeđenja finansijske podrške** kroz nastavak realizacije postojećih i uvođenja novih finansijskih instrumenata za MSP (novih garancija, instrumenata za podršku izvozu, fondova rizičnog kapitala i poslovnih anđela), unaprjeđenja finansijske pismenosti;
- Daljeg **unaprjeđenja podrške jačanju konkurentnosti MSP** posebno u dijelu pružanja poslovnih usluga implementacijom novog modela BC, kreiranja *on line*

MSP portala, unaprjeđenja znanja i vještina u oblasti jačanja konkurentnosti i izvoznog poslovanja, daljeg unaprjeđenja statističkog praćenja MSP u skladu sa preporukama EUROSTAT kroz kreiranje i praćenje indikatora neophodnih za ocjenu ostvarenosti politike MSP u skladu sa Strategijom MSP (zaposlenost u MSP, učešće MSP u ukupnom izvozu, učešća MSP u GDP, ukupnim investicijama, prometu, profitu i bruto dodatoj vrijednosti) i uspostavljanje bilateralne saradnje sa institucijama koje se bave podrškom MSP (prije svega Direkcijom za razvoj MSP), razvoja klastera, unaprjeđenja dijaloga PJ sektora na nacionalnom i lokalnom nivou, nastavka promovisanja Preduzetništva na svim nivoima obrazovanja, unaprjeđenja inovativnosti i potrebne infrastrukture, promocije DOP-a, ženskog preduzetništva, itd;

- Daljeg **unaprjeđenja finansijske podrške** i posebno, **poboljšanja pružanja nefinansijskih mjera podrške početnicima u biznisu** (unaprjeđenje postojećih i formiranje novih biznis inkubatora, unaprjeđenje informisanja, edukacije i obuke za potencijalne preduzetnike i mjera promocije usmjerenih na podršku start-up biznisima).

Imajući u vidu da je najveći napredak ostvaren u dijelu finansijske podrške i da su i u narednom periodu kroz potpisane finansijske aranžmane stvoreni preduslovi za jačanje ovog segmenta podrške MSP, pažnju treba usmjeriti na jačanje mjera nefinansijske podrške, koja je usko vezana sa finansijskom podrškom, posebno kada je u pitanju podrška početnicima u biznisu. Nefinansijske mjere su svakako i od posebnog značaja za dalji rast i razvoj, unaprjeđenje kapaciteta, jačanje menadžmenta i izlazak na nova tržišta za postojeća MSP, te je stoga neophodno veću pažnju usmjeriti na realizaciju ovih mjera, posebno imajući u vidu rezultate postignute u 2012. godini koji su po napretku manji u odnosu na planirano, ili su u nekim segmentima izostali.

Generalna preporuka, koja takođe proizilazi iz preporuka datih u Izvještaju o sprovođenju politike MSP u skladu sa smjernicama SBA za 2012. godinu, je da Crna Gora treba da nastavi da razvija svoje institucije, posebno se fokusirajući na jačanje institucija koje pružaju podršku MSP i unaprijedi njihove kapacite za implementaciju.

Preduslov koji je neophodan za implementaciju mjera podrške MSP, osim unaprjeđenja kapaciteta institucija, predstavlja i obezbjeđenje finansija za realizaciju mjera nefinansijske podrške od strane Vlade CG, pa se u tom slučaju jedan dio podrške obezbjeđuje kroz međunarodne projekte i na taj način se omogućava postizanje određenog ali ne i dovoljnog napretka.

ANEX 1: LISTA SKRAĆENICA

Asocijacija "Poslovna žena"	APŽ	Visoko obrazovanje, istraživanje i inovacije za konkurentnost Crne Gore	INVO
Biznis centri	BC	Agencija Ipsos Strategic Marketing	IPSOS
Biznis inkubator	BI	Koordinacioni tim za izradu i implementaciju Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015	Koordinacioni tim
Biznis Start up Centar	BSC	Mala i srednja preduzeća	MSP
Business Environment for Rural Enterprises	BESRE	Ministarstvo ekonomije	ME
Centar za preduzetništvo i ekonomski razvoj	CEED	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	MLJMP
Central European Free Trade Agreement	CEFTA	Ministarstvo finansija	MF
Centralna banka Crne Gore	CBCG	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	MIDT
CITES konvencija	CITES	Ministarstvo prosvjete	MP
Centar za stručno obrazovanje	CSO	Ministarstvo nauke	MN
Društvena odgovornost	CSR	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	MPRR
Centar za razvoj nevladinih organizacija	CRNVO	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	MRSS
Međunarodna organizacija za razvoj i humanitarnu pomoć	CHF International	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	MORiT
Italijanska kooperacija za razvoj	COSV	Menadžment informacioni sistem	MIS
Centralni registar privrednog suda	CRPS	Međunarodni računovodstveni standardi	MRS
Competitiveness Innovation Program	CIP	Memorandum o saradnji	MOU
Crnogorska komercijalna banka	CKB	Montenegro biznis alijansa	MBA
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	Direkcija za razvoj MSP	Naučno tehnološki park	NTP
Privredna komora Njemačke	DIHK	Organization for Economic Cooperation and Development	OECD
Doing Business	DB	Program ekonomskog razvoja CHF	PER
Energetska efikasnost	EE	Poreska uprava	PU
EBRD Business Advisory Service	EBRD BAS	Privredna komora Crne Gore	PKCG
Evropska Komisija	EK	Regulatory Impact Assesment (Procjena uticaja regulative)	RIA
Evropska Unija	EU	Regionalni biznis centar	RBC
Evropski centar za informacije i inovacije Montenegro	EIICM	Statistical Office of the European Comission	EUROSTAT
Evropska banka za obnovu i razvoj	EBRD	Savjet za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Savjet
Evropska preduzetnička mreža	EEN	South East European Centre for Entrepreneurial Learning	SEECCEL

Evropski investicioni fond	EIF	Technical Assistance for Civil Society Organisations	TACSO
Evropska Investiciona banka	EIB	Tržišno informativni servis	TIS
Entrepreneurship Innovation Program	EIP	Trans-European mobility scheme for university studies	TEMPUS
European Training Foundation	ETF	Akt o malim preduzećima (Small Business Act)	SBA
Panevropska mreža za podršku tržišno orijentisanih, industrijskih naučnoistraživačkih projekata	EUREKA	Unija poslodavaca Crne Gore	UPCG
Frequently asked questions	FAQ	United States AID Good Governance Program	USAID/GGP
German Organization for Technical Cooperation	GIZ	Univerzitet Donja Gorica	UDG
Geographical Information Systems	GIS	United Nation Development Program	UNDP
Global Reporting Initiative	GRI	United Nations Global Compact	UN Global Comapct
Hilfe zur Selbsthilfe e.V.-program zapošljavanja za izbjeglice, raseljena lica i ugrožena domaćinstva	HELP	Uprava carina	UC
International Finance Corporation	IFC	Vlada Crne Gore	Vlada CG
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	IRFCG	Zavod za zapošljavanje Crne Gore	ZZZCG
Informaciono-komunikacione tehnologije	ICT	Zavod za statistiku Crne Gore	MONSTAT
		Zavod za školstvo	ZZŠ

Anex 2: Pregled realizovanih aktivnosti i
ostvarenih efekata implementacije
Akcionog plana 2012, Strategije razvoja
MSP 2011-2015

Redni broj	Cilj / Zadatak / Aktivnost	Očekivani rezultati	Ostvareni rezultat	Izvori verifikacije	Plan za 2013	Nadležnost	Realizacija planiranih aktivnosti po:		Evaluacija			
							Tipu aktivnosti	Razvojnoj fazi	Ocjena ostvarenih rezultata	Postignuti efekti realizacije	Održivost	Ciljna grupa
1.	POBOLJŠANJE POSLOVNOG OKRUŽENJA											
1.1.	Smanjenje regulatornog rizika											
1.1.1.	Ukidanje nepotrebnih propisa i izmjena / pojednostavljivanje administrativnih postupaka											
1.1.1.3	Elektronski registar administrativnih postupaka	Izradjen e-registar licenci (elektronska baza administrativnih postupaka)	Kreiran portal e-licence u saradnji sa USAID-om i Privrednom komorom CG. Usvojena je Uredba o registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti . Ovim propisom je na efikasniji stvoren osnov za uspostavljanje registra licenci, u odnosu na proceduru donošenja zakona koji je bio predviđen prošlogodišnjim PEP-om	Elektronski registar licenci, Regulatorna - službeni list (»Sl. List CG«, broj:51/2012)	/	Savjet za regulatornu reformu i unapređenje poslovnog ambijenta, MF/USAID	Unapređenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Omogućen i sveobuhvatan pregled podataka i neophodnih informacija o administrativnim koracima za pribavljanje različitih tipova licenci	Održavanje portala na period od 2 godine povjeren o je PKCG	Svi oblici privrednih društava, kao i građani na koje se odnose propisi obuhvaćeni <i>Giljotinom propisa</i>

1.1. 1.4	Akcionni plan sprovođenja Preporuka	Urađena Analiza preporuka Giljotine, koja će biti upućena na usvajanje Savjetu i Vladi CG	Akcionni plan o implementacij i preporuka Giljotine propisa, usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 17. maja 2012. godine. Akcionim planom su zadužena resorna ministarstva , shodno preciziranim rokovima, da svoje propise usklade sa preporukama	http://www.srr.gov.me/vijesti/117973/Akcionni-plan-za-implementaciju-preporuka-Giljotine-propisa.html	Implement acija prihvaćeni h preporuka od strane resornih organa shodno dinamici utvrđenoj Akcionim planom	Savjet za regulatornu reformu i unapređenje poslovnog ambijenta, MF, resorna ministarstva	Unapređenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Omogućen i sveobuhva tan pregled i analiza propisa i administrat ivnih postupaka	Okonča nje ove faze je omogućiti lo realizaciju sljedećih faza projekta	Svi oblici privrednih društava, kao i građani na koje se odnose propisi obuhvaćeni <i>Giljotinom propisa</i>
1.2.	Stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja											
1.2. 1.	Jačanje konkurentnosti privrede preduzimanjem aktivnosti koje su u skladu sa kriterijumima definisanim Izvještajem Svjetske banke - Doing Business											

1.2. 1.1	Reforma procedure izdavanja građevinske dozvole (izmjena i implementacija relevantnih zakona koji tretiraju proceduru izdavanja građevinske dozvole)	Organizovani okrugli stolovi za upoznavanje sa novom procedurom izdavanja građevinske dozvole. Implementacija <i>One stop shop</i> -a za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova i građevinske dozvole u resornom ministarstvu i organima lokalne samouprave	Od stupanja na snagu zakona o izmjenama i dopunama zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata do danas samo je mali broj (od ukupno 22 - 21 opština + ministarstvo) organa nadležnih za izdavanje građevinskih dozvola poštovao rokove odnosno potrebne procedure	Izvještaj Svjetske banke (DB2013), podaci MORiT	Normativ no izmjena zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u 2 faze: 1 faza - u i kvartalu kroz izmjene i dopune zakona predložiće se dodatno skraćanje rokova, 2 faza - izmjena zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata će obuhvatiti i druge procedure potrebne za efikasnije izdavanje građevinske dozvole. Edukacija 1.okrugli sto za donosiocel odluka - sekretare nadležne za	Savjet za regulatornu reformu i unapređenje poslovnog ambijenta, MORiT, MFZajednica Opština, sve lokalne samouprave	Unapređenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti/nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati nijesu u skladu sa planiranim	Jedan dio lokalnih samouprava je prihvatio zakonom utvrđeni "model" izdavanja građevinskih dozvola - jedan šalter, u većini slučajeva investitori i dalje sami pribavljaju potrebnu dokumentaciju van jednog šaltera. Unaprijeđene dvije procedure - izdavanje urbanističkih o tehničkih uslova u roku od 45 dana, izdavanje građevinske dozvole u roku od 60 - ukupan rok 105 dana	Implementacija rješenja, kao i dalji koraci na većoj efikasnosti u radu državnih organa u pogledu skraćanja rokova za postupanje po zahtjevu stranaka su mjere za unaprijeđenje ove procedure, tako da održivost zavisi od pune implementacije procedura izdavanja građevinskih dozvola na lokalnom nivou	Privredni subjekti i građani koji pribavljaju građevinske dozvole od strane državnih organa i organa lokalne samouprave
-------------	--	--	--	---	---	---	---------------------------------	---	---	---	---	---

					izdavanje dozvola u lokalnim samoupravama, 2.okrugli sto - za donosice odluka na državnom odnosno lokalnom nivou za tzv. Predhodna pitanja odnosno donošenje akata shodno posebnim propisima a koja predhode izdavanju građevinskih dozvola, 3. Okrugli stolovi po lokalnim samoupravama za službenike koji vrše obradu građevinskih dozvola <u>monitoring</u> priprema kvartalnih izvještaja prema modelu									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					svjetske banke (broj procedura za izdavanje građevins ke dozvole, potrebno vrijeme i cijena koštanja)							
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

1.2. 1.2	Objedinjena registracija preduzeća u Poreskoj upravi	Unaprijeđen softver registra i realizovane aktivnosti na uspostavljanju elektronske registracije. Uvedena elektronska registracije preduzeća i njena primjena u 8 područnih jedinica PU širom CG.	Omogućeno je online podnošenje prijave za registraciju preduzeća, od 15. maja 2012, godine kao nastavak reforme registracije preduzeća. Od maja 2012, godine 8 privrednih subjekata se registrovalo online.	Uspostavljen softver za elektronsku registraciju preduzeća preko portala e-uprave, Broj registrovanih online privrednih subjekata	Uspostavljanje pune online registracije preduzeća, kao i širenja registracije na 8 područnih jedinica Poreske uprave	Savjet za regulatornu reformu i unapređenje poslovnog ambijenta, MF PU IFC/USAID/ GGP	Unaprijeđenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Omoogućeno <i>Online</i> registovanje novih preduzeća	Okončanje ove faze je omogućilo realizaciju sljedećih faza projekta	Svi oblici budućih privrednih društava
-------------	--	---	---	---	--	---	-----------------------------------	--	--	---	---	--

1.2. 1.3	Izrada i sprovođenje novog Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	Implementirana nova zakonska rješenja	Shodno Zakonu o javnim izvršiteljima, u cilju obezbjeđenja efikasnijeg obavljanja ove djelatnosti i stvaranja pravne sigurnosti građana, Ministarstvo pravde i ljudskih prava donijelo je podzakonske akte za implementaciju zakona: - Pravilnik o određivanju broja mjesta i službenih sjedišta javnih izvršitelja (Službeni list CG br.19/2012 i -Pravilnik o obliku i sadržaju službene legitimacije javnih izvršitelja (Sl.list CG br. 16/2012 i 19/2012). - Pravilnik o radu javnih izvršitelja koji je objavljen u	Službeni list CG	Implementacija novih rješenja, koja bi trebalo da dovedu do unaprjeđenja stanja iz oblasti izvršenja ugovora, donošenje Tarife o radu javnih izvršitelja	MP, Savjet za regulatornu reformu i unapređenje poslovnog ambijenta	Unaprjeđenje izvršnog postupka i cjelokupnog poslovnog okruženja	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Unaprijeđen izvršni postupak, što omogućava unaprjeđenje stanja iz oblasti izvršenja ugovora za MSP i dr.	Zakonska rješenja su održiva	Privredni subjekti i građani
-------------	--	---------------------------------------	--	------------------	--	---	--	--	--	---	------------------------------	------------------------------

			Sl.listu CG br.42/2012 od 31.7.2012, - Pravilnik o programu i načinu polaganja ispita za javne izvršitelje objavljen je u Službenom listu CG broj 51/2012.
--	--	--	---

--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.2. 1.4	Jačanje kapaciteta kreditnog registara kod Centralne banke Crne	Proširen obuhvat Kreditnog registra u skladu sa zakonom, putem unapređenja tehničkih uslova (softverskog rješenja) i omogućavanje korišćenja podataka i od strane pravnih lica i građana.	Očekivani rezultat je ostvaren. Dodatno je iskazano interesovanje za pristup Kreditnom registru od strane lizing kuća i mobilnih operatera sa kojima se vode pregovori	Odluka o kreditnom registru „Službeni list CG“, br.27/11 od 01.06.2011.godine www.cb-cg.org	Potpisan je ugovor i realizacija pristupa zainteresovanih pravnih subjekata u sistem Kreditnog registra;	MF i CBCG	Unaprijeđenje poslovnog ambijenta	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Povećan kvalitet informisanja fizičkih i pravnih lica o zaduženosti; unaprijeđeno upravljanje kreditnim rizikom u bankama, MFI i IRFCG-u.	Aktivnosti/projekt su uspostavili održivu osnovu za realizaciju u narednom periodu	Pravna i fizička lica
1.2. 1.5	Jačanje kapaciteta katastra nepokretnosti u okviru LAMP projekta sa Svjetskom bankom	Implementacija Zakona i unaprijeđene katastarske usluge (Skraćeni postupak registrovanja nepokretnosti) Sprovođenje LAMP-a sa Svjetskom bankom	Implementacija izmjena Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti sa ciljem pojednostavljenja i pojeftinjenja procedura posebno u dijelu skraćenih rokova za postupanje katastarskih organa. U januaru 2012. god. smanjena je visina naknada utvrđenih Notarskom tarifom	www.skupstina.me	Povećavanje efikasnosti u radu podružnih katastara Uprave za nekretnine, jačanje kapaciteta, kao i sprovođenje LAMP-a sa Svjetskom bankom.	MF UzN SB	Unaprijeđenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti/nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Omogućeno kraće vrijeme za postupanje katastarskih organa po zahtjevu stranaka, kao i smanjeni troškovi notarskih usluga	Projekat zavisi od tehničkih i kadrovskih predušlova UzN	Privredni subjekti i građani

1.2. 1.6	Pripremiti detaljno mapiranje procedura za uvoz i izvoz	Pripremljeni priručnici o carinskim procedurama.	1. Izrađeni su vodiči za aktivno oplemenjivanje, carinsko skladištenje i popunjavanje carinske deklaracije. 2. U TARICG (Integrisana tarifa CG) su unijeti Uredba o Carinskoj tarifi za 2012. godinu, Odluka o kontrolnoj listi za izvoz, uvoz i tranzit roba, Lista nevojnih ubojnih sredstava, Spisak roba koje podliježu fitosanitarnoj kontroli, Spisak roba koje podliježu zdravstveno – sanitarnoj kontroli, Spisak zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih proizvoda (CITES Konvencija, Rješenje o stavljanju pod zaštitu pojedinih	1. www.carina.gov.me 2. http://taric.carina.co.me/ TariCG/	1. Izrada Uputstava za sprovođenje pojednostavljenih postupaka deklarisanja robe na osnovu knjigovodstvenog upisa prilikom uvoza i izvoza. 2. Unošenje u TARICG roba koje podliježu veterinarskoj i radioaktivnoj kontroli.	MF i UC	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Pilot faza	Rezultat ostvaren u skladu sa planiranim	Poboljšana informisanost o carinskim procedurama	Projekat je uspostavljen na održivoj osnovi.	Privredni subjekti
-------------	---	--	---	--	---	---------	----------------------------------	------------	--	--	--	--------------------

			biljnih i životinjskih vrsta i Pravilnik o bližem načinu i uslovima sakupljanja, korišćenja i prometa nezaštićenih divljih vrsta životinja, biljaka i gljiva koje se koriste u komercijalne svrhe).										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Završen Vodič za poslovanje u CEFTA regionu; seminari, obuke (CEFTA / DIHK)	Urađen CEFTA 2006 - Vodič za pravila o porijeklu robe. Odustalo se od izrade Vodiča za poslovanje u CEFTA regionu. Organizovan a 4 seminara, 2 foruma, 2 obuke, okrugli sto, radionica, zajednički štandovi na 2 sajma u saradnji sa DIHK.	Vodič za pravila o porijeklu robe u CEFTA regionu Izveštaj PKCG	Izrada Vodiča za sajmove u CEFTA regionu; Nastavak aktivnosti u saradnji sa DIHK. Organizacija seminara, konferencije, obuka, studijske posjete, razvoj trening programa za MSP	PKCG	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Faza implementacije	Rezultati u skladu sa planiranim	Pripremljen i nacrti priručnika o procedura ma izvoza i uvoza omogućili su sveobuhvatne informacije izvoznim preduzećima	Projekat je uspostavljen na održivoj osnovi.	Privredni subjekti
1.2. 1.7	Objedinjena naplata poreza i doprinosa	Implementacija objedinjene naplate poreza i doprinosa	Uspostavljen a jedinstvena naplata u PU Od 1. januara 2011. godine primjenjuje se jedinstveni obrazac Izveštaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (IOPPD). Projekat objedinjene registracije i naplate	www.poreskauprava.gov.me	Implementacija objedinjen e naplate poreza i doprinosa	MF i PU	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Rezultati u skladu sa planiranim	Omogućen o korišćenje jednog obrasca IOPPD, skraćena procedura i vrijeme. Rezultat reformi u dijelu plaćanja poreza jeste napredak u DB 2013 u ovom indikatoru za 38 mjesta	Projekat je uspostavljen na održivoj osnovi	Privredni subjekti i građani

			poreza na dohodak i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje je realizovan.									
1.2. 1.8	Pojednostavljenje procedure zapošljavanja stranaca, usljed pribavljanja dozvola za rad stranaca -Izmjene Zakona o zapošljavanju i i radu stranaca	Izrada Prijedloga Odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance, koja sadrži analizu zapošljavanja stranaca u CG u prethodnom periodu i njeno usvajanje.	Urađena Analitička osnova zapošljavanja stranaca u CG Vlada CG je utvrdila na sjednici od 25. oktobra 2012. godine. Analiza predstavlja osnov za donošenje Odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2013. godinu. U periodu od 1.januara 2012 - 26.novembra 2012. godine ukupan broj izdatih radnih dozvola za	Odluka je objavljena u SI.listu CG br. 57/2012	Praćenje zapošljavanja stranaca u CG u skladu sa Odlukom o utvrđivanju u broja radnih dozvola za strance za 2013. godinu i Utvrđivanje broja radnih dozvola za strance za 2014. godinu , koja sadrži analizu zapošljavanja stranaca u	MF i MRSS	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Pilot faza	Rezultat je ostvaren donošenje m Odluke, ali je broju radnih dozvola za 2012. godinu smanjen na 25.050 zbog globalne ekonomske krize.	Olakšana procedura dobijanja radnih dozvola za strance.	Zapošljavanje stranaca je na održivoj osnovi h zbog principa na kojima se zasniva zapošljavanje i rad stranaca u CG: otvoreno st crnogorskog tržišta rada, uvažavanje karakter a naše privredn	Stranci i domaći poslodavci

			strance je 19.008, što predstavlja 75,8 % ostvarenje od planirane kvote za 2012. godinu		CG u prethodnom periodu i njeno usvajanje.						e strukture i uspostavljanje ravnoteže između potrebe zapošljavanja domaće radne snage na sezonskim poslovima i naglašenih potreba poslodavaca.	
1.2. 1.9.	Poboljšana procedura i komunikacija između opštine i preduzeća i građana	Osnivanje <i>one stop shopa</i>	Osnovan Građanski biro na Cetinju	Izveštaj USAID/GGP	/	USAID/Opština Cetinje	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Puna implementacija	Rezultat je ostvaren u skladu sa planiranim	Efikasnija i jednostavnija komunikacija između opštine i preduzeća i građana, efikasniji i jednostavniji rad, skraćanje vremena	Zavisno od lokalne samouprave	MSP, državni, lokalni organi
1.3.	Procjena regulatornih efekata na poslovanje MSP-RIA											
1.3.1.	Uspostavljanje analize efekata propisa na poslovanje MSP											

1.3. 1.3	Organizovan je obuka za državne službenike	Organizovane najmanje 3 obuke za državne službenike u saradnji sa USAID-om 4 obuke sa IFC 150 obučeni državnih službenika	Tokom 2012. godine u saradnji sa USAID-om organizovane su dodatne četiri obuke za državne službenike u cilju kvalitetnije i sveobuhvatnije primjene RIA. Uvažavajući obuke organizovane tokom 2012. godine, oko 200 državnih službenika je prošlo obuku za pripremu RIA.	Broj obučeni službenika	Primjena RIA	MF IFC/USAID/ GGP	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Obučeni državni subjekti iz svih resora za kvalitetniju pripremu RIA na propise koje iz dijela svoje nadležnosti pripremaju	Projekat je uspostavljen na održivoj osnovi	Resorna ministarstva i druge državne institucije koje učestvuju u pripremi regulative
1.3. 1.4	Sprovođenje RIA pilot projekata	Implementirana RIA (propisi, akti, strateška dokumenta, itd)	Pilot projekat na Prijedlogu zakona o licenciranju realizovan. RIA se tokom 2012 sprovodila na sve pravne akte upućene Vladi CG. Tokom 2012, pripremljeno je 126 RIA analiza na podzakonske akte i 92 na zakonske akte.	RIA analiza i preporuke za podnošenje podzakonske regulative kojom će se urediti pitanje licenciranja u CG	Donešena Uredba o registru licenci za obavljanje privrednih djelatnosti (»Sl. List CG«, broj:51/2012, kao i akt o odluka o povjeravanju poslova vođenja e-registra	MF IFC/USAID/ GGP	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta	Završetak aktivnosti	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Sagledavanje opcija za unaprjeđenje postupka licenciranja	Projekat je uspostavljen na održivoj osnovi.	Resorna ministarstva i druge državne institucije kojima se uređuje postupak izdavanja licenci

2.	JAČANJE FINANSIJSKE PODRŠKE											
2.1.	Poboljšanje pristupa i dostupnosti kreditima i jačanje kapaciteta MSP za upravljanje finansijama											
2.1.1.	Uspostavljanje finansijske ponude u skladu sa tražnjom MSP sektora											
2.1.1.1	Realizacija kreditnih linija za podsticaj razvoja MSP	Odobrenje oko 150 kredita namijenjenih preduzetnicima, poljoprivrednim proizvođačima i MSP	IRFCG je zaključno sa 26.11.2012. kreditno podržao 122 kredita namijenjenih preduzetnicima, poljoprivrednim proizvođačima i MSP. Sredstva IRFCG-a opredijeljena u ove svrhe iznose 11.6mil€, dok su Banke za realizaciju istih dodatno izdvojile 2.19mil€.	Izveštaji IRFCG-a	Intenziviranje investicionih aktivnosti IRFCG-a na međunarodnoj sceni i saradnje sa finansijskim institucijama; Šira implementacija kreditno-garantne šeme za MSP	IRFCGCG	Finansiranje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su na nivou planiranih.	Do sada, IRFCG je kreditno podržao 122 kredita namijenjenih preduzetnicima, poljoprivrednim proizvođačima i MSP.	Prdmetni programi podrške su održivi i nastaviće se tokom narednog perioda.	IRFCG ima široku kreditnu podršku za postojeća i novoosnovana MSP, preduzetnike, registrovane poljoprivrede proizvođače. Posebne kreditne linije su dizajnirane za žene i mlade u biznisu.
2.1.1.3	Realizacija kreditnih linija za kratkoročnu podršku-factoring	Realizacija do 20 faktoring aranžmana	Sektor MSP-a je do 26.11.2012. godine dodatno podržan kroz 14 faktoring aranžmana pri čemu je ostvaren otkup potraživanja u ukupnom	Izveštaji IRFCG-a	Uvođenje novih oblika faktoringa - proširenje obavljanja faktoring poslova i na internacionalni faktoring	IRFCGCG	Finansiranje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su na nivou iznad planiranih.	Ostvaren otkup potraživanja u ukupnom iznosu od 8.28 mil€	Predmetni programi podrške su održivi.	MSP

			iznosu od 8.28mil€.									
2.1.1.5.	Uspostavljanje instrumenta za osiguranje izvoza MSP	Izrada planskih dokumenata i analiza tržišta	/		/	IRFCGCG	Finansiranje	Faza izvodljivosti	Ispod očekivanih	Posjetom sličnim institucijama u regionu i analizom samog proizvoda došli smo do zaključka da nije realno ovaj proizvod razviti unutar IRFCG-a.	Model je neodrživ u okviru IRFCG-a	-
2.1.1.6	Podizanje znanja i vještina MSP za upravljanje finansijama	Održane 2 obuke, obučeno 50 polaznika	Održana 1 obuka : "Koncept, pravila i procedure državne pomoći" za 30 polaznika, održan 1 panel: "Finansijski i bankarski sistem u funkciji privrednog razvoja" za 50 učesnika u okviru konferencije "Ekonomija CG 2012 - put do	Izvještaj PKCG	Nastavak realizacije obuka i seminara	PKCG	Trening	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su djelimično realizovani u odnosu na planirane. Realizovano 50%, dodatno je organizovan panel sa većim brojem učesnika.	MSP obučeni sa svim pravilima u oblasti državne pomoći radi lakšeg pristupa finansijama	Održivo, budžet Komore	MSP

			privrednog rasta"									
2.1. 1.7.	Unaprijeđene računovodstveno-finansijskih MIS u preduzećima korisnicima ili potencijalnim korisnicima EBRD kredita	Unaprijeđeni računovodstveni – finansijski MIS u 4-5 preduzeća korisnika	Uvedeni finansijski MIS u 22 preduzeća korisnika	Izveštaj EBRD BAS	Nije definisan	EBRD BAS	Trening	Pilot faza	Rezultat u skladu sa planiranim	MIS projekti uspješno implementirani, ali evaluacija ostvarenih efekata tek predstoji	Visoka, ali treba nastaviti sa aktivnostima	MSP
2.2.	Uspostavljanje sistema izdavanja kreditnih garancija											
2.2. 1.	Olakšavanja pristupa kreditima											
2.2. 1.1	Kreiranje modela garancija (garantnih šema)	Implementirana inovirana kreditno-garantna šema i sklopljeni ugovori sa najmanje 3 banke o realizaciji iste	Predmetne izmjene odnose se na proceduru implementacije, procenat garantovanog kredita, preciznije definisanje pojedinih segmenata u ovoj šemi	Izveštaji IRFCG-a	/	IRFCGCG	Finansiranje	Faza izvodljivosti	Ispod očekivanih	S obzirom da u ovoj godini nemamo aplikacija za garancije, time možemo smatrati da trenutno nismo uspjeli da implementi	Model je održiv uz odgovarajuće izmjene.	MSP

											ramo ovaj proizvod. Razlog ovog neuspjeha je inertnost bankarskog sektora.		
2.3.	Poboljšanje dostupnosti grantovima												
2.3.1.	Jačanje poslovanja MSP kroz smanjenje troškova korišćenja eksternih usluga												
2.3.1.1	Utvrđene i realizovanje grant šema za refundaciju troškova	Podrška preko 60 preduzeća u subvencionisanju eksternih konsultantskih usluga	Realizovan 61 projekat	Izveštaj EBRD BAS	Realizacija 40 projekata	EBRD BAS	Finansiranje	Puna implementacija	Ispunjeni planovi iz Operativnog plana za 2012	Unaprijedje ne: poslovne funkcije, sistemi kvaliteta menadžmenta u dijelu ekologije i bezbjednosti hrane, Energetska Efikasnost i konkurentnost MSP	Poboljšana, ali je neophodno nastaviti sa ovim aktivnostima	MSP	
Operativni cilj: Olakšavanje pristupa kreditima kreiranjem podsticajnog regulatornog okvira													
2.4.1.	Kreiranje podsticajnih mjera koje omogućavaju povoljniju kreditnu politiku banaka i MFI												

2.4. 1.1.	Kreiranje podsticajnog regulatornog okvira u funkciji povoljnijeg pristupa kreditima	Implementiran MRS 39 u dijelu upravljanja kreditnim rizikom.	Savjet CBCG na sjednici održanoj 12.04.2012.g. donio Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, kojom se implementira MRS 39. Dopune predmetne odluke usvojene su na sjednici Savjeta CBCG od 23.10.2012.g. Nova rješenja će se primjenjivati od 1. januara 2013.g.	Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Službeni list CG” br. 22/12 i 52/12) www.cb-cg.org	Puna implementacija MRS 39 u kombinaciji sa prudencionim filterima u izvještavanju prema CBCG	CBCG	Unaprijeđenje poslovnog ambijenta	Pilot faza	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Poboljšano izvještavanje koje će biti kompatibilno sa međunardnim standardima;	Aktivnosti/projekti su uspostavili održivu osnovu za realizaciju u narednom periodu	Kommercijalne banke, međunarodne institucije, MSP
2.5.	Podsticanje korišćenja raspoloživih CIP/EIP finansijskih instrumenata											
2.5. 1.	Kreiranje novih i jačanje postojećih finansijskih instrumenata											

2.5. 1.1	Uspostavljanje direktne saradnje nadležnih institucija sa evropskim finansijskim institucijama	Sklapanje sporazuma sa EIB o kreditnom aranžmanu i nastavak saradnje sa istitucijama sa kojima je uspostavljen a saradnja.	IRFCG je dana 10.10.2012. god. potpisao Ugovor o kreditnom aranžmanu sa EIB-om u ukupnom iznosu od 50 mil€. Pomenuti aranžman će biti realizovan kroz dva finansijska aranžmana od po 25 mil€, podijeljenih u nekoliko tranši.	Izveštaji IRFCG-a	Kreditna sredstva od EIB-a usmjerava će se ka sektoru MSP, pridržavajući se principa finansiranja održivog biznisa i ekonomske opravdanosti, dok će jedan njihov dio biti utrošen u infrastrukturne projekte	IRFCGCG/Direkcija za razvoj MSP	Finansiranje	Pilot faza	Ostvareni rezultati su iznad planiranih, što se ogleda kroz uspostavljanje poslovne saradnje sa EIB-om.	Uspostavljanjem i potpisivanjem kreditnog aranžmana sa EIB-om, obezbijedile su se i nove kreditne linije (kreditna linija - trajna obrtna sredstva)	Održivost će se realizovati kroz dalju implementaciju saradnje sa EIB-om	Finansijske institucije, a krajnja ciljna grupa su MSP.
			Potpisan Sporazum između EIF i CKB o garantnom aranžmanu vrijednom 20 mil € namijenjen početnicima i rizičnim ciljnim grupama.	Izveštaj CKB i Direkcije za razvoj MSP	Nastavak realizacije odobranja garancija MSP	CKB	Finansiranje	Puna implementacija	Povećan obim odobranja kredita sektoru MSP za 80% u odnosu na 2011.	Povećan broj novoosnovanih preduzeća, broj zaposlenih, olakšan pristup kreditima jer nije potrebno obezbjeđivanje kolaterala	Sporazum je potpisan na 3 godine, stoga je i dalje i aktivnost održiva	MSP, početnici u biznisu (poljoprivrednici, turizam)
3	JAČANJE KONKURENTNOSTI MSP I PROMOCIJA PREDUZETNIŠTVA											
3.1.	Zakruživanje potrebne institucionalne podrške razvoju MSP											

3.1.1.	Unaprjeđenje lokalnih/regionalnih biznis centara											
3.1.1.1	Unaprjeđenje mreže biznis centara	Reorganizovani postojeći centri u opštinske info centre. Predložen formalno pravni oblik i model za finansiranje kancelarije RBC i predstavljen zainteresovanim subjektima.	Urađena Studija uspostavljanja Regionalnog BC. Prijedlog za unaprjeđenje novog modela funkcionisanja mreže BC na principima PJP je kreiran i predložen okvir pravnog organizovanja RBC. Postignut koncenusus svih ključnih aktera privatnog i javnog sektora na implementacij i modela na regionalnom nivou .	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Nastaviće se sa aktivnostima na uspostavljanju biznis mreže na lokalnom nivou (na cijeloj teritoriji CG) i uspostavljanju regionalnih biznis centara na principima PJP. Opština Berane će kroz učešće na raspisanom pozivu za grant šeme za podršku međuopštinske saradnje kroz IPA 2011, pokušati obezbijediti podršku za operacionalizaciju kancelarije RBC.	Direkcija za razvoj MSP	Unaprjeđenje infrastrukture	Faza izvodljivosti	Ostvareni rezultat je u skladu sa planiranim . Usvojen je koncept unaprjeđenog modela mreže BC, od strane Direkcije na principima PJP .	Postignut je koncenusus o potrebi implementacije unaprjeđenog modela ključnih aktera. Uspostavljen dijalog i saradnja u okviru javnog sektora, kao i dijalog javnog, NVO i privatnog sektora.	Novi predloženi model nudi mogućost faznog pristupa u uspostavljanju njegove održivosti, što u najvećoj mjeri zavisi od ključnih aktera na lokalnom nivou, kao i od mogućnosti obezbijede finansijalnih sredstava.	Ključni akteri na nacionalnom i lokalnom nivou

3.1. 1.2	Jačanje kapaciteta pružaoca usluga	Uspostavljen minimalni nivo usluga koje pružaju RBC i lokalni opštinski info centri u skladu sa predloženim novim modelom funkcionisanja mreže BC.	Unaprijedjeni model BC je usaglašen od strane ključnih aktera na lokalnom nivou i predstavlja osnov za uspostavljanje minimalnog seta standardizovanih usluga koje će implementirati mreža BC.	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP Izveštaj BC Izveštaj BESRE	Pojedini segmenti će se razmotriti i usaglasiti u 2013. Implementacija seta usluga je definisana novim modelom.	Direkcija za razvoj MSP	Unaprijeđenje infrastrukture	Faza izvodljivosti	Predložen i model je rezultirao i predlogom mjera za sprovođenje budućih aktivnosti, što je u skladu sa planiranim.	Predloženi model sa prijedlogom mjera i predloženi m pravnim okvirom je prihvaćen od strane predstavni ka lokalnih stakeholdera i od strane zaposlenih u BC.	Implementaciju seta usluga je moguće fazno razvijati, što će se definisati raspoloživošću kako ključnih aktera na lokalnom nivou, tako i zaposlenih u BC.	Ključni akteri na lokalnom nivou, BC
-------------	------------------------------------	--	--	---	---	-------------------------	------------------------------	--------------------	---	--	---	--------------------------------------

		Održani treninzi trenera, promocija i podrška za pružaoce usluga u sektorima turizma, poljoprivrede i unapređenja poslovnog ambijenta (minimum 3 treninga).	Realizovane obuke u sektoru turizma i poljoprivrede. Održana obuka opštinskih službenika za pisanje IPA projekata.	Izveštaji Projekta ekonomskog razvoja (PER)	Nastavak podrške razvoju turističkih usluga i aktivnosti (obuke o unaprjeđivanju malih smještajnih kapaciteta u prirodi, poboljšanje smještaja, njihova promocija), kao i podrške sektoru poljoprivrede (praktične obuke za proizvođače i prerađivače mlijeka). Nastavak unaprjeđivanja poslovnih aktivnosti (kurs engleskog jezika).	PER	Trening	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su iznad očekivanih.	Unaprijeđeni i povećani raspoloživi kapaciteti pružaoce usluga posebno na sjeveru zemlje.	Nastavak projekta - aktivnost i u turizmu, poljoprivredi i unaprjeđenje poslovnog ambijenta.	Zaposleni u lokalnoj samoupravi. MSP u sektorima turizma i poljoprivrede.
--	--	---	--	---	---	-----	---------	---------------------	--	---	--	---

3.1. 1.4	Jačanje saradnje sa ostalim institucijama na lokalnom i nacionalnom nivou	Realizovana saradnja sa lokalnim/nacionalnim institucijama na različitim programima i projektima usmjerenim na podršku MSP.	BC aktivno učestvuju na istim ili sličnim projektima i u stalnoj su međusobnoj komunikaciji, kao i saradnji sa Direkcijom za razvoj MSP. Uspješno se sprovode aktivnosti u okviru 7 uspostavljenih info kancelarija EE. U sklopu saradnje sa GIZ-om, u ovoj godini, otvorene su 3 nove info kancelarije u Žabljaku, Rožajama i Plavu, dok je u Bijelom Polju otvoren i Info Centar. Programi podrške započinjanja sopstvenog biznisa sprovode se u saradnji sa HELP-om, CHF-om, USAID, IRFCGCG-om, čime jača njihova uloga.	Izvještaj BC Izvještaj Direkcije za razvoj MSP	Saradnja BC će se nastaviti daljim sprovođenjem programa podrške (start up programima).	Direkcija za razvoj MSP	Unaprjeđenje infrastrukture	Puna implementacija	Ostvaren je planirani rezultat.	Saradnja je uspostavljena i kao takva se nastavlja u kontinuitet u i jača se uloga BC u sprovođenju mjera podrške MSP. Očekuje se da će se saradnja BC u novom modelu odvijati na sličnim osnovama	Stvorena je kvalitetna osnova za održivost postojećih i uspostavljanja nove saradnje.	BC i institucije za podršku MSP na lokalnom nivou (donatorski programi)
-------------	---	---	---	---	---	-------------------------	-----------------------------	---------------------	---------------------------------	--	---	---

3.1. 1.5.	Pojačati promociju kroz jačanje uloge biznis centara	Povećan broj klijenata i usluga koje pružaju BC kroz realizaciju različitih programa i projekata.	BC nijesu bili u mogućnosti da povećaju broj klijenata i pruženih usluga, zbog nedostatka finansijskih sredstava, ali su uspjeli da održe nivo koji je postignut u prethodnoj godini .	Izveštaj BC Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Nastaviće se sa aktivnostima na implementaciji unaprijeđenog modela podrške na lokalnom i regionalnom nivou, kroz uspostavljanje zajedničke mreže BC i jačanje promotivnih aktivnosti.	Direkcija za razvoj MSP	Unaprijeđenje infrastrukture	Planiranje	Rezultat nije u potpunosti ostvaren.	Podignut je nivo svijesti ključnih aktera o potrebi za implementacijom unaprijeđenog modela podrške MSP kroz uspostavljanje mreže BC.	Održivosti uspostavljenih dogovora u najvećoj mjeri zavisi od ključnih aktera na lokalnom nivou, kao i od mogućnosti obezbijediti finansijalnih sredstava.	Ključni akteri na nacionalnom i lokalnom nivou, BC, MSP
3.1. 1.6	Uspostavljanje jedinstvenog online MSP portala	Definisan sadržaj portala.	Direkcija je u saradnji sa BESRE projektom pripremila prijedlog definisanja sadržaja portala.	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	U 2013. predviđeno je kreiranje jedinstvenog portala za BC, koji će omogućiti inteziviranje saradnje između samih centara.	Direkcija za razvoj MSP	Unaprijeđenje infrastrukture	Planiranje	Rezultat je ostvaren u dijelu aktivnosti na definisanju u potrebnog sadržaja portala.	Povećana svijest o potrebama na uspostavljanju jedinstvenog MSP portala na nacionalnom i lokalnom nivou.	Održivosti uspostavljenih dogovora u najvećoj mjeri zavisi od ključnih aktera na nacionalnom i lokalnom nivou, kao i od mogućnosti obezbijediti finansijalnih	Ključni akteri na nacionalnom i lokalnom nivou, BC, MSP

												sredstav a.	
3.1. 2.	Razvoj tehnoloških parkova												
3.1. 2.1	Analizirati mogućnosti za uspostavljanje je tehnoloških parkova	Urađen Biznis plan za uspostavljanje je naučno-tehnološkog parka (NTP) u CG Identifikovan potencijalni tehnološki park	Potpisan Ugovor o izradi Biznis plana za uspostavljanje naučno-tehnološkog parka (NTP) u CG Identifikovane lokacije potencijalnog naučno-tehnološkog parka (Podgorica, Niksic, Bar i Pljevlja)	http://www.mna.gov.me/vijesti/117444/Ministarka-Vlahovic-i-prof-De-Maio-potpisali-Ugovor-o-izradi-biznis-plana-za-uspostavljanje-prvog-naucno-tehnoloskog-parka-u-Crn.html Biznis plan za uspostavljanje NTP Izveštaj MN	Usvajanje biznis plana od strane Vlade CG i implementacija projekta. Za prvu fazu projekta predviđen a je rekonstrukcija i adaptacija Doma vojske radi uspostavljanja Inovaciono-preduzetničkog centra (impulsnog centra) u Nikšiću	MN /IRFCG	Strateško odlučivanje	Faza izvodljivosti	U skladu sa planom	Podignut nivo svijesti kod donosioca odluka o značaju uspostavljanja naučno-tehnoloških parkova	Zavisno od nivoa raspoloživih finansijskih sredstava	MSP, start-up kompanije	

3.1. 2.2	Pojačati promotivne aktivnosti na formiranju tehnoloških parkova	Organizovane promocije značaja tehnoloških parkova u okviru Otvorenih dana nauke	Prezentirano idejno rješenje za Inovaciono-preduzetnički centar u Nikšiću	http://www.mna.gov.me/vijesti/116738/Ministarka-Vlahovic-danas-u-Niksicu-prezentovala-Inovaciono-preduzetnicki-centar-TEHNOPOLIS.html	Pojačati promotivne aktivnosti na formiranju tehnoloških parkova	MN Direkcija za razvoj MSP	Promocija	Planiranje	u skladu sa planom	Pojačane promotivne aktivnosti na formiranju tehnoloških parkova	zavisno od budžeta	postojeća i potencijalna MSP, start-up kompanije
3.1. 3.	Internacionalizacija MSP i jačanje uloge i aktivnosti EIIC											
3.1. 3.1	Promocija mreže u medijima - distribucijom promotivnih materijala, organizacijom promotivnih skupova, distribucijom elektronskog i štampanog newsletter-a	Distribuirana 2 štampana i 6 elektronskih newsletter-a Distribuirane 4 informativne brošure Realizovan nastup na domaćim i 1 inostranom sajmu Organizovana medijska promocija	Zbog ograničenih finansijskih sredstava distribuirani su samo elektronski newsletter-i. Distribuirano 10 informativnih brošura. EIICM promovisan na sajmovima: Novi Sad, Tirana i Zenica. Organizovane medijske promocije.	www.euroinfo.me Izveštaj EIICM Press clipping Štampane brošure i promotivni materijal Spisak učesnika Izveštaj EIICM Štampana verzija newsletter-a	Nastavak promocije mreže -na način kao što je realizovano u 2012. sa akcentom na povećanje medijske prisutnosti	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Promocija/Informisanje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u najvećem dijelom u skladu sa planiranim i iznad plana. Nedovoljno ostvarenje je u dijelu promocije putem newslettera	Povećana informisanost MSP o uslugama centra; povećana informisanost javnosti; povećana mogućnost pristupa domaćih MSP na ciljanim tržištima	Održivost je obezbijeđena dok traje podrška donatora	MSP i partnerske EEN institucije

3.1. 3.2	Unaprijeđene Web sajta projekta	Dnevno ažuriran Web sajt projekta	Ažuriran web sajt.	www.euroinfo.me Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Ukoliko budu obezbijeđena neophodna finansijska sredstva radiće se na kreiranju novog dizajna sajta.	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Promocija	Puna implementacija	Rezultati su u skladu sa planiranim .	Unaprijeđen nivo informisanosti MSP, institucija, javnog i privatnog sektora o aktivnostima EIIC-a	Održivo t je obezbijeđena dok traje podrška donatora	MSP, Institucije, javni i privatni sektor
3.1. 3.3	Savjetovanje o EU temama u cilju dobijanja povratnih informacija	Napravljena MSP baza upita o EU temama Realizovano 50 informativnih upita i povratnih informacija Predstavljen o 30 primjera dobre prakse o EU temama	Baza napravljena. Realizovano 72 upita i povratnih informacija. Predstavljena 35 primjera dobre prakse o EU temama.	Baza upita Izveštaj EIIC Izveštaj Direkcije za razvoj MSPP	Nastaviće se sa popunjavanjem baze pristiglim upitima. Nastaviće se da realizacijom primljenih upita i pružanjem povratnih informacija. Nastaviće se sa predstavljanjem primjera dobre prakse o EU temama	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Informisanje	Puna implementacija	Rezultati su u skladu sa planiranim .	Unaprijeđen nivo informisanosti MSP, institucija, javnog i privatnog sektora o EU temama, tenderima i stranim tržištima.	Održivo t je obezbijeđena dok traje podrška donatora	MSP, Institucije, javni i privatni sektor

		Održavani seminari na temu socijalnog dijaloga u EU u oblasti poljoprivrede, prerade hrane i trgovine	3 Radionice "Jačanje socijalnog dijaloga u sektoru poljoprivrede i prerade hrane u CG", "Jačanje soc. Dijaloga u sektoru trgovine", "Jačanje soc. Dijaloga u oba navedena sektora"	Izveštaj UPGC Web site Press clipping Evaluaione forme	Seminari na temu uključenja mladih u pokretanje sopstveno g biznisa u cilju razvoja preduzetni štva; uključivanj e zaposleni h u proces donošenja odluka	UPCG	Informisanje i edukacija	Puna implemen tacija	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim . Ojačana saradnja između kompanija i sindikata	Početak dogovora o pregovorim a za potpisivanj e kolektivnih ugovora u ovim granama	Održivos t kroz nastava k aktivnost i između soc. partnera	Poslodavci, zaposleni u preduzećima na višim funkcijama
3.1. 3.4	Razvoj mreže klijenata	Održano 105 direktnih sastanaka sa MSP	Održana 179 direktna sastanka sa MSP.	Baza upita Izveštaj EIICM	Nastaviće se intenzivno održavanj e direktnih sa MSP.	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Konsalting usluge	Puna implemen tacija	Rezultati su u skladu sa planiranim .	Unaprijeđe n nivo poznavanj a MSP o stranim tržištima i tržišnim zahtjevima.	Održivos t je obezbije đena dok traje podrška donatora	MSP
3.1. 3.5	Unaprjeđenj e inovativnih potencijala MSP	27 klijenata dobilo usluge/infor macije o zaštiti autorskih prava, finansiranju, tehnološkim procjenama i ostalim uslugama u vezi sa internaciona lizacijom i inovacijama	147 klijenata dobilo informacije o zaštiti autorskih prava, finansiranju, tehnološkim procjenama finansiranju i ostalim uslugama u vezi sa internacionali zacijom i inovacijama	Štampani i elektronski newsletter, štampani mediji u kojima su članci objavljeni	Nastaviće se sa pružanjem informacij a koje se odnose na inovacije i u 2012.	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Konsalting usluge	Puna implemen tacija	Rezultati su u skladu sa planiranim , a iznad očekivano g.	Unaprijeđe n nivo poznavanj a MSP o raznim temama u vezi sa internacion alizacijom i inovativnos ti.	Održivos t je obezbije đena na osnovu donator k ih i budžets kih sredstav a	MSP, Institucije, javni i privatni sektor

3.1. 3.6	Organizacija poslovnih misija preduzeća i posredničkih manifestacija	Organizacija poslovnih misija preduzeća i posredničkih manifestacija. Učešće 180 MSP u poslovnim misijama i na posredničkim manifestacijama	212 MSP učestvovalo u poslovnim misijama i posredničkim manifestacijama	Izveštaj EIIC	Nastaviće se sa organizacijom poslovnih misija i posredničkih manifestacija	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Konsalting usluge	Puna implementacija	Rezultati su u skladu sa planiranim, a iznad očekivanog.	Povećana prisutnost preduzeća na poslovnim misijama i time povećana mogućnost uspostavljanja poslovne saradnje	Održivost je obezbijeđena dok traje podrška donatora	MSP, Institucije, javni i privatni sektor
3.1. 3.7	Obezbjeđivanje informacija o novim uslugama po mjeri klijenata	Obezbjeđivanje informacije za MSP putem web sajta, biltena, newslettera, o novim uslugama	Na zahtjev klijenata, obezbijeđeno je putem web sajta i newslettera 65 informacija o uslovima i kriterijumima apliciranja za finansiranje iz Evropskih fondova, kao i načinu pripreme i pisanja projekta, i načinu traženja partnera.	web sajt, spisak adresa na koje je bilten distribuiran, baza upita	Nastaviće se sa pružanjem informacija i novih usluga putem web sajta i newslettera sa naglaskom na mogućnosti koje pružaju EU fondovi.	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Informisanje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Povećan nivo informisanosti o uslovima i kriterijumima apliciranja za finansiranje iz evropskih fondova, kao i načinu pripreme i pisanja projekta, i načinu traženja partnera.	Aktivnost je u potpunosti održiva.	MSP, Institucije, javni i privatni sektor

3.1.3.8	Prikupljanje ponuda za partnerstvo	Objavljeni i distribuirani inostrani biznis profili uvršteni u BCD bazu. Urađeno 12 ponuda za partnerstvo. Dato i primljeno 48 iskaza o interesovanju	Objavljeno i distribuirano 12 inostranih biznis profila uvrštenih u BCD bazu. Urađeno 12 ponude za partnerstvo. Dato i primljeno 52 iskaza o interesovanju	Baza BCD profila	Nastaviće se sa prikupljanjem ponuda za partnerstvo.	Direkcija za razvoj MSP/EIIC	Konsalting usluge	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Povećan nivo vidljivosti preduzeća i mogućnost i ostvarenja međunarodne saradnje.	Održivost je obezbijeđena dok traje podrška donatora	MSP
3.2.	Edukacija i savjetodavne usluge za MSP											
3.2.1.	Jačanje preduzetništva u osnovnom, srednjem i visokom obrazovanju											
3.2.1.1	Integracija ključne kompetencije preduzetništvo u osnovno obrazovanje	Obučeno 165 nastavnika iz 4 osnovne škole u okviru pilot projekta „Razvoj preduzetničkih kompetencija u ISCED 2“ Planiranje nastavnih aktivnosti na osnovu rezultata pilot projekta .	U okviru realizacije projekta SECEEL-ISCED 2 obučeno je 24 nastavnika. U ZZŠ je formirana komisija koja je uradila uputstvo za implementaciju preduzetničkog učenja kroz obavezne predmetne programe. Uputstvo će do kraja decembra biti poslato Nacionalnom savjetu na	Izveštaj Zavoda za školstvo Izveštaj 4 osnovne škole: "Srbija" Bar, "Milija Nikčević", Nikšić "Oktoih" Podgorica i "Nikola Đurković" Risan	Nacionalni savjet prihvatio uputstvo za implementaciju preduzetničkog učenja kroz obavezne predmetne programe. Dalje korištenje rezultata pilot projekta "Razvoj preduzetničkih kompetencija u ISCED2" za dalje	ZZŠ Direkcija za razvoj MSP/donatori	Trening	Puna implementacija	Rezultati u skladu sa planiranim	Ostvaren napredak u promovisanju preduzetničkog duha u okviru obrazovnog sistema. Stvoreni preduslovi za implementaciju preduzetničkog učenja	Održivost zavisi od pune implementacije preduzetničkih kompetencija u osnovnom obrazovanju	Učenici, nastavnici i škole

			usvajanje.	planiranje aktivnosti. Dalje promovisa nje PU i razmjena dobre prakse u učenju usmjereno m na učenika između škola.										
--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2. 1.2	Integracija koncepta preduzeća za vježbu za učenike i studente	Osnovano novih 10 preduzeća za vježbu sa 150 učenika	Osnovano 70 školskih preduzeća za vježbu u kojima je uključeno oko 1200 učenika. Organizovan a su 3 seminara za obuku 16 nastavnika iz oblasti informatike i 1 seminar iz za 15 nastavnika iz oblasti komunikacija i marketinga. Urađen priručnik za učenike koji pohađaju nastavni predmet Preduzetništvo, obuku prošlo 30 nastavnika iz cijele CG. Organizovan 1 seminar za obuku direktora iz oblasti preduzetništva	Godišnji izvještaji CSO i izvještaj projekta MNE/011 (Lux Development) www.serviscentarpzv.me	Razvoj Programa za savjetovanje i obuku potencijalnih preduzetnika u srednjim stručnim školama u 6 pilot škola na sjeveru CG	CSO	Trening	Puna implementacija	Ostvareni rezultat je u skladu sa planiranim . Povećan broj preduzeća za vježbu i učenika koji pohađaju ovaj nastavni predmet i izvršena obuka nastavnika u skladu sa planiranim rezultatima. Obučeni svi nastavnici u CG koji izvode nastavu iz predmeta Preduzetništvo. Uključeni lokalni preduzetnici-mentori u proces nastave. Urađeni priručnici za nastavnike i učenike iz Preduzeća za vježbu i	Unaprijeđeno znanje većeg broja učenika o preduzetništvu. Izvršena obuka novih nastavnika za realizaciju ovog predmeta u skladu sa ciljevima nastave. Ostvarena integracija koncepta preduzeća za vježbu i preduzetništva u obrazovnom sistemu	Preduzeće za vježbu je obavezno predmet u okviru praktične nastave u području ekonomije i realizuje se na trećoj godini školovanja, čime je obezbijeđena održivost. Predmet Preduzetništvo je obavezan ili izborni predmet u obrazovnim programima na trećoj ili četvrtoj godini.	Učenici srednjih stručnih i mješovitih škola u kojima se realizuje nastava iz preduzeća za vježbu u području ekonomije i učenici drugih profila koji izučavaju predmet Preduzetništvo. Nastavnici u srednjim stručnim i mješovitim školama koji izvode nastavu iz predmeta preduzeće za vježbu i predmeta Preduzetništvo
-------------	--	--	--	---	--	-----	---------	---------------------	---	--	---	--

			a, čiju je obuku prošlo 6 direktora sa sjevera CG. Organizovan a obuka za 6 preduzetnika - mentora sa sjevera CG, koji će se uključiti u proces nastave u okviru programa Mladi preduzetnici koji se realizuje u svim školama u CG u okviru predmeta Preduzetništvo. Urađeni priručnici za nastavnike i učenike za predmet Preduzetništvo.						Preduzetništva.			
--	--	--	---	--	--	--	--	--	-----------------	--	--	--

3.2. 1.4	Podsticati sараdњу institucija formalnog obrazovanja sa privredom	Organizovani info sastanci i okrugli stolovi sa predstavnicima ustanova visokog obrazovanja i MSP u cilju promovisanja značaja obavljanja stručne prakse u toku studija	Aktivnosti realizovane kroz redovne sastanke i tekuće aktivnosti svih relevantnih partnera	MP	Planirana je organizacija info sastanaka i okruglih stolova sa predstavnicima visokog obrazovanja i u 2013.	MP	Promocija/informisanje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Podizanje svijesti o značaju preduzetništva i stručne prakse	iskazana spremnost partnera za kontinuiranom i unaprijedom sараdњom	Privredne institucije, visokoobrazovne ustanove, pojedinci
		Uspostavljen sараdња između MSP i fakulteta u okviru realizacije TEMPUS projekta	Potpisan Sporazum o sараdњи sa Univerzitetom CG 9. marta. U okviru realizacije TEMPUS projekta organizovan okrugli sto "Priznavanje prethodnog učenja i fleksibilni putevi učenja" i radionica "Evaluacija Dellco projekta"	Izvještaj PKCG Izvještaj o realizaciji TEMPUS projekta	Nastavak sараdње, potpisivanje novih sporazuma o sараdњи, realizacija projekata	PKCG Univerziteta	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Unaprijedeno i institucionalizovano partnerstvo privatnog sektora i univerziteta	Projekat održiv, ostvarena puna sараdња partnera , budžeti komore i univerziteta	MSP, institucije

		Organizovano više predavanja uspješnih preduzetnika iz CG na temu preduzetništva na Ekonomskom fakultetu i Univerzitetu Mediteran.	Potpisan sporazum o saradnji između UPCG i srednje stručne škole "Sergije Stanić", potpisan Sporazum o realizaciji profesionalne prakse za turističko-ugostiteljska zanimanja između UPCG, CTU i CSO. Učešće poslodavaca, predstavnika UPCG u sektorskim komisijama za kvalifikacije, Savjetu za kvalifikacije, Odboru za stručno obrazovanje, Odboru za obrazovanje odraslih, radnoj grupi za izradu Plana obrazovanja odraslih, Nacionalnom savjetu za preduzetništvo učenje; Učešće predstavnika	Izveštaj UPCG, Sporazumi, izvještaj o Torino procesu, zapisnici sa sjednica sektorskih komisija, savjeta i odbora...	Formiranje Komisije/ Mreže za obrazovanje UPCG sastavljenе od vlasnika, direktora i HR menadžera preduzeća	UPCG	Edukacija, trening i informisanje	Puna implementacija	Kontinuirane aktivnosti UPCG u skladu sa planiranim	Povećana saradnja institucija formalnog obrazovanja sa privredom i kontinuirana saradnja ove dvije strane	Evidentna održivost u skladu sa misijom UPCG	Poslodavci, MSP, obrazovne institucije
--	--	--	---	--	--	------	-----------------------------------	---------------------	---	---	--	--

			UPCG u izradi izvještaja za Torino proces, zajdno sa kolegama iz Mln. prosvjete, CSO, PKCG, ZZZCG, MONSTAT-a.										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Realizacija zajedničkih projekata predviđenih potpisanim sporazumima o saradnji sa privrednim subjektima u CG. Minimum 10 gostujućih predavača iz privrede CG i regiona, u okviru Preduzetničke tribine ¥€\$. Organizovanje praksi za studente, u saradnji sa udruženjima poslodavaca i stranih investitora u CG. UDG	Rezultati u skladu sa planom. Preko 50 studenata obavilo praksu u kompanijama /institucijama sa kojima UDG ima uspostavljenu saradnju. Ukupno 15 gostujućih predavanja predavača iz privrede CG i regiona, u okviru Preduzetničke tribine ¥€\$.	Web site Univerziteta Donja Gorica www.udgedu.me Izveštaji Studentskog biznis centra (SBC) pri UDG	Realizacija zajedničkih projekata predviđenih potpisanim sporazumima o saradnji sa privrednim subjektima u CG. Minimum 10 gostujućih predavača iz privrede CG i regiona, u okviru Preduzetničke tribine ¥€\$. Organizovanje praksi za studente, u saradnji sa udruženjima poslodavaca i stranih investitora u CG.	UDG	Informisanje i trening	Puna implementacija	U skladu sa planiranim .	Dalji razvoj saradnje između Univerziteta i privrede. Studenti tokom studija stiču praktične vještine i kreiraju svoje mreže kontakata. Povećana zapošljivost studenata. Redovna aktivnost UDG.	Studenti
--	--	--	---	---	--	-----	------------------------	---------------------	--------------------------	---	----------

3.2. 1.5	Promocija preduzetništva u formalnom obrazovanju	Održan Međunarodni sajam preduzeća za vježbu u Budvi, mart 2012. godine. Na sajmu učestvovalo 650 učenika i nastavnika iz 6 zemalja. Promocija preduzeća za vježbu na 4 međunarodna sajma (Slovenija, Albanija, Bugarska i Hrvatska). 200 učenika i nastavnika učestvovalo na međunarodni m sajmovima. Urađen film o preduzećima za vježbu.	Godišnji izvještaji CSO www.serviscentarpzv.me	Učestvovali na 2 međunarodna sajma preduzeća za vježbu. Organizacija takmičenja za najbolji Biznis plan.	CSO	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultat je u skladu sa planiranim. Preduzetništvo u formalnom obrazovanju promovisano u skladu sa planiranim rezultatima	Uspješnim učešćem učenika na sajmovima ostvaren napredak u promovisanju preduzetničkog duha u okviru obrazovnog sistema	Redovna aktivnost. Podrška učenicima obezbijeđena u saradnji sa nadležnim ministarstvom, privrednim sektorom i dr.	Učenici i nastavnici srednjih stručnih i mješovitih škola u kojima se realizuje nastava iz područja ekonomije
		Realizovana Škola preduzetništva i inovacija za mlade. Realizovana Berza preduzetničkih ideja (9. maj)	Izvještaji Studentskog biznis centra (SBC) pri UDG. Web site UDG www.udgedu.me	Organizovanje III Škola preduzetništva i inovacija za mlade. Organizovanje Berze preduzetničkih ideja (9. maj)	UDG	Informisanje i trening	Puna implementacija	Plan premašen. Broj polaznika Škole udvostručen u odnosu na I Školu. Berza dobila međunarodni karakter.	Promocija preduzetništva među srednjoškolcima. Više studenata motivisano da razmišlja o sopstvenim biznis idejama i njihovoj realizaciji.	Redovna aktivnost UDG.	Srednjoškolci iz cijele CG i studenti.

		Realizovano takmičenje u izradi biznis planova.	Takmičenje u izradi biznis planova realizovano. Ukupno 20 biznis planova prezentovano	Web site UDG www.udgedu.me Izveštaji Studentskog biznis centra (SBC) pri UDG.	Organizovanje takmičenja u izradi biznis planova.	UDG	Informisanje i trening	Puna implementacija	U skladu sa planiranim	Studenti razvili vještine prepoznavanja biznis ideje i izrade biznis plana.	Redovna aktivnost UDG.	Studenti prve godine studija.
3.2. 1.6	Promocija preduzetništva u visokom obrazovanju	Predmet Preduzetništvo uvršten u nastavni plan Humanističkih studija. Predmet Preduzetništvo i inovacije uvršten u nastavni program Fakulteta politehnike.	Studenti Humanističkih studija, kao i studenti Politehnike, imaju mogućnost da prate predavanja iz oblasti preduzetništva i inovacija.	Nastavni planovi Fakulteta za humanističke studije Statistika iz predmeta Preduzetništvo i inovacije o broju studenata koji su pratili predmet i položili ispit.	Nastavak započetih aktivnosti: studenti biraju predmet Preduzetništvo.	UDG	Informisanje i trening	Pilot faza	U skladu sa planiranim	Studenti savladali osnove preduzetničkih kompetencija.	Redovna aktivnost UDG.	Studenti druge godine Humanističkih studija i prve godine Politehnike.
3.2. 2.	Jačanje programa obuke i treninga											
3.2. 2.1	Razvoj mreže organizatora preduzetničkog osposobljavanja odraslih u svim opštinama u CG	Održan 1 seminar za obuke za 10 trenera, uključivanje 5 institucija (škole, ustanove za obrazovanje odraslih)	Licencirane 2 srednje škole za obrazovanje odraslih iz oblasti Preduzetništva	Godišnji izvještaji CSO	Licencirane 1 provajdera za obrazovanje odraslih iz oblasti Preduzetništva	CSO	Planiranje	Unaprijeđenje infrastrukture	Ostvareni rezultat nije u potpunosti u skladu sa planiranim	Razvija se mreža organizatora preduzetničkog osposobljavanja odraslih, povećan broj opština u	Strategija o cjeloživotnom preduzetničkom učenju u CG 2008-2013	Nezaposlena lica i druga odrasla lica

										kojima se treninzi organizuju.		
3.2.2.2	Uspostavljanje sistema za sprovođenje analize potreba za obukom u MSP	Realizovano 8 anketa sa obuhvatom od 1.800 MSP	Realizovano 8 anketa sa obuhvatom od 1.456 MSP u 21 crnogorskoj opštini. Uzorkom je obuhvaćeno 5% aktivnih poslodavaca i 33% ukupno zaposlenih.	Brošura "Anketa poslodavaca 2011/2012"	Realizacija 8 anketa sa obuhvatom od 1.400-1.500 MSP u 21 crnogorskoj opštini.	ZZZCG	Unaprijeđenje poslovnog ambijenta	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim jer je uzorak reprezentativan.	Povećan obuhvat informacija raspoloživih za MSP sektor, - unaprijeđenje i institucionalizovan dijalog privatnog i javnog sektora, - povećan broj pruženih informacija o potrebama preduzeća, - povećana mogućnost prilagođavanja mjera APZ potrebama preduzeća.	Projekat nije uspostavio održivu osnovu za realizaciju u narednom periodu. Njegova realizacija zavisi od sredstava koja će Budžet CG opredijeliti Zavodu za realizaciju u aktivnosti.	MSP, kreatori MSP politike

		Razvijen upitnik i sprovedena analiza potreba za osposobljavanjem u MSP na uzorku od 300 MSP, prezentirani rezultati medijima i relevantnim institucijama	Razvijen upitnik i sprovedena analiza potreba, u toku je izrada publikacije sa uporednim izvještajem o analizi na regionalnom nivou, biće prezentovano CG javnosti i institucijama početkom 2013. (SEECCEL projekat)	Izvještaj UPGC	Prezentacija izvještaja o analizi potreba MSP	UPCG	Istraživanje, informisanje o rezultatima	Puna implementacija	Ostvareni rezultati u potpunosti u skladu sa planiranim	Definisane potrebe MSP za dodatnom edukacijom i barijere u poslovanju	Redovne aktivnosti i UPGC, održive zbog konstantnih promjena u poslovanju MSP	MSP, poslodavci, zaposleni
3.2. 2.3	Izraditi standardni set usluga prema potrebama MSP	Izrađen standardni set usluga prema potrebama MSP	Usvojen program za obrazovanje odraslih iz oblasti Preduzetništva. Organizovan a obuka za 30 nezaposlenih lica u Bijelom Polju i Nikšiću.	Godišnji izvještaji CSO	Nastaviće se sa aktivnostima na kreiranju programa koji će omogućiti podizanje znanja i vještina u skladu sa potrebama MSP	CSO	Strateško odlučivanje	Planiranje	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Jačanje osposobljavanja starijih nezaposlenih lica za pokretanje sopstvenog biznisa.	Strategija cjeloživotnog preduzetničkog učenja 2008-2013	MSP
		Izrađen standardni set usluga prema potrebama MSP	Program obuka za polaganje stručnog ispita za sticanje licenci za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organima	Izvještaj – pregled ponuđenog seta usluga	Nastavak aktivnosti. Razvoj trening programa za MSP u saradnji sa CEFTA/DIHK.	PKCG	Trening	Puna implementacija	Realizovana aktivnost je u potpunosti u skladu sa planiranim akcijama	Razvoj novih konsalting usluga za MSP	Projekti održivi, ostvarena puna saradnja partnera, budžet Komore, međunarodni projekti CEFTA/DIHK	MSP

		Izrađen web portal radi informisanja o mogućnosti ma za razvoj kao i brošura sa najvažnijim projektima i informacija ma o UPGC	Unaprijeđen web-portal UPGC sa proširenim spektrom usluga i informacija	Web site Brošura	Nastavak rada na poboljšanj u web-portala	UPCG	Informisanje, edukacija	Nastavak implemen tacije	Rezultati ostvareni u skladu sa komunika cioonim planom UPGC	Povećan broj članova, bolja komunikaci ja sa članovima i bolji izvori informacija za članove	Dugoroč na aktivnost	Članovi UPGC - poslodavci i MSP
3.2. 2.4	Akreditacija pružaoca poslovnih usluga radi osiguranja kvaliteta	Započete aktivnosti na uspostavljan ju baze podataka pružaoca usluga	Uspostavljen a baza podataka pružaoca usluga. Sporazum sa Centrom za kvalitet Mašinskog fakulteta, Institutom za standardizacij u, Zavodom za metrologiju i Akreditacioni m tijelom u vezi projekta.	Izveštaj PKCG	Uspostavljanje registra sertifikova nih organizaci ja za sisteme kvaliteta, registra sertifikacio nih tijela u CG i registra konsultan ata za sisteme kvaliteta	PKCG	Konsalting usluge	Planiranje	Realizovana aktivnost je u potpunosti u skladu sa planiranim	Započete su aktivnosti na okupljanju svih ključnih činilaca na uspostavljanju sistema akreditacije	Projekat održiv, ostvaren a puna saradnja partnera	Pružaoци usluga, institucije
3.2. 2.5	Promocija i realizacija obuka	Realizovano 7 obuka za 105 MSP	Donijeta odluka Upravnog odbora i raspisan Konkurs za izvođača obuke, Organizovan a 1 obuka.	Izveštaj ZZZCG	Nastavak realizacije obuka u 2013.	ZZZCG	Konsalting usluge	Puna implemen tacija	Rezultati djelimično ostvareni	U određenoj mjeri povećan obuhvat savjetodav ne ponude i nformacija raspoloživi h za sektor MSP	Projekat nije uspostavio održivu osnovu za realizacij u u naredno m periodu. Njegova realizacij a zavisi od	Obuka je namijenjena pravnim licima stvarnim i potencijalnim korisnicima kredita iz Inoviranog programa samozapošljavanja

									sredstav a koja će Budžet CG opredijel iti Zavodu za realizacij u aktivnost i.	
Realizovano 4 ciklusa edukacije sa učešćem 60 MSP	Realizovano 6 ciklusa edukacije za 150 učesnika na sljedeće teme:CIP – Eko inovacija; Razvoj malih i srednjih preduzeća u Evropskoj uniji i CG; Info dan o mogućnostim a izvoza na tržište Ruske Federaciji; Društveno odgovorno poslovanje i ljudski resursi; Uvođenje sistema kvaliteta u turističkoj ponudi MSP u CG; Promocija prava intelektualne svojine	Izvještaj Direkcije za razvoj	Planirana najmanje 4 ciklusa edukacije za najmanje 100 učesnika na teme aktuelne za MSP	Direkcija za razvoj MSP	Trening	Puna implemen tacija	Zbog povećano g interesova nja i aktuelnost i tema održan je veći broj seminara nego što je bilo planirano. Rezulat je premašen	Preko 150 predstavni ka MSP i drugih relevantnih institucija je dobilo neophodna znanja iz navedenih oblasti.	Projekat je usposta vljen na održivoj osnovi u zavisnos ti od obezbje đivanja finansijs kih sredstav a.	MSP, predstavnici institucija

		Realizovano 11 obuka sa 40 ciklusa edukacije sa 400 polaznika Realizovano 15 seminara sa 375 polaznika Realizovane 2 radionice sa 50 učesnika i 10 okruglih stolova sa 300 učesnika	Realizovana obuka u okviru programa mentorstva za žene preduzetnice sa 10 treninga (20 preduzetnica) - komunikacione vještine, upravljanje vremenom, zapošljavanje i motivacija ključnih ljudi u preduzeću, prepoznavanje mogućnosti za biznis, razvoj biznis plana, istraživanje tržišta i razvoj marketing plana, upravljanje porodičnim biznisom, strateško planiranje, pristup izvorima finansiranja i poreske obaveze i osnove računovodstva, radionica u okviru TEMPUS projekta (11 učesnika), 2 obuke u	Izvještaj PKCG	Nastavak aktivnosti	PKCG	Trening	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su bolji od planiranih u realizaciji okruglih stolova, konferencija, prezentacija, javnih rasprava, a nešto slabiji od planiranih kod obuka i seminara.	Poboljšana ponuda konsalting usluga i obuka za sticanje različitih znanja i vještina	Projekti održivi, ostvareni a puna saradnja partnera, budžet Komore, međunarodni projekti, pomoć EU	MSP
--	--	--	---	----------------	---------------------	------	---------	---------------------	--	--	---	-----

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

		o razvoju", „Međunarodn a konferencija o promociji efikasnog javno- privatnog partnerstva u Crnoj Gori i jugoistočnoj Evropi", „Razvoj tržišta životnog osiguranja: mogućnosti i izazovi", 3 javne rasprave o nacrtima zakona (50 učesnika) - Javne rasprave o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lukama, o Nacrtu zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, o Nacrtu zakona o zaštiti potrošača i Nacrtu zakona o potrošačkim kreditima i 4 prezentacije (88 učesnika)									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

[illegible]

		Održano minimum 10 treninga i obuka (300 učesnika), prateće medijske kampanje	Održan Okrugli sto: "Kreiranje povoljnog biznis ambijenta u službi razvoja ženskog preduzetništva"; Okrugli sto "Principi dostojanstvenih radnih uslova za žene"; 3 Okrugla stola: "Unaprijeđenje energetske efikasnosti u zgradarstvu u CG" Seminar: "Restrukturiranje i privredni odnosi u sektoru saobraćaj; 3 Radionice "Jačanje socijalnog dijaloga u sektoru poljoprivrede i prerade hrane i trgovine u CG"; okrugli sto "Energetska efikasnost u cilju održivog i ekološkog razvoja društva"; Okrugli sto "Zakon o javnim	Izveštaji UPCG Web site UPCG	Održano minimum 15 seminara i treninga, prateće medijske kampanje	UPCG	Edukacija, informisanje, trening	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su iznad planiranog nivoa	Ojačana saradnja između socijalnih partnera u pojedinim sektorima, unaprijeđena saradnja između članova UPCG, prenos dobre prakse, kreirani materijali u formi 5 brošura po navedenim temama	Dugoročne aktivnosti i UPGC	Poslodavci, MSP, zaposleni
--	--	---	--	------------------------------	---	------	----------------------------------	---------------------	---	--	-----------------------------	----------------------------

			nabavkama i njegova primjena u sektoru građevinarstv a" (UPCG); Okrugli sto: "Zaštita na radu - EU praksa, nacionalna regulativa i njena primjena"; seminar "DOP i ljudski resursi"; Seminari "Mobing kao uzrok stresa na radnom mjestu"									
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Održana 3 do 4 treninga ili obuke na temu ekologije, EE i QMS	Održana 2 MDA (Market Development Activities): 1 trening - Implementacija ISO 14001 Environmental Management System (EMS), i 1 Forum - Hidro Power Investment Forum	Izveštaj EBRD BAS	2 treninga	EBRD BAS	Trening	Puna implementacija	Rezultati su u skladu sa planiranim	Trenirano 20 konsultanata iz oblasti ISO 14001 i podignuta svijest o potrebi ulaganja u EE i obnovljivih izvora energije	Potrebno nastaviti sa ovom aktivnošću	Konsultanti, investitori i MSP
Organizovano 12 tematskih obuka za preduzetnike i to: o usluge orijentisane na potrebe turista o marketing i prodajao kreativnost i inovacije o priprema priručnika	Organizovano 15 obuka na 4 teme: Kako razumjeti turiste; Marketing i prodaja, Kreativnost i inovacije, Komunikacija na engleskom jeziku. Obukama je prisustvovao 291 polaznik.	Ministarstvo održivog razvoja i turizma/GIZ	Nastavak realizacije uz uslov obezbjeđenja finansijskih sredstava	MORIT/GIZ	Trening	Puna implementacija	Rezultati su ostvareni iznad planiranog nivoa	75% polaznika navodi da su obuke ispunile njihova očekivanja, kvalitet programa je za 23-25% polaznika premašio očekivano. Svi učesnici su izrazili zadovoljstvo interaktivnim pristupom trenera i predavača, koji omogućava da se stečena znanja i iskustva	Nijesu obezbjeđena finansijska sredstva	MSP

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

3.2. 2.6	Implementacija Nacionalnog okvira kvalifikacija	Uskladjena legislativa sa Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija Usvojena metodološka dokumenta za razvoj, svrstavanje i kodiranje kvalifikacija. Formirano 15 sektorskih komisija	Usvojen Pravilnik o procedurama razvijanja kvalifikacija od šestog do osmog nivoa kvalifikacija - Formirano Odjeljenja za kvalifikacije, koje ima ulogu National Coordination Point (NCP) - Savjet za kvalifikacije usvojio je standarde zanimanja Turistički vodič, kao i prijedloge Sektorske komisije za turizam za razvoj stručnih kvalifikacije Planinski vodič i Turistički vodič i prijedloge za razvoj kvalifikacija nivoa obrazovanja Turistički tehničar. Usvojen je prijedlog Sektorske komisije za poljoprivredu,	Izveštaj MP	Planirano je referenciranje nacionalnog okvira kvalifikacija sa evropskim okvirom kvalifikacija. Planiran je početak nastave po modularizovanim programima iz sektora turizma, poljoprivrede nivoa IV1 i iz oblasti fizioterapije i turizma nivoa visokog obrazovanja (nivoi VI i VII1). Planiran je dalji razvoj kvalifikacija iz sektora turizma, poljoprivrede, građevinarstva, metalurgije i td.	MP	Strateško odlučivanje, informisanje	Puna implementacija	Rezultati su najvećim dijelom ostvareni u skladu sa planom	Unaprijedno usaglašavanje obrazovne ponude sa potrebama tržišta	Nastava i aktivnosti 2014/2015 biće podržan, pored sredstava iz Budžeta, sredstvi iz IPA fonda	Učenici, studenti i odrasli
-------------	---	---	--	-------------	---	----	-------------------------------------	---------------------	--	---	--	-----------------------------

			prehranu i veterinu za razvoj kvalifikacije nivoa obrazovanja Poljoprivredni tehničar - Savjet za kvalifikacije je, u skladu sa nadležnostima iz člana 19 Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, formirao 10 sektorskih komisija Savjet za kvalifikacije usvojio je 10 standarda kvalifikacija iz sektora turizma i poloprivrede. Počela realizacija višeg stručnog obrazovanja.									
		Definisana 3 ispitna kataloga za programe obrazovanja odraslih	Izrađeno 6 ispitnih kataloga za programe obrazovanja odraslih	Izveštaji CSO	Nastavak izrade novih ispitnih kataloga	CSO	Trening	Pilot faza	Rezultati su u skladu planiranim	Unaprijeđena mogućnost obrazovanja odraslih kroz	Aktivnost je održiva u skladu sa obezbje	Odrasli

										kreiranje ispitnih kataloga	odobrenjem finansijskih sredstava	
3.2.2.8	Razvoj modula za obuku direktora srednjih škola iz oblasti preduzetništva	Kreiranje modula za obuku direktora	Pripremljen nacrt modula za obuku direktora iz oblasti Preduzetništva	Izveštaj CSO	Usvajanje modula za obuku	CSO	Trening	Planiranje	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Započete su aktivnosti na pripremi za obuku menadžmenta škola iz oblasti preduzetništva	Strategija cjeloživotnog preduzetničkog učenja 2008-2013. Zaključak Vlade CG o razvoju preduzetništva u srednjem obrazovanju.	Direktori srednjih stručnih i mešovitih škola
3.3.	Jačanje inovativnosti MSP											
3.3.1.	Povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj u MSP											
3.3.1.3	Javna kampanja podizanja svijesti o istraživanju i inovacijama u MSP	Realizovane promotivne aktivnosti u okviru manifestacije "Otvoreni dani nauke"	Realizovane promotivne aktivnosti u okviru manifestacije "Otvoreni dani nauke".	Promotivni materijal; medijski izveštaji http://www.daninauke.me/	Realizovati i promotivne aktivnosti u okviru manifestacije "Otvoreni dani nauke"	MN Direkcija za razvoj MSP	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati u skladu sa planom	Pojačana svjesnost MSP o istraživanju i inovacijama, obezbijediti sredstva za sufinansiranje naučnoistraživačke	Zavisno od raspoloživosti budžetskih sredstava	MSP, istraživačka zajednica

										djelatnosti		
3.3.1.4	Urediti statističko praćenje istraživačkih i razvojnih aktivnosti u MSP	Uspostavljeni pouzdani statistički podaci	U 2012. godini sprovedeno statističko istraživanje o ulaganjima u I&R za 2011. godinu, u skladu sa EU regulativom o statistici nauke	Rezultati istraživanja	Proširiti obuhvat izvještajnih jedinica, naročito MSP sektora realizovati aktivnosti na pripremi novog istraživanja o inovativnosti u MSP sektoru (tzv. Innovation survey)	MN MONSTAT	Završetak aktivnosti/nastavak kroz novu aktivnost	Pilot faza	Ostvareni rezultati u skladu sa planom za prvu fazu realizacije aktivnosti uspostavljanja pouzdanih statističkih podataka	Identifikovana preduzeća u kojima se sprovede istraživačko razvojne aktivnosti	Zavisno od podrške projekta kroz IPA fondove	MSP, istraživačka zajednica
3.3.1.5	Stimulisanje učešća MSP u međunarodnim programima za istraživanje i inovacije (FP7/FP8/CI P/EUREKA)	Povećana informisanost MSP o mogućnostima učešća u EU programima istraživanja i inovacija	2 preduzeća iz CG uključila se u EUREKA projekte	Konkurs za sufinansiranje učešća u programima Izvještaj MN	Realizacija postojećih projekata i uključivanje u nove međunarodne projekte	MN Direkcija za razvoj MSP	Finansiranje	Pilot faza	U skladu sa planom	MSP upoznate u velikoj mjeri sa instrumentima stimulacije učešća u međunarodnim programima za istraživanje i inovacije	Zavisno od raspoloživosti budžetskih sredstava	MSP
3.3.2.	Jačanje veza MSP sa univerzitetima i centrima izvrsnosti											

3.3.2.1	Uvođenje vaučer šema za korišćenje ekspertskih usluga za MSP na domaćim univerzitetima i istraživačkim ustanovama	Realizacija pilot projekta vaučerskih šema – do 10 projekata	Raspisan Javni poziv za realizaciju pilot projekta (18 jun-16.jul). Prijavljeno 16 preduzeća u kojima su realizovane inovativne aktivnosti	Konkurs za implementaciju vaučerskih šema, Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Nastavak projekta u 2013. zavisi od raspoloživosti budžetskih sredstava.	Direkcija za razvoj MSP MN/OECD	Finansiranje	Pilot faza	Rezultati su iznad planiranih	Pojačana svjesnost MSP o potrebi korišćenja konsultantskih usluga; Omogućen pristup subvencioniranim konsultantskim uslugama; jačanje i poboljšanje kvaliteta usluga poslovne podrške u CG	Stvoreni su preduslovi, dok realizacija zavisi od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP izvozno orijentisana
3.3.2.2	Program promocije rezultata istraživačkog sektora u CG među domaćim MSP	Realizovana informativna kampanja	Organizovana informativna kampanja o značaju inovativnih aktivnosti u MSP. Kampanja organizovana putem medija, za preduzeća članove PKCG i UPCG	Izveštaj Direkcije	Nastavak organizovanja informativne kampanje	Direkcija za razvoj MSP/MN	Promocija	Planiranje	U skladu sa planiranim	Pojačana svjesnost MSP o značaju inovacija	Zavisno od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP
3.3.2.5.	Obuka MSP i istraživačkih ustanova o načinima ugovaranja razvoja novih proizvoda i	Realizovane 2 buke MSP i istraživačkih ustanova u cilju sticanja znanja radi učešća u EUREKA	U okviru dana nauke Evropski dan nauke, urađena je prezentacija EUREKA programa.	Izveštaj MN	Nastavak promocije značaja EUREKA programa za MSP i istraživačke ustanove	MN	Promocija	Pilot faza	U skladu sa planiranim	Unaprijeđeno znanje o koristima učešća u EUREKA program	Zavisno od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP, istraživačke institucije

	usluga	projektima			u CG							
3.3. 2.7	Uspostavljanje centara uspješnosti	Realizovane pripremne aktivnosti (konkurs za uspostavljanje centara uspješnosti za radna mjesta na projektu)	Izabran projektni tim za rad na projektu INVO	Konkurs za radna mjesta na projektu INVO - Visoko obrazovanje i strazivanje za inovacije i konkurentnost http://www.mna.gov.me/vijesti/114850/Zvanicna-prezentacija-INVO-projekta-u-vrijednosti-od-12-miliona-eura.html Izvještaj MN	Izbor konsultanta za dizajniranje i implementaciju programa Centra uspješnosti realizacija aktivnosti u skladu sa projektnim planom	MN	Strateško odlučivanje	Planiranje	Rezultat u skladu sa planom	Uspostavljen kancelarija i projektni tim Povećan nivo znanja o potrebi za uspostavljanje centara uspješnosti i njihove koristi za MSP	Održiv na osnovu kredita Svjetske banke	Istraživačka zajednica i inovativne kompanije u CG

3.3. 2.8	Uključivanje CG u EUREKA program	CG punopravna članica EUREKA programa Finansiranje prvih EUREKA projekata	Potpisan Ugovor o pristupanju Uspostavljen a EUREKA kancelarija u Ministarstvu nauke Sufinansira se učešće 2 kompanije iz CG koje su uspjele da se uključe u 2 tekuća EUREKA projekta (kompanije Plantaže i MG Soft) Program promovisan na Otvorenim danima nauke	Sporazum o pristupu CG Eureka programu; http://www.mna.gov.me/vijesti/114786/Crna-Gorapostala-clanica-EUREKA-programa.html http://www.eurekanetwork.org/montenegro/about http://www.daninauke.me/dan_evropske.html	Realizacija postojećih projekata i uključivanje u nove međunarodne projekte Nastavak promotivnih aktivnosti u cilju daljeg uključivanja CG kompanija u EUREKA projekte	MN Direkcija za razvoj	Finansiranje	Puna implementacija	Rezultat u skladu sa planom	CG postala članica EUREKA inicijative, promovisan program i potencijalno učešća MSP u njemu. 2 MSP u mogućnost i da koriste benefite programa	Obezbiđe na budžetom	Istraživačka zajednica i inovativne kompanije u CG
3.3. 2.9	Redefinisanje Strategije naučno-istraživačke djelatnosti MN	Usvojena Strategija naučno-istraživačke djelatnosti	Izrađen Nacrt strategije, održana javna rasprava, očekuje se usvajanje Revizije strategije do kraja godine	http://www.mna.gov.me/vijesti/117781/Sjutra-rasprava-o-reviziji-Strategije-o-naucnoistrazivackoj-djelatnosti-u-organizaciji-prvog-Think-Tank-a.html	Usvajanje Akcionog plana i implementacija identifikovanih mjera i aktivnosti	MN	Strateško odlučivanje	Puna implementacija	Rezultat u skladu sa planom	Kreiran strateški okvir za realizaciju aktivnosti za period 2012-2016	Zavisno od raspoloživosti finansijskih sredstava	Ministarstvo nauke, istraživačka zajednica i kompanije u CG
3.3. 3.	Jačanje primjene Infomaciono- komunikacionih tehnologija											

3.3. 3.1	Podsticati MSP da koriste informaciono komunikacione tehnologije	Realizovana promocija podsticanja upotrebe IKT u svim strukturama društva i kod MSP Sprovedeno redovno godišnje istraživanje o korišćenju IKT u MSP	Usvojena Strategija razvoja informacionog društva do 2016. god.	Izveštaj MIDT	Nastavak aktivnosti; Promocija novoosnovanih ICT preduzeća	MIDT Direkcija za razvoj MSP	Strateško odlučivanje	Puna implementacija	Djelimično ostvaren.	Pojačana je svjesnost MSP i građana o potrebi korišćenja ICT, povećanje digitalne pismenosti.	Budžet MIDT	Svi građani i MSP
		Organizovane 2 obuke o potrebama korišćenja servisa elektronske uprave i organizovan seminara iz oblasti elektronskog poslovanja. Urađena 1 brošura UPCG	Nije realizovano			UPCG						
3.3. 3.2	Razvoj e-Government portala	Povećan broj servisa: o broj elektronskih usluga o broj obučeniha službenika za korišćenje portala E-uprave o popis usluga koje pruža	Broj servisa na e - portalu sa 9 povećan na 23, omogućeno je podnošenje zahtjeva za elektronsko podnošenje zahtjeva za registraciju privrednih subjekata	Izveštaj MIDT	Nastavak aktivnosti na planu povećanja broja e-servisa	MIDT	Strateško odlučivanje	Puna implementacija	Djelimično ostvaren	Privrednim subjektima je omogućena lakša komunikacija sa državnim organima	Budžet MIDT	MSP

		državna administracij a										
3.4.	Podsticanje konkurentnosti i izvoza MSP											
3.4. 1.	Dalji razvoj usluga u okviru Tržišno Informativnog Servisa za izvozno orjentisana preduzeća											
3.4. 1.1	Primanje i obrada zahtjeva za tržišnim informacijam a	Obradeno do 50 zahtjeva za informacija ma	Kupljena on line baza podataka Euromonitor; Primljeno i obrađeno 55 zahtjeva za tržišnim informacijam a	Izveštaj Direkcija za razvoj MSP	Nastavak pružanja usluga informisan ja o ciljnim tržištima kroz Tržišno Informativ ni Servis	Direkcija za razvoj MSP/GIZ	Informisanje	Puna implemen tacija	Rezultati su u skladu sa planiranim	Obezbijeđe na je bolja informisan ost MSP o pojedinin tržištima u regionu i EU	Održivos t ove usluge u potpuno sti zavis od raspolag anja budžets kih sredstav a za kupovin u online izvora podatak a	Izvozno orjentisana MSP
3.4. 1.3	Izrada studija istraživanja ciljanih tržišta na osnovu raspoloživih informacija iz baza podataka	Izrađene najmanje 2 studije istraživanja tržišta	Izrađene 3 studije istraživanja za tržišta: Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine za sektor prehrambene industrije	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP Studije istraživanja tržišta	Nastavak aktivnosti, izrada 3 studije istraživanj a tržišta	Direkcija za razvoj MSP	Informisanje	Puna implemen tacija	Rezultati su iznad planiranih	Povećanja svjesnost MSP o neohpodno sti istraživanja izvoznih tržišta	Održivos t ove usluge u potpuno sti zavis od raspolag anja budžets kih sredstav a za	Izvozno orjentisana MSP

											kupovina online izvora podataka	
3.4.1.4	Kreiranje web portala/direktorijuma izvoznika	Ažurirana elektronska baza podataka izvoznika	Kreirana je elektronska baza podataka po djelatnostima i proizvodima koja se redovno ažurira.	Elektronska baza izvoznika	Povezivanje baze sa Web portalom zavisi od budžetskih sredstava	Direkcija za razvoj MSP	Informisanje	Planiranje	Ostvareni rezultat ima određena odstupanja od planiranog, zbog tehničke nemogućnosti uvezivanja web sajta sa postojećom bazom.	Unaprijeđen nivo informisanosti o postojećim MSP izvozniciima.	Održivost zavisi od budžetskih sredstava za kreiranje web portala	Izvozno orjentisana MSP
3.4.2.	Izrada Izvozno - razvojnog programa za određena ciljna tržišta											
3.4.2.1	Istraživanje o ciljnim tržištima, uslovima, partnerima, institucijama, distributerima	Izrađen 1 izvozno-razvojni program za ciljano tržište	Organizovan inicijalni sastanak za izradu Izvozno razvojnog programa Rusija 2012-2013. Prijavljeno 8 preduzeća; Izrađen opšti pregled o mogućnostima izlaska na rusko tržište	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP Izvozno-razvojni program	Nastavak realizacije Izvozno razvojnog programa prema planu	Direkcija za razvoj MSP	Edukacija Promocija	Planiranje	Rezultat u skladu sa planiranim	Povećana informisanost preduzeća o mogućnostima izlaska na rusko tržište	Održivost zavisi od budžetskih sredstava za organizovanje ciklusa edukacije i organizovanje promotivnog događaja	Izvozno orjentisana MSP

											ciljnom tržištu	
		Uradjeno 20 istraživanja tržišta Uradjene 4 sektorske analize	PKCG izradila 13 studija istraživanja tržišta (Njemačka, Francuska, Poljska, Hrvatska, Austrija, Mađarska, Kosovo, Malta, Kipar, Srbija, Turska, Italija i BiH) i 6 sektorskih analiza.	Istraživanja Izveštaj PKCG Sektorska analiza	Nastavak aktivnosti	PKCG	Informisanje	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati su približni planiranim	Podignut je nivo informisanosti MSP koji omogućuje poboljšanje nastupa i plasmana domaćih preduzeća na ciljanim inostranim tržištima	Obezbijeđena održivost, budžet Komore	MSP

		Redovno ažuriran CEFTA portal: o u skladu sa izmjenama legislative o standardizacija tekstova o nadogradnja Portala dodavanjem novih alatki i novih kategorija informacija.	Portal je redovno ažuriran (kvartalno) i pruža relevantne informacije o legislativi i pravilima koji se odnose na trgovinu. Takođe, u cilju lakšeg i bržeg dolaženja do informacija za privredne učesnike, Portal je standardizovan i po sadržaju tekstova i strukturi. Pored toga, Portal je unaprijeđen, dodavanjem stranice FAQ za svaku zemlju, pružajući najčešće postavljena pitanja i odgovore, koji se odnose na obavljanje trgovine u regionu.	Istraživanja GIZ	Redovno ažuriranje Portala u skladu sa izmjenama legislative koja se odnosi na sadržaj Portala. Dalje unaprijeđenje sadržaja Portala u skladu sa zahtjevima korisnika.	GIZ/ME/ Direkcija za razvoj MSP	Unaprijeđenje ambijenta za poslovanje i trgovinu	Puna implementacija	Realizovane aktivnosti su u skladu sa planiranim .	Unaprijeđena infrastruktura koja omogućuje poboljšani poslovni ambijent (90% ispitanika odgovorilo potvrdno da Portal poboljšava uslove za obavljanje trgovine)	Pripremljen MoU između CEFTA zemalja, koji određuje obaveze i rokove za ažuriranje Portala u budućnosti, za svaku zemlju potpisnicu. (GIZ projekat se završava 31. decembra 2012)	MSP
--	--	--	--	------------------	---	---------------------------------	--	---------------------	--	--	--	-----

		Urađena istraživanja za specifične sektore- sektor Poljoprivrede, podsektori: o mliječni proizvodi o šumski proizvodi	Urađena analiza stanja eko turizma na sjeveru CG, kao i mogućnosti za razvoj istog.	Izvještaji PER	U turizmu - sajmovi (Prag 2013, npr.), a u poljoprivredi - pored poljoprivrednog podsektora koji se odnosi na mliječne proizvode, sektor šumskih proizvoda aktivnosti u ovom podsektoru će biti fokusirane na usvajanje HACCP, Global G.A.P. i drugih standarda u ovoj oblasti, promociji, sajmovima, i sl.	PER	Informisanje	Planiranje	Rezultat je ostvaren	Unaprijeđena informisanost o mogućnostima razvoja biznisa u ciljanim sektorima.	Da, jer je upravo ove aktivnosti su zastupljene u aktivnostima planiranim za narednu godinu.	MSP i NVO u sektoru turizma i poljoprivrede.
3.4. 2.2	Organizovan je promotivnih aktivnosti na bazi reciprociteta kao što su poslovni susreti, učešće na sajmovima, misije	Organizovane 2 poslovna susreta u zemlji	Održana dva poslovna susreta u zemlji	Izvjestaj MBA	Organizacija 2 poslovna susreta na bazi reciprociteta	MBA	Promocija	Puna implementacija	Uspješno održana dva poslovna susreta	Uspostavljanje saradnje između privrednika	Postignuta održivost	Privatni sektor
		Organizovani poslovni susreti, sajmovi, studijska	Nije realizovano			PER						

	prodaje, itd.	putovanja (minimum 3)											
3.4. 3.	Nastavak aktivnosti na organizaciji specijalizovanih sajmova, poslovnih susreta, trgovinskih misija												
3.4. 3.1	Organizacija nacionalnih štandova u zemljama regiona i zemljama EU	Organizovan 1 nacionalni štand	Organizovan nacionalni štand na 79. Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu	Izveštaj Direkcija za razvoj MSP, promotivni materijal	Nastavak organizovanja nastupa crnogorskih preduzeća na sajmovima u inostranstvu	Direkcija za razvoj MSP	Promocija	Planiranje	Rezultati su u skladu sa planiranim	Promovisa na preduzeća na inostranim tržištima; Povećana informisanost MSP o mogućnostima izlaska na ciljna tržišta, ugovaranja poslovnih aranžmana	Stvoreni su preduslovi, dok realizacija zavisi od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP	
		Organizovana 3 nacionalna štanda na sajmovima za 30 MSP i obezbijeđeno prisustvo 100 MSP na 10 sajmova	Organizovana 3 nacionalna štanda: 79. međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu od 12.-18. maja (11 firmi), 19. Generalni sajam BIH - ZEPS u Zenici od 2.-6. oktobra (7 firmi), Međunarodni sajam trgovine KLIK - EXPO u Tirani od 25–30. novembra	Štand Promotivni materijal Izveštaj PKCG	Nastavak aktivnosti	PKCG	Promocija	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati su u skladu sa očekivanim.	Poboljšan nastup i plasman domaćih preduzeća na inostranim tržištima	Održivo, iz budžeta Komore, Ministarstva poljoprivrede i stranih donatora (USAID i DIHK)	MSP	

			(12 firmi). Obezbijedjen o prisustvo 30 MSP na 7 sajmova.									
		Obezbijedjen o učešće MSP na sajmovima (minimum 20) Memorandu mi o razmijevanju	Organizovan o učešće MSP na poljoprivredn om sajmu u Novom Sadu, sajmu Agrokos u Prištini, studijaska putovanja u Srbiju, Hrvatsku i Albaniju.U sektoru turizma organizovano učešće MSP na sajmu u Beogradu.	Izveštaji PER	Turizam: Domaći, regionalni i međunaro dni sajmovi. Poljoprivre da: studijaska putovanja za MSP iz glavnih subsektor a. Unaprjeđe nje poslovnog ambijenta: Studijsko putovnje u Srbiju - Sistem 48.	PER	Promocija	Puna implemen tacija	Ostvareni rezultati su djelimično ostvoreni.	Unaprijeđe na informisan ost o mogućnost ima razvoja biznisa na ciljanim tržištima i sektorima.	Da, sa sličnim aktivnost ima se nastavlja i naredne godine.	MSP i NVO u sektorima turizma i poljoprivrede.

3.4. 3.2	Organizacija poslovnih susreta u zemlji i inostranstvu	Organizovane najmanje 2 poslovna susreta u zemlji i 2 u inostranstvu	Organizovana 2 poslovna susreta i to sa italijanskim preduzecima u okviru projekta Adriatre i RiQua. Učestvovalo 60 preduzeća	Izveštaj Direkcija za razvoj MSP	Nastavak organizacije poslovnih susreta	Direkcija za razvoj MSP	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati nisu u skladu sa planiranim zbog nedostatka finansijskih sredstava za organizaciju susreta u inostranstvu	Omogućeno MSP da se upoznaju sa ciljnim tržištima, ostvare kontakte koji će im omogućiti sklapanje eventualnih poslovnih aranžmana	Stvoreni su preduslovi, dok realizacija zavisi od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP
		Organizovana minimum 2 poslovna susreta u zemlji kao i minimum 2 poslovna susreta u inostranstvu	Susret poslodavaca CG, Makedonije i Albanije u Tirani;	Izveštaj UPCG	Organizovana minimum 2 poslovna susreta u zemlji kao i minimum 2 poslovna susreta u inostranstvu	UPCG	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su ispod planiranih zbog nedostatka sredstava	Povezivanje crnogorskih sa inostranim kompanijama zainteresovanih za poslovnu saradnju	Dugoročne aktivnosti i UPCG	Poslodavci - članovi UPCG
		Organizovano 15 poslovnih foruma sa 450 učesnika	Organizovano 10 poslovnih foruma sa 560 učesnika	Izveštaj PKCG	Nastavak aktivnosti	PKCG	Promocija	Završetak aktivnosti/nastavak kroz novu aktivnost	Rezultati za broj poslovnih foruma su ispod planiranih, broj učesnika za 25% veći od planiranog	Poboljšane veze domaćih preduzeća sa inostranim kompanijama	Održivo, iz budžeta Komore	MSP
3.4. 3.3	Izrada promotivnih materijala za odabrane sektore	Odštampano 500 sektorskih brošura	Nije realizovano zbog nedostatka finansijskih sredstava			Direkcija za razvoj MSP						

		Odštampan i distribuiran biznis direktorijum	Odštampan i distribuiran biznis direktorijum	Biznis direktorijum	Štampa Biznis Direktoriju m 1.000 primjeraka	MBA	Promocija	Puna implementacija	Uspješno završena aktivnost	Direktorijum odštampan i distribuiran na različite adrese kao jedina publikacije te vrste	Projekat direktorijum je održiv	Biznisi, strani investitori, međunarodne organizacije
		Odštampan i distribuiran Kontakt info	Odštampan i distribuiran kontakt info	Kontakt info	Štampa Kontakt info 1.000 primjeraka	MBA	Informisanje	Puna implementacija	Uspješno završena aktivnost	Direktorijum odštampan i distribuiran na različite adrese kao jedina publikacije te vrste	Projekat Kontakt info je održiv	Biznisi, strani investitori, međunarodne organizacije, Vlada, Opštine
		Odštampan i distribuiran promotivni materijal	Odštampan i distribuiran promotivni materijal "Dobro iz CG 2012 - Najbolje od najboljih"	Promotivni materijal Izvještaj PKCG	Nastavak aktivnosti	PKCG	Promocija	Završetak aktivnosti/ nastavak kroz novu aktivnost	Ostvareni rezultati u skladu sa planiranim	Povećan obuhvat informacija raspoloživih za MSP sektor	Održivo, iz budžeta Komore	MSP
		Izrađen promotivni materijal kao i distribucija istih za više sektora	Brošura: "Restrukturiranje privrednih odnosa u sektoru saobraćaja - stanje regulative u oblasti drumskog i željezničkog saobraćaja u CG i problemi u primjeni iste"; Flajeri: "Bezbjedno održavanje: bezbjedni	Brošure Izvještaji Web site	Brošura o socijalnom dijalogu u sektorima farmacije i tekstila. Promotivni materijal o zapošljavanju mladih - za sve sektore, brošura o DOP-u	UPCG	Informisanje, edukacija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati iznad planiranih, imajući u vidu količinu kreiranih materijala	Bolja informisanost članova i unaprjeđenje poslovanja	Dugoročne aktivnosti i UPCG	Poslodavci - članovi UPCG

			radnici - produktivne kompanije", "Kako izbjeći negativan uticaj stresa na poslovanje"									
		Izrađen promotivni materijal za specifične sektore (mape i brošure – minimum 20.000 komada)	H&B Mape za NTO, GIS Mape sa COSV, Mape Durmitora sa COSV, Mape i brošure NVO Natura, i td.	Promotivni materijal, Izveštaji PER	Monografija Šavnika, Mape Kolašina za LTO Kolašin, itd.	PER	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su iznad očekivanih.	Unaprijede na informisanost o mogućnostima razvoja biznisa na ciljanim tržištima i sektorima.	Da, sa sličnim aktivnostima se nastavlja i naredne godine.	MSP i NVO u sektorima turizma i poljoprivrede.
3.4.4.	Edukacija izvoznika											
		Organizovan 1 trening program za 30 polaznika	Nije realizovano			UPCG						
3.4.4.1	Organizovan je specijalizovanih trening programa u oblasti izvoznog poslovanja	Organizovan 1 trening program za 30 polaznika	Organizovan seminar na temu "Promocija prava intelektualne svojine". Seminaru je prisustvovalo oko 30 učesnika	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Nastavak organizacije seminara	Direkcija za razvoj MSP	Edukacija	Puna implementacija	Rezultat je iznad planiranih	Upoznavanje MSP sa pravima intelektualne svojine u EU i CG	Stvoreni su preduslovi, dok realizacija zavisi od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP sa specijalnim fokusom na izvozna preduzeća
3.4.	Jačanje konkurentnosti MSP											

5.												
3.4. 5.1	Izrada Akcionog plana 2012. „Strategije podsticanja konkurentnosti na mikro nivou 2011-2015“i započeta realizacija aktivnosti	Urađen Akcioni plan 2012 Akcioni plan 2012.	Akcioni plan izrađen i usvojen na Vladi CG u junu 2012.godine	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana 2012. „Strategije podsticanja konkurentnosti na mikro nivou 2011-2015“	Izrada akcionog plana i realizacija aktivnosti	Direkcija za razvoj i nadležne institucije javnog i privatnog sektora/GIZ	Strateško odlučivanje	Puna implementacija	Rezultat je u skladu sa planiranim	Definisanje mjere i aktivnosti za povećanje konkurentnosti preduzeca; Ostvaren uticaj MSP u kreiranju strateških dokumenata	Stvoreni su preduslovi, dok realizacija zavisi od raspoloživosti finansijskih sredstava	MSP
3.4. 5.4	Identifikacija nedovoljno korišćenih potencijala Opština CG	Izrađeni Strateški planovi razvoja (SPR) većine opština i analizirane mogućnosti za razvoj biznisa u opštinama.	Usvojeni Strateški planovi razvoja u 11 opština. Uključeni predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora na osnovalo metodologije koju je propisalo ME	Izveštaj o usvojenim Strateškim planovi razvoja od strane Skupštine opština.	Usvajanje preostalih 10 Strateških planova razvoja. Sprovođenje usvojenih Strateških planova razvoja putem programiranja i implementacije projekata koji su navedeni u SPR i planirani za vremenski okvir 2013. god	ME/Lokalne samouprave /UNDP	Strateško planiranje	Faza izrade i početna faza implementacije	Usvojeni strateški planovi za 11 opština, što čini ostvarenje od 55% planiranog broja. Od navedenog ekspertskog podrška UNDP je pružena za strateške planove razvoja Opština Kolašin i Žabljak.	Stvorena osnova za realizaciju razvojnih planiranih projekata i apliciranje za korišćenje finansijskih sredstava i iz eksternih izvora finansiranja (državni budžet, IPA fondovi, međunarodne finansijske institucije, donacije i dr.).	Za svaki od planiranih projekata se njegova održivost pojedinačno dokazuje zavisno od obezbjeđenja finansijskih sredstava koja su planirana u strateškim dokumentima.	Stanovnici opština sa akcentom na korisnike projekata (ciljnu grupu) koji su navedeni u pojedinačnim projektima i MSP.

3.4. 5.6	Promocija značaja uvođenja međunarodnih standarda kvaliteta	Održano 5 obuka sa 110 obučanih lica, 1 okrugli sto sa 30 učesnika	Organizovane 3 obuke obuke iz oblasti kvaliteta na teme: „Sporazum o tehničkim barijerama u trgovini – TBT/WTO“- (37 učesnika), „Sprovođenje sistema za upravljanje zaštitom životne sredine prema zahtjevima standarda ISO/IEC 14001“ - (23 učesnika) i interna obuka zaposlenih - (20 učesnika). Okrugli sto za svjetski dan kvaliteta sa 37 učesnika.	Izveštaj PKCG	Nastavak aktivnosti. Organizacija 4 obuke sa 100 učesnika i 1 okrugli sto sa 30 učesnika.	PKCG	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultat je djelimično ostvaren	Pojačana svjesnost MSP o potrebi uvođenja standarda	Održivo, iz budžeta Komore, međunarodne pomoći kroz projekte	MSP
		Osmišljena i realizovana kampanja „Dobro iz CG“	Realizovana kampanja za "Dobro iz CG"	Izveštaj PKCG Promotivni materijal	Nastavak aktivnosti	PKCG	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa očekivanim.	Povećanje konkurentnosti MSP	Održivo, iz budžeta Komore	MSP

		Održavanje seminara na temu: o socijalni dijalog u EU u oblasti poljoprivrede, prerade hrane i trgovine o zaštita na radu i standardi EU o EU propisi u sektoru transporta o energetska efikasnost i EU standardi u energetskej efikasnosti	Održana 3 Okrugla stola: "Unaprijeđenje EEU zgradarstvu u CG", Seminar: "Restrukturiranje i privredni odnosi u sektoru saobraćaja", 2 Radionice "Jačanje socijalnog dijaloga u sektoru poljoprivrede i prerade hrane u CG"; Dvodnevni okrugli sto EE u cilju održivog i ekološkog razvoja društva", Okrugli sto "Zakon o javnim nabavkama i njegova primjena u sektoru građevinarstva", Okrugli sto: "Zaštita na radu - EU praksa, nacionalna regulativa i njena primjena"	Izveštaj UPCG Web site Press clipping Evalucione forme	2 okrugla stola na temu unaprjeđenja energetske efikasnosti ; 4 događaja iz oblasti DOP-a; jedan okrugli sto na temu značaja jačanja socijalnog dijaloga u sektoru tekstila	UPCG	Edukacija, informisanje, trening	Puna implementacija	Rezultati ostvareni u skladu sa planiranim i očekivanim	Povećana svijest o značaju uvođenja standarda kvaliteta u pojedinim privrednim sektorima	Dugoročna aktivnost	Poslodavci - članovi UPCG
--	--	--	---	---	--	------	----------------------------------	---------------------	---	--	---------------------	---------------------------

		Uspostavljen na saradnja sa sertifikacioni m institucijama (Proficom, Inter Consulting, BH Quality, Intesa Group) u cilju sertifikacije.	Uspostavljen a saradnja sa sertifikacioni m institucijama koje su odradile HACCP/Halal presertifikacij u za 5 firmi sa sjevera CG.	Izveštaji PER	PER završava aktivnosti u junu 2013. i nema daljih planova po pitanju sertifikacij e	PER	Konsalting usluge	Puna implemen tacija	Ostvareni rezultati su iznad očekivani h.	Podignuta svjesnost o značaju uvođenja sistema kontrole kvaliteta, izvršena presertifika cija za 5 MSP u poljoprivre di.	Projekat se završav a u junu 2013.	MSP u poljoprivredi.
3.4. 5.7.	Potpisani Memorandu mi o saradnji	Potpisan Memorandu ma o saradnji između Direkcije za razvoj MSP i Agencije za promociju malih i srednjih preduzeća- BSMEPA, Bugarska Potpisan Memorandu ma o saradnji između Direkcije za razvoj MSP Organizacije za razvoj malih i srednjih preduzeća- KOSGEB Turska	Memorandum i su potpisani u oktobru, odnosno novembru 2012/	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Realizacij a aktivnosti u skladu sa MoU	Direkcija za razvoj MSP	Promocija, informisanje, konsalting	Planiranje	Rezultati su u skladu sa planiranim	Unaprijeđe nje saradnje crnogorski m MSP sa MSP iz Bugarske i Turske	Ukoliko se obezbijede finansijs ka sredstva za realizacij u planirani h aktivnost i	MSP
3.4. 6.	Unaprijediti potencijal za razvoj klastera u CG											

3.4. 6.1	Mapiranje potencijala za razvoj klastera u CG	Identifikovan o ekonomsko okruženje za razvoj klastera. Urađena Strategija za održivi ekonomski rast CG kroz uvođenje klastera.	Mapirana 63 potencijalna klastera, urađeno 15 dijagnostičkih studija; Procijenjena tražnja za ključnim proizvodima u klasterima na sjeveru kao manje razvijenom regionu, sa ključnim fokusom na turizam; test u 6 pilot klastera. Usvojena Strategija za održivi ekonomski rast CG kroz uvođenje klastera do kraja 2016. godine sa Akcionim planom za 2012. i 2013. godinu, kao i indikativnim Akcionim planom do kraja 2016. god; Ostvarene aktivnosti Akcinog plana predmetne Strategije za 2012. god. (faza	Strategija za održivi ekonomski rast CG, Akcioni plan za implementaciju predmetne Strategije	Sprovođenje aktivnosti u skladu sa Akcionim planom za implementaciju Strategije za održivi ekonomski rast CG kroz uvođenje klastera za 2012-2013	ME	Strateško odlučivanje	Pilot faza	Rezultati su u potpunosti ostvareni u skladu sa planiranim . Do kraja godine očekuje se potpisivanje MoU u 6 pilot klastera	Ostvareno opšte razumijeva nje ciljeva strategije kao i na nivou pilot klastera; Kontakt osobe ME i klaster agenti su prošle obuku o procesu razvoja klastera.	Prikazana je relevantnost pristupa razvoja klastera u postizanju održivog rasta u CG kako bi se nastavilo sa punom implementacijom Strategije. Realizacija faze inkubacije je osnova za realizaciju i produblji vanje rezultata narednih faza.	ME, ostala resorna ministarstva čiji se dio aktivnosti odnosi na poboljšanje ulosva i podsticanje razvoja klastera; klastre brokeri; finansijske institucije; jedinice lokalne samouprave; poslovna udruženja; MSP
-------------	---	---	--	--	--	----	-----------------------	------------	---	--	--	--

			inkubacije)										
3.5.	Dijalog i partnerstvo javnog i privatnog sektora												
3.5. 1.	Osnivanje Forumata javnog i MSP sektora												

3.5. 1.1	Dizajniranje i razvoj mehanizma za uspostavljanje FPJP, uključujući i njegov Sekretariat	Kontinuirano održavanje dijaloga u okviru Koordinacionog tima i Savjeta za konkurentnost. Definisane smjernice za sprovođenje politike MSP u skladu sa strateškim dokumentima i principima EU Godišnji izvještaj o realizaciji AP Strategije za razvoj MSP 2012	Održana 2 sastanaka Koordinacionog tima Strategije MSP i usvojen Akcioni plan 2012 i Izvještaj o realizaciji AP 2012. Održana 2 sastanka Savjeta za konkurentnost na mikro nivou i usvojeni Akcioni plan 2012 i Izvještaj o realizaciji AP 2012. Održana 2 sastanka novoformiranog Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, usvojen AP 2012 i Izvještaj o realizaciji AP 2012.	Godišnji izvještaj o realizaciji AP Zapisnici Koordinacionog tima i Savjeta za konkurentnost, nacionalnog partnerstva	Redovno održavanje sastanaka Koordinacionog tima, Savjeta za konkurentnost i Nacionalnog partnerstva i usvajanje i davanje preporuka za politiku MSP.	Direkcija za razvoj MSP Koordinacioni tim Savjet za konkurentnost; Nacionalno partnerstvo	Strateško odlučivanje	Puna implementacija	Dijalog privatnog i javnog sektora na nacionalnom nivou ostvaren u skladu sa planiranim .	Partnerstvo javnog i privatnog sektora unaprijedio kreiranje i izvještavanje o realizaciji mjera podrške sektoru MSP.	Kontinuirani dijalog predstavlja osnovu za održivost dijaloga na nacionalnom nivou kroz objedinjavanje u okviru funkcionalnog tijela	Predstavnici javnog sektora na državnom i nivou, biznis asocijacija (kao reprezenti interesa MSP) i MSP.
-------------	--	--	--	---	---	---	-----------------------	---------------------	---	---	--	--

3.5. 1.2	Razvijanje sistema poslovanja (uključujući izvještavanje i kontrolu) za FPJP	Upućene inicijative za uspostavljanje mehanizma PJP na regionalnom /lokalnom nivou Definisani modaliteti funkcionisanja BC u skladu sa novim modelom i prijedlozima lokalnih samouprava i MSP sektora	Potpisani su Protokoli o saradnji sa 7 opština (Berane, Bijelo Polje, Rožaje, Nikšić, Cetinje, Bar, Podgorica) sa ciljem da budu strateški partneri i sprovedu zajedničke aktivnosti u pružanju mjera podrške MSP na lokalnom nivou	Izveštaji Direkcije za razvoj MSP/Opština	Planirana je realizacija aktivnosti i mjera u skladu sa potpisanim Protokolima i uključivanje u realizaciju aktivnosti drugih opština kroz apliciranje na raspisanim IPA 2011 projektima	Direkcija za razvoj MSP i lokalne samouprave	Unaprjeđenje poslovnog ambijenta i infrastrukture, promocija, informisanje, konsalting	Pilot faza	Nakon upućenih inicijativa potpisani Protokoli u saradnji, rezultat ostvaren u značajnoj mjeri	Planirani efekat se odnosi na afirmaciju i podršku razvoju preduzetništva, preduzetničkog duha kod mladih, ženskog preduzetništva, koncepta samozapošljavanja kao ina realizaciju neopoidnih aktivnosti na unaprjeđenju poslovnog ambijenta i promocije sektora MSP na nivou opštine.	Zavisno od zalaganja potpisnika i Protokola i finansijskih sredstava	MSP, kreatori politike MSP na državnom i lokalnom nivou.
-------------	--	--	---	---	--	--	--	------------	--	---	--	--

3.5. 1.5	Organizovan je sastanak FPJP	Održana 3-4 susreta sa članovima udruženja (u vidu okruglih stolova na različite teme)	Organizovan a 3 okrugla stola 1. Ulcinj - Kroz eliminisanje biznis barijera na lokalnom nivou podstaci razvoj biznisa 14.06.2012 2. Kotor - Kako povećati učešće autohtonih proizvoda u turističkoj ponudi CG 11.10.2012 3. Podgorica- Značaj obrazovanja za razvoj porodičnih biznisa 19.10.2012	Izvjestaj MBA	Održavanj e 3 susreta sa članovima udruženja (u vidu okruglih stolova na različite teme)	MBA	Informisanje	Puna implemen tacija	Rezultat ostvaren u skladu sa planiranim	Širenje informacija o novim aktivnostim a, poslovnom okruženju i slično	Aktivnos t koja se kontinuir ano sprovodi	Članovi MBA
3.5. 2.	Jačanje društvene odgovornosti u preduzećima											
3.5. 2.1	Procijeniti nivo društvene odgovornosti MSP u CG	Urađeno istraživanje na uzorku od 102 MSP iz CG u cilju dobijanja informacija o svijesti o društvenoj odgovornost i	Ipsos Strategic Marketing u saradnji sa CRNVO i UPCG sproveli su istraživanje o društveno odgovornom poslovanju u CG za potrebe TACSO. Preliminarni	Izveštaj UPCG Web site	Prezentaci ja i analiza TACSO istraživanj a sa predlogom mjera za unaprjeđe nje DOP-a u CG	UPCG/CRN VO	Analiza, informisanje	Puna implemen tacija	Rezultati u skladu sa očekivani m	Procijenjen nivo društvene odgovorno sti preduzeća, NVO sektora i državnih institucija u CG	Nastava k aktivnost i u okviru "CSR for ALL" projekta (2013)	Preduzeća, NVO, mediji, državne institucije

			rezultati istraživanja predstavljeni na TACSO konferenciji "Društveno odgovorno poslovanje u CG" održanoj u decembru 2012.								
		Sprovedeno istraživanje o društveno odgovornom poslovanju prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici među relevantnim stakeholderima, uključujući i MSP	Sprovedeno istraživanje o DOP prema zaposlenim ženama. Organizovani intervjui sa 20 predstavnika/ca MSP u cilju identifikacije postojećeg stanja u oblasti DOP prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici i primjera dobre prakse.	Rezultati istraživanja integrisani u publikaciju o društveno odgovornom poslovanju prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici	CRNVO	Promocija/Informisanje	Pilot faza	Rezultat je ostvaren.	Intervjui koji su sprovedeni sa preduzećima doprinijeli su identifikovanju primjera dobre prakse, ali i podstakli preduzeća da razmisle o rodnoj ravnopravnosti kao jednom od ključnih kriterijuma za ocjenjivanje stepena njihove društvene odgovornosti; Takođe, omogućeno je da se	Rezultati istraživanja će poslužiti kao dobra osnova za preduzimanje daljih aktivnosti na polju DOP u CG	Preduzeća; organizacija civilnog društva; građani/ke

										identifikuje način na koji preduzeća percipiraju koncept DO.		
3.5. 2.2	Osmisliti i realizovati kampanju u cilju informisanja i podizanja svijesti MSP o Društvenoj odgovornosti	Organizovan okrugli sto o društvenoj odgovornosti	U julu 2012. organizovan seminar na temu Društveno odgovorno poslovanje i ljudski resursi kome je prisustvovalo 25 učesnika	Izvještaj Direkcije za razvoj MSP	Planirano je održavanje najmanje jednog okruglog stola za 30 učesnika	Direkcija za razvoj MSP	Trening, promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u potpunosti u skladu sa planiranim	Unaprijeđena je promocija, informisanost i znanje o značaju DOP među MSP .	Navedene aktivnosti su održive jer su zainteresovane strane (državne institucije, poslovne asocijacije, NVO, donatori) opredijeljeni da i ubuduće sprovedu ovaj koncept.	MSP i donosioci odluka na lokalnom i nacionalnom nivou, civilni sektor, donatori, mediji, ukupna javnost.

		Realizovana kampanja sa prepoznatim preduzećima u cilju promocije društvene odgovornosti kao i organizovan o niz okruglih stolova na temu društvene odgovornosti	Organizovan Okrugli sto na temu "Društveno odgovorno poslovanje i ljudski resursi", u saradnji sa Direkcijom za mala i srednja preduzeća i Centrom za razvoj NVO; aktivna participacija u okviru "Mreže za društvenu odgovornost" osnovanu u okviru Ministarstva održivog razvoja i turizma	Izveštaj UPCG	UPCG je jedan od nosilaca projekta "CSR for ALL" koji je startovao 01.12.2012., zajedno sa poslodavacima organizacijama Hrvatske, BiH, Makedonije, Rumunije i Turske, kojim su predviđene mnogobrojne aktivnosti u ovoj oblasti -	UPCG	Edukacija, informisanje, trening	Puna implementacija	Rezultati u skladu sa očekivanim	Realizovana kampanja i održani okrugli stolovi na datu temu, informisani poslodavci	Nastava k aktivnosti u okviru "CSR for ALL" projekta (2013)	Preduzeća - članovi UPCG
		Završen i usaglašen dokument o uvođenju principa DOP-a u nacionalne politike Vlade CG, koji uključuje set elaboriranih preporuka	Dokument o uvođenju principa DOP-a razmatran i usaglašen između partnera u Vladi CG, privatnom sektoru i civilnom sektoru.	Dokument-Studija Izveštaj UNDP	Principi za DOP će biti inkorporirani u inoviranu Nacionalnu Strategiju održivog razvoja 2012-2017, kao i projektovani	UNDP	Strateško odlučivanje	Planiranje	Rezultat ostvaren u skladu sa planiranim	Postignuta usaglašenost principa DOP-a između javnog i privatnog sektora i potreba njihovog inkorporiranja u Strategiju DOP-a	Zavinso od izrade i usvajanja Strategij a DOP-a i njene implementacije	Predstavnici javnog, privatnog i civilnog sektora.

					Strategiju za DOP, koju će pripremati Odjeljenje za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj.							
		Informisanje članova MBA o DOP-u	MBA kao članica mreže za DOP redovno šalje informacije svojim članovima o aktivnostima za uvođenje principa DOP-a u CG.	Izvjestaj MBA	Nastavak aktivnosti na informisanju članova o DOP	MBA	Informisanje	Puna implementacija	Postignut kontinuitet	Povećanja svjesnost MSP o značaju principa DOP	Aktivnost koja se kontinuirano sprovodi	Članovi MBA

		Organizovan trening (najmanje 15 MSP) i konsultacije za MSP o metodologiji izvještavanj a o društveno odgovornom poslovanju u skladu sa smjernicama GRI i UN Global Compact Organizovan trening i konsultacije za MSP o korporativnoj filantropiji (najmanje 15 MSP) i vezi između korporativne filantropije i društveno odgovornog poslovanja Najmanje jedno MSP objavilo izvještaj o društveno odgovornom poslovanju Organizovano predavanja (najmanje 15 MSP) o ISO 26000 i mehanizmi	Organizovan trening na temu "DOP prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici" za 14 predstavnika/ca MSP u okviru projekta "Jačanje kapaciteta poslodavaca i NVO da poštuju i štite socijalna i ekonomska prava žena i promovišu Principe osnaživanja žena kroz DOP" podržanog od strane Agencije UN za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women)	Izvještaj CRNVO	1. Realizacija nerealizovanih treninga predviđenih za 2012. 2. Organizovanje Sajma neprofitnih ideja u Bijelom Polju. 3. Organizovanje Forumu o međusektorskim partnerstvima i DOP, 4. Nastavak Objavljivanja elektronskog časopisa o DOP	CRNVO	Trening	Puna implementacija	Rezultat djelimično ostvaren	Predstavnic/e preduzeća koji su pohađali CRNVO trening u 2012. ojačali su svoje kapacitete kada je u pitanju segment društvene odgovornosti koji se odnosi na odgovoran odnos prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici mogu poslužiti kao dobra osnova za njihovu dalju razradu u okviru samih preduzeća za koja su kreirana.	14 predstavnika/ca MSP
--	--	--	---	-----------------	---	-------	---------	---------------------	------------------------------	---	------------------------

		ma primjene ovog standarda za MSP Najmanje jedno MSP kreiralo i usvojilo strategiju ulaganja u zajednicu										
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.5.2.3	Kreirati strateški okvir za razvoj društveno odgovornog poslovanja u CG	Upućena inicijativa za kreiranje strateškog dokumenta za razvoj društveno odgovornog poslovanja u CG ME Formirana radna grupa na principu PJP	CRNVO predlog za kreiranje strateškog okvira za razvoj DOP u CG našao svoje mjesto u Akcionom planu pripremljenog u skladu sa principima Inicijative Partnerstvo otvorenih Vlada. CRNVO je član Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana.	Inicijativa za kreiranje strateškog dokumenta za razvoj društveno odgovornog poslovanja u CG	Učešće CRNVO u radnoj grupi za izradu strateškog okvira za razvoj DOP u CG	CRNVO	Strateško odlučivanje	Faza izvodljivosti	Rezultat djelimično ostvaren	Unaprijeđen značaj DOP-a, kroz uključivanje u Akcioni plan pripremljen u skladu sa Partnerstvom otvorenih Vlada (OGP)	Opredijeljenost ključnih činilaca za realizaciju	MSP, organizacije civilnog društva, javne institucije
3.5.2.4	Kreirati smjernice za primjenu koncepta društveno odgovornog poslovanja preduzeća prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici i promociju principa osnaživanja žena UN (UN Women	Objavljena publikacija o društveno odgovornom poslovanju prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici. Publikacija distribuirana na adrese više od 5000 preduzeća u CG	Objavljena publikacija o društveno odgovornom poslovanju prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici. Publikacija dostupna na web sajtu CRNVO- www.crnvo.me	Publikacija o društveno odgovornom poslovanju prema zaposlenim ženama, ženama na tržištu i ženama u zajednici.	Promocija smjernice na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou; Organizovanje treninga i konsultacija za preduzeća na temu primjene smjernica	CRNVO	Informisanje, promocija	Pilot faza	Rezultat je u potpunosti ostvaren.	Smjernice mogu poslužiti kao dobra osnova svim preduzećima u cilju integrisanja načela rodne ravnopravnosti u svoje poslovne politike i prakse.	Organizacija treninga i konsultacija za zainteresovane preduzeća na temu primjene ovih smjernica u poslovnoj praksi	MSP Smjernice su takođe primjenjive i na organizacije civilnog društva kao i na javne institucije

	Empowerment Principles)											
3.5. 2.5.	Kreirati stimulativan normativni okvir za razvoj korporativne filantropije u CG	Sprovedena analiza postojećeg normativnog okvira kojim se uređuje davanje preduzeća za opšte dobro. Predstavljene preporuke za unaprjeđenje zakonskog okvira za razvoj korporativne filantropije u CG	CRNVO predlog za regulisanje pitanja davanja za opšte dobro našao svoje mjesto u Akcionom planu pripremljenog u skladu sa principima globalne inicijative Partnerstvo otvorenih Vlada (OGP)	Analiza postojećeg normativnog okvira i preporuke za unaprjeđenje zakonskog okvira	Ažuriranje već kreirane CRNVO analize postojećeg normativnog okvira i preporuka za ovu oblast; Analiza dostupna u okviru CRNVO publikacije "Razvoj društveno odgovorno poslovanja u CG" (www.crnvo.me);	CRNVO	Strateško odlučivanje	Faza izvodljivosti	Rezultat nije ostvaren, ova aktivnost se našla u Vladinoj agendi u okviru Akcionog plana pripremljenog u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada (OGP).	CRNVO analiza i preporuke na ovu temu dio su Vladine agende u okviru Akcionog plana pripremljenog u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada (OGP). Uz ažuriranje, mogu poslužiti kao dobra osnova potencijalno formiranoj radnoj grupi koja	Kreiranjem stimulativnog okvira za razvoj korporativne filantropije, pružiće se doprinos razvoju korporativne filantropije u CG.	MSP

										će u narednom periodu raditi na izmjenama i dopunama zakonskih rješenja u cilju podsticanja razvoja korporativne filantropije.		
3.6.	Statističko praćenje i promocija MSP i preduzetništva											
3.6.1.	Unaprijediti statističko praćenje i istraživanja o MSP											
3.6.1.1	Kreirati specifične baze MSP	Izrada baze podataka za uvoznike i izvoznike iz klase malih i srednjih preduzeća	Postoji baza uvoznika i izvoznika kao i indikatori za klasu veličine po kojoj se oni klasifikuju na mala i srednja preduzeća koja se bave uvozom i izvozom.	Specifične baze su baze uvoznika i izvoznika. Publikacija o poslovanju malih i srednjih preduzeća koju će objaviti MONSTAT.	MONSTAT će i dalje raditi na ažuriranju i održavanju specifične baze podataka o uvoznicima i izvoznicima koji pripadaju klasi malih i srednjih preduzeća	MONSTAT	Informisanje	Puna implementacija	Ostvaren je izuzetan napredak s obzirom na napore koje MONSTAT preduzima da dođe do kvalitetnih podataka u ovom slučaju konkretno o populaciji izvoznika i	Postoje precizni podaci o preduzećima koja se bave uvozom i izvozom razvrstani po kriterijumima koji se nalaze u preporukama EUROSTAT-a i Zakonu o računovodstvu CG.	Podaci se ažuriraju u različitim vremenskim periodima u zavisnosti od varijable koja se ažurira, npr. broj zaposlenih mjesečno,	Baze su kreirane za potrebe MONSTAT-a, a za potrebe korisnika objavljuju se analize sa podacima na različitim nivoima agregiranja.

								uvoznika.		promet kvartalno itd. Ažuriranje se vrši koristeći administrativne izvore i statistička istraživanja.		
		Ažurirana postojeća baza izvoznika	Postojeća baza izvoznika ažurirana po djelatnostima	Elektronski baza izvoznika	Nastavak ažuriranja baze izvoznika	Direkcija za razvoj MSP	Informisanje	Puna implementacija	Ostvareni rezultat je u skladu sa planiranim	Dostupnost ažurirane baze podataka o preduzećima i preduzetnicima	Aktivnost je održiva u narednom periodu	MSP
		Ažurirana postojeća baza izvoznika i članova MBA	Ažurirana baza podataka	Baza podataka	Ažurirana baza podataka	MBA	Informisanje	Puna implementacija	Ažurirana baza podataka	Dostupna baza po različitim kriterijumima pretraživanja	Aktivnost koja se kontinuirano sprovodi	Članovi MBA
		Kreirane baze podataka članova UPCG iz oblasti poljoprivrede i trgovine	Kreirane i unaprijeđene posebne baze podataka o MSP-članovima UPCG	Baze UPCG Izveštaj UPCG	Nastavak unaprijeđivanja i proširivanja i sveobuhvatan pristup kreiranju baze podataka MSP	UPCG	Informisanje	Puna implementacija	Djelimično kreirane baze podataka o članovima UPCG	Unaprijeđene postojećih baza podataka UPCG	Dugoročna aktivnost	MSP

3.6. 1.2	Uspostavljanje pouzdanih statističkih podataka u skladu sa indikatorima EUROSTAT	Objavljena statistički podaci o sektoru MSP, urađeni u skladu sa EUROSTAT	Baza malih i srednjih preduzeća je kreirana i ona postoji u okviru baze podataka statističkog biznis registra. MONSTAT je u skladu sa preporukama EUROSTAT-a objavio nekoliko publikacija u 2012. godini. Takođe je objavljeno i Saopštenje o demografskim kretanjima u populaciji poslovnih subjekata.	Izveštaj MONSTAT, Publikacija	MONSTAT će u 2013. godini nastaviti da radi na izradi publikacija u skladu sa preporukama EUROSTAT-a. Uspostavlja se saradnje sa Direkcijom za razvoj MSP u cilju kreiranja i praćenja ostvarenosti rezultata Strategije za razvoj MSP	MONSTAT/ Direkcija za razvoj MSP/ PU/CBCG	Informisanje	Pilot faza	Baza je uspostavljena i svakodnevno se ažurira. Rezultat ostvaren u skladu sa planiranim	Svakodnevno se radi na sto većoj pouzdanosti podataka o MSP preduzećima. Pojačana je informisanost putem objavljivanja saopštenja, publikacije i analize poštujući indikatore EUROSTAT-a i Regulative EU.	Podaci se ažuriraju u različitim vremenskim periodima od varijable koja se ažurira npr. br. zaposlenih, mjesečno, promet kvartalno itd. Ažuriranje se vrši koristeći administrativne izvore i statistička istraživanja.	Baze su kreirane za potrebe MONSTAT-a, a za potrebe korisnika objavljuju se analize sa podacima na različitim nivoima agregiranja.
3.6. 2.	Promocija evropskih vrijednosti u razvoju politike MSP i preduzetništva											
3.6. 2.1	Sprovođenje principa SBA	Promocija finalnog izvještaja 2011. o spovođenju principa SBA Small Business Act-najveći pravni akt EU o MSP	U februaru 2012. dostavljeni dodatni odgovori EK, OECD i ETF. Promocija sprovođenja principa SBA održana u novembru	Finalni izvještaj 2011. o spovođenju principa SBA	U 2012. će se uraditi novi izvještaj o sprovođenju principa SBA u politici MSP u CG	Direkcija za razvoj MSP	Strateško odlučivanje	Puna implementacija	Rezultat ostvaren iznad plana zbog dostavljanja dodatnih odgovora	Data je ocjena i preporuke za dalji razvoj MSP u skladu sa EU	Projekat je postavljen na održivoj osnovi zbog potrebe daljeg unaprjeđenja i	MSP, nadležne institucije, Ministarstva

			2012. Zagrebu u okviru regionalne konferencije i publikovani rezultati								usklađivanja sa politikom MSP u EU kroz principe SBA	
3.6.2.2	Organizovanje SME week	Održana 1 konferencija sa 50 učesnika	Održana konferencija "Žensko preduzetništvo - Izazovi i perspektive" 24. oktobra u okviru SME WEEK sa 43 učesnika	Promotivni materijal Izveštaj PKCG/Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Nastavak aktivnosti -Nastaviće se sa organizacijom SME week-a	PKCG/Direkcija za razvoj MSP	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u potpunosti u skladu sa planiranim	Ostvaren napredak u promovisanju ženskog preduzetništva; Promovisanje preduzetništva kao ključne kompetence ekonomskog razvoja	Održivosti obezbijena na osnovu donatorskih i budžetskih sredstava	MSP, institucija, mediji
3.6.2.3	Nagrada za najboljeg preduzetnika i izvoznika u različitim kategorijama	Održana konferencija i dodijeljene nagrade	Podijeljene nagrade PKCG, konferencija za novinare	Izveštaj PKCG	Nastavak aktivnosti	PKCG	Promocija	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u potpunosti u skladu sa planiranim	Poboljšana promocija najboljih preduzeća i crnogorskih proizvoda i podignuta svjesnost o značaju razvoja preduzetništva kod široke javnosti i donosioca odluka	Održivosti obezbijena kroz budžet Komore	MSP

3.6.	Podsticanje ženskog preduzetništva											
3.1	Razviti dodatne programe za podsticanje preduzetništva i samozapošljavanja žena	Realizovan program podrške razvoju ženskog preduzetništva kao i programi jačanja svijesti o značaju ženskog preduzetništva	Organizovan Okrugli sto na temu "Kreiranje povoljnog biznis ambijenta u službi razvoja ženskog preduzetništva" u okviru projekta "Ženski biznis - potencijal crnogorske ekonomije"; predstavljeni rezultati istraživanja o ženskom preduzetništvu u CG; Okrugli sto "Principi dostojanstvenih radnih uslova za žene; organizovano 6 predavanja članica UPCG - preduzetnica i menadžerki na Ekonomskom fakultetu UCG	Izveštaj UPCG	Nastavak aktivnosti usmjerenih na afirmaciju ženskog preduzetništva; Realizacija sveobuhvatne analize (studije) ambijenta - političkog, kulturnog, ekonomskog, socijalnog za žensko preduzetništvo	UPCG	Edukacija, informisanje	Puna implementacija	Rezultati ostvareni u skladu sa očekivanjima	Poboljšanje i afirmacija ženskog preduzetništva u CG	Dugoročna aktivnost	MSP, žene preduzetnice
		Realizovan	Komora je dio	Uspostavljena nacionalna	Nastavak	PKCG	Promocija	Puna	Ostvareni	Poboljšani	Projekat	MSP -

		program podrške razvoju ženskog preduzetništva Projekat „Mreža mentora za žene preduzetnice u CG“	Savjeta za žensko preduzetništvo u okviru Asocijacije balkanskih komora. Projekat EU „Mreža mentora za žene preduzetnice u CG“ se realizuje u saradnji CEED i PKCG. Realizacijom projekta osnovana prva nacionalna mreža mentora za žene preduzetnice u CG koja se fokusira na pružanje podrške preduzetništvu i razvoju privatnog sektora.	mreža mentora za žene preduzetnice u CG Izvještaj PKCG	aktivnosti			implemen tacija	rezultati su u potpunosti u skladu sa planiranim	položaj i promocija žena u biznisu	je održiv kroz budžet PKCG i CEED, sredstva EU	postojeće i potencijalne preduzetnice
3.6. 3.2	Unaprijediti ulogu poslovnih udruženja žena	Obezbijeđena podrška Asocijaciji poslovnih žena u cilju jačanja same organizacije i konstantna promocija.	UPCG kontinuirano pruža logističku podršku i usluge informisanja i umrežavanja "Asocijaciji poslovnih žena", čiji je jedan od	Izvještaj UPCG	Nastavak aktivnosti pružanja podrške i afirmacije "Asocijaciji poslovnih žena"	UPCG	Logistika, informisanje	Nastavak implemen tacije	Afirmisan o udruženje, nastavak promocije	Ojačan uticaj i glas žena preduzetnica u procesu donošenja odluka i politika u CG	Dugoroč na aktivnost	MSP, žene preduzetnice

			osnivača									
		Povećan broj članica, poboljšana komunikacija sa preduzetnicama koje nijesu članice Asocijacije, unaprijeđen uticaj Asocijacije na donosiocje odluka, učešće u radnim grupama.	Predstavljena Asocijacija žena, ženama preduzetnicama iz sjevernog regiona u Nikšiću u martu 2012. Unaprijeđena podrška Gender komponenti i pojačani njihovi kapaciteti u okviru Udruženja kao što su Udruženje vinara i Udruženje pčelara CG	Izveštaj APŽ/GIZ	Projekat GIZ se završava u 2012: APŽ nastavlja aktivnosti u 2013.	APŽ/GIZ	Logistika, informisanje	Puna implementacija	Povećan broj žena koje su zainteresovane za jačanje ženskog preduzetništva	Unaprijeđena međusobna komunikacija i saradnja žena sa sjevera CG sa APŽ, ojačani kapaciteti učešća žena u poslovnim udruženjima	Aktivnost je održiva u narednom periodu u uzlov obezbjeđenja donatora i/ili finansijskih sredstava	Članice APŽ i preduzetnice sa sjevera CG i UVVCG

		Ažurirana baza podataka žena preduzetnica – članica Odbora za žensko preduzetništvo, uključivanje Odbora u izradu politike razvoja ženskog preduzetništva i ostalih akata koje se odnose na preduzetništvo.	Ažurirana baza podataka žena preduzetnica – članica PKCG. Uključene su u kreiranje politike razvoja ženskog preduzetništva i u 2012. godinu	Izveštaj Odbora za žensko preduzetništvo Izveštaj PKCG	Nastavak aktivnosti	PKCG	Informisanje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u potpunosti u skladu sa planiranim	Poboljšani položaj i promocija žena u biznisu	Aktivnost je održiva kroz budžet Komore	Preduzetnice
3.6. 3.3	Jačati međusobnu saradnju, kao i saradnju žena preduzetnica sa drugim udruženjima (networking)	Unaprijeđena saradnja sa sličnim udruženjima u regionu	Uspostavljen a intenzivnija komunikacija sa ženama preduzetnicama/članice asocijacija/ iz B&H, Hrvatske, Makedonije i Srbije, Švedske	Izveštaj APŽ/GIZ	Projekat GIZ se završava u 2012: APŽ nastavlja aktivnosti u 2013.	APŽ/GIZ	Inforisanje/promocija	Pilot faza	Rezultat je u skladu sa planiranim	Intenzivirana komunikacija, razmjena iskustva, pojačana saradnja sa preduzetnicama iz regiona i Švedske	Aktivnost je održiva u narednom periodu uz uslov obezbjeđenja donatora i/ili finansijskih sredstava	APŽ, žene preduzetnice

3.6. 3.4	Pojačati promotivne aktivnosti	Organizovana konferencija o ženskom preduzetništvu i Sajam ženskog preduzetništva u okviru konferencije	Organizovan trening na temu "Poboljšanje preduzetničkih osobina za članice Udruženja Poslovna žena", Organizovana su 2 Modula: Prodaja i komunikacija i Rast preduzeća-razvoj vaše poslovne ponude	Izveštaj APŽ/GIZ	Projekat GIZ se završava u 2012: APŽ nastavlja aktivnosti u 2013.	APŽ/GIZ	Trening/promocija	Puna implementacija	Rezultati u skladu sa planiranim	Unaprijeđena promocija, preduzetničke vještine i značaj uloge žena u preduzetništvu	Aktivnost je održiva u narednom periodu u uz uslov obezbjeđenja donatora i/ili finansijskih sredstava	APŽ Žene preduzetnice
-------------	--------------------------------	---	--	------------------	---	---------	-------------------	---------------------	----------------------------------	---	---	-----------------------

		Promovisan o žensko preduzetništvo među studentima Ekonomskog fakulteta u Podgorici i Univerziteta Mediteran održavanje m više predavanja uspješnih preduzetnica. Ojačana saradnja sa medijima u cilju boljeg i većeg promovisanja žena preduzetnica i ženskog preduzetništva Uspostavljena saradnja sa lokalnim i nacionalnim socijalnim savjetima u cilju promocije ženskog preduzetništva	Realizovan projekat "Ženski biznis - potencijal crnogorske ekonomije" - održana 2 okrugla stola i 6 predavanja žena preduzetnica na Ekonomskom fakultetu	Izveštaj UPCG	Realizacija sveobuhvatne analize (studije) ambijenta - političkog, kulturnog, ekonomskog, socijalnog za žensko preduzetništvo	UPCG	Informisanje, edukacija	Nastavak implementacije	Rezultati ostvareni u skladu sa planiranim i očekivanim	Poboljšanje i afirmacija ženskog preduzetništva u CG	Dugoročna aktivnost	MSP, žene preduzetnice
3.6. 3.5	Sprovesti istraživanje o "stvarnim" vlasnicama preduzeća	Aplicirano za sprovođenje istraživanja kod stranog donatora	Nije realizovano			APŽ/ UPCG/UNDP						

		(IPA)										
		Promovisani rezultati istraživanja sprovedenih u 2011. godini (Principi dostojanstvenih radnih uslova za žene, Ženski biznis – potencijal crnogorske ekonomije)	Organizovan okrugli sto "Principi dostojanstvenih radnih uslova za žene"	Izveštaj UPG	Organizovati prezentaciju izveštaja iz studije o karakteristikama ambijenta za razvoj ženskog preduzetništva	UPCG	Informisanje, edukacija, analiza	Puna implementacija	Rezultati ostvareni u skladu sa planiranim i očekivanim	Dobijeni stvarni podaci o ženama vlasnicama preduzeća	U zavisnosti od promjena u vlasničkoj strukturi preduzeća u CG	MSP
3.6. 3.6	Otvaranje posebne kreditne linije za postojeće preduzetnice ili start up, a imajući u vidu da žene nijesu vlasnice nekretnina u	Definisanje posebne kreditne linije sa stimulativnim uslovima kreditiranja-planirana realizacija do 20 projekata	Do 26.11.2012. godine, IRFCG je odobrio 8 projekata čiji su nosioci žene u ukupnom iznosu od 425.239,50€.	Izveštaji IRFCG-a	Veća diferencijacija proizvoda/usluga kao specifičnim ciljnim grupama	IRFCGCG/APŽ	Finansiranje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati dodijeljenih kredita su u skladu sa planiranim.	Unaprijeđena finansijska podrška za MSP čije su vlasnice žene. Pобољшање положаја i promocija žena u biznisu.	Kreditna linija za žene u biznisu je održiva.	Ciljna grupa su postojeće i potencijalne preduzetnice.

	90% slučajeva	Realizovana kreditna podrška ženskom preduzetništvu pod povoljnim uslovima	U 2012.godini pripadnicama ženskog pola odobren je 31 kredit, za otvaranje 32 nova radna mjesta, u iznosu od 165.000€.	Odluke o dodjeli kredita, ugovori o kreditu, izvještaji ZZZCG	Nastavak kreditne podrške za žene u biznisu i u 2013.	ZZZCG	Finansiranje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Otvaranje 32 nova radna mjesta, povećan je broj preduzeća čiji su osnivači žene, poboljšani uslovi MSP za pristup finansijama od strane žena, i preduslovi za olakšan pristup kreditima posebno za preduzeća čije su vlasnice žene, a koja nemaju kolateral, promocija žena u biznisu	Projekat je uspostavio održivu osnovu iz replasmana ranije odobrenih kreditnih sredstava. Međutim, dalja održivost projekta će u narednom periodu zavisiti od sredstava koja će Budžet CG opredijeliti Zavodu za njegovu realizaciju.	Nezaposlene žene
3.6. 3.7.	Uvođenje godišnje nagrade za najuspješnije preduzeće čiji je vlasnik žena	Uspostavljanje nagrade za najuspješniju preduzetnicu.	Nije realizovano			APŽ						

3.6. 3.8	Edukacija postojećih i potencijalnih preduzetnica (koncept LLL, usvajanje posebnih znanja i vještina, mentoring i sl)	Organizovana na minimum 4 seminara	Organizovan o 6 predavanja članica UPCG - preduzetnica i menadžerki na Ekonomskom fakultetu UCG	Izveštaj UPCG Web site Press clipping	Organizovati minimum 4 obuke	UPCG	Edukacija	Puna implementacija	Rezultati ostvareni u skladu sa planiranim i očekivanim	Podizanje svijesti, motivacija i podrška budućim ženama u biznisu	Dugoročna aktivnost	Studenti
		Realizovan program mentorstva za žene preduzetnice Organizovano 10 treninga	Realizovan program mentorstva za žene preduzetnice Organizovan o 10 treninga	Izveštaj CEED PKCG	Nastavak aktivnosti	CEED/PKCG	Trening	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Poboljšanje položaja i promocija žena u biznisu. Učesnici obuke bili su u prilici da steknu nova i prošire postojeća znanja iz oblasti značajnih za poslovanje privrednih subjekata	Aktivnost je održiva kroz budžet Komore	Ciljna grupa su postojeće i potencijalne preduzetnice.

3.6. 3.9.	Koncipiranje Strategije razvoja ženskog preduzetništva u CG.	Organizovana na najmanje 2 okrugla stola na temu ženskog preduzetništva. Urađen nacrt Strategije razvoja ženskog preduzetništva u CG sa okvirnim Akcionim planom	U okviru SME week organizovan okrugli sto: "Žensko preduzetništvo - Izazovi i perspektive". Urađen Plan aktivnosti za podstizanje rodne ravnopravnosti 2013-2017, u izradi je plan sprovođenja 2013/2014. Urađen Program za poboljšanje zapošljivosti žena u ruralnim područjima CG 2013-2016	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP/PKCG Plan aktivnosti MLJMP, Program MPRR i MLJMP i članovi radnih grupa	Usvajanje dokumenta i implementacija. Nastavak aktivnosti na prepoznavanju potrebe za izradom Strategije ženskog preduzetništva CG	MLJMP/Direkcija za razvoj MSP	Strateško odlučivanje	Faza izvodljivosti	Rezultat djelimično ostvaren	Prepoznata potreba izrade Strategije ženskog preduzetništva, unaprijeđena mogućnost zapošljavanja žena	Zvanično odobrenje donosioca odluka za izradu Strategije	MSP žene nosioci biznisa
3.6. 3.10	Projekat "Izazovi sa kojima se suočavaju preduzetnice u CG"	Istraživanje među ženama u sivoj ekonomiji. Organizacija treninga.	Sprovedeno istraživanje među ženama angažovanim u sivoj ekonomiji. Organizovani treninzi poslovnih vještina, sa posebnim akcentom na proces registracije biznisa i benefite od registracije.	Izveštaj CEED	Projekat se završava u 2012.	CEED/Amsada SAD u CG	Trening, konslating, sitraživanje	Pilot faza	Rezultat u skladu sa planiranim	Unaprijeđena svjesnost žena u sivoj ekonomiji o benefitima registracije biznisa	CEED će i u narednom periodu nastaviti da prati barijere za razvoj ženskog preduzetništva i da da doprinos njihovom smanjenju	Žene, potencijalne preduzetnice

4.	PODRŠKA POČETNICIMA U BIZNISU – START UP											
4.1.	Jačanje institucionalne infrastrukture za podršku započinjanja biznisa											
4.1.1.	Uspostavljanje politike razvoja mreže inkubatora i obezbjeđivanje potrebnih uslova za započinjanja biznisa											
4.1.1.1.	Proširiti poslovne aktivnosti i usluge inkubatora	Unaprijeđen a postojeća infrastruktura i prošireni kapaciteti i nivo pruženih usluga	Zbog nedostatka finansijskih sredstava nije unaprijeđena postojeća infrastruktura BIPG i smanjen je broj pruženih usluga. BI Bar održao je nivo planiranih poslovnih aktivnosti i usluga .	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP Izveštaj biznis inkubatora	Dalji razvoj infrastrukture i kapaciteta BI PG, uz uslov obezbjeđenja finansijskih sredstava.	Direkcija za razvoj MSP/BI/Opština PG	Unaprijeđenje infrastrukture	Planiranje	U značajnom mjeri su ostvarene planirane aktivnosti u pružanju poslovnih usluga inkubatora i modela finansijske pomoći početnicima u biznisu.	Inkubatori se prepoznaju kao važni instrumenti podrške početnicima u biznisu kroz pružene usluge i realizovane aktivnosti.	Planirane razvojne aktivnosti i (poboljšanje kapaciteta i infrastrukture inkubatora) definisane su biznis planom, čija realizacija zavisi od finansijske podrške kao osnove za održivost inkubatora u CG.	MSP, početnici u biznisu, stanari, Univerzitet CG, nezaposleni lica, žene itd

4.1. 1.2	Formirati inkubator opšteg karaktera na sjeveru CG	Preduzete aktivnosti na obezbijedenj u finansijskih sredstava za formiranje biznis inkubatora u opštini Berane u skladu sa usvojenim biznis planom.	Finansijska sredstva za inkubator u Beranama još uvijek nijesu obezbijedena u skladu sa biznis planom, Odluka o njegovom formiranju donijeta 2009. godine od strane Vlade CG i Opštine Berane	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP/Opština Berane	Obezbjeđenje sredstava za inkubator u Beranama (učesće na raspisanom pozivu za grant šeme za podršku međuopštinske saradnje kroz IPA 2011, što predstavlja veliku mogućnost za operacionalizaciju BI Berane)	Direkcija za razvoj MSP/Opština Berane	Unaprjeđenje infrastrukture	Planiranje	Ostvarenje napredak u promociji potrebe za formiranjem inkubatora opšteg karaktera na sjeveru.	Izradom biznis plana stvorili su se preduslovi za formiranje opšteg karaktera na sjeveru i za sagledavanje modela njegovog finansiranja.	Biznis plan je prezentiran donatorima i Opštini Berane, definisane su mogućnosti njihovog ulaganja kao i finansijski efekti. Formiranje zavisi od odobranja aplikacije u raspisanom pozivu IPA 2011 .	MSP, početnici u biznisu, lokalna samouprava
-------------	--	---	---	---	--	--	-----------------------------	------------	--	--	---	--

4.1.1.3	Poboljšati saradnju između samih inkubatora, kao i sa inkubatorima iz regiona	Realizovane najmanje 3 posjete inkubatorima u regionu u cilju uspostavljanja i proširivanja saradnje organizovan je ciklusa obuka za preduzetnike i MSP, učešće u realizaciji međunarodnih projekata, konferencija)	Realizovane su planirane posjete inkubatorima u regionu, aktivno su učestvovali u realizaciji i apliciranju na međunarodnim projektima, zajedno sa inkubatorima i organizacijama u zemlji i regionu. Organizovali su prezentacije u cilju proširivanja kako poslovnih aktivnosti samih inkubatora, tako i stanara inkubatora i MSP.	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP Izveštaj biznis inkubatora	Nastavak saradnje inkubatora u CG na različitim projektima i u saradnji sa sličnim organizacijama iz regiona.	Direkcija za razvoj MSP/Inkubatori	Unaprjeđenje infrastrukture	Puna implementacija	Poboljšana je saradnja inkubatora kroz planirane aktivnosti i zajedničke projekte.	Povećan broj zajedničkih aktivnosti na promociji rada i pomoći početnicima u biznisu u zemlji i inostranstvu.	Rad na zajedničkim projektima predstavlja održivu osnovu za uspješnost inkubatora.	Stanari inkubatora, nezaposlena lica menadžeri, itd
4.1.1.4	Pojačati promotivne aktivnosti i podići svjesnost o značaju razvoja inkubatora	Organizovane najmanje 4 obuke/seminara/okrugla stola u cilju promocije značaja inkubatora kod donatora i institucija na svim nivoima.	Održana 2 seminara u cilju promocije značaja inkubatora.H 213	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP Izveštaj biznis inkubatora	Jačanje promotivnih aktivnosti u cilju povećanja svjesnosti o značaju preduzetničkih i inovativnih inicijativa u okviru inkubatora	Direkcija za razvoj MSP/Inkubatori	Promocija	Puna implementacija	Djelimično ostvarenih rezultat iz razloga nedostatka finansijskih sredstava.	Identifikovana potreba za formiranjem inkubatora u drugim opštinama na sjeveru. Definisani su gradovi u kojima postoje preduslovi i potreba za	Kroz iskazanu potrebu za formiranjem inkubatora i u drugim opštinama u CG promocija je planirana	Vlada i nadležne institucije, opštine, MSP,

										formiranje m inkubatora	dugoroč noj osnovi uz uslov obezbje đenja finansijs kih sredstava	
4.2.	Unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti finansijske podrške											
4.2. 1.	Olakšavanje pribavljanja nedostajućih sredstava za započinjanje sopstvenog biznisa											
4.2. 1.1	Realizovati kreditnu liniju za podršku početnicima u biznisu - Start up	Definisanje posebnih uslova za start up preduzeća- 20 od ukupnog broja kredita	Do 26.11.2012. godine, IRFCG je po osnovu kreditne linije za start-up preduzeća, kreditirao ukupno 15 projekata. Ukupan iznos sredstva IRFCG-a opredijeljenih u ove svrhe iznosi 555.370,50€. U pitanju su projekti iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije, turizma i ugostiteljstva, proizvodnih	Izveštaji IRFCG-a	Veća diferencijacija proizvoda/ usluga ka specifičnim ciljnim grupama	IRFCGCG	Finansiranje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati su u skladu sa planiranim	Otvorena nova preduzeća i unaprijeđeno poslovanje postojećih preduzeća početnika u biznisu	Kreditna linije je održiva.	Početnici u biznisu

4.2. 1.2	Realizovati programe za samozapošljavanje	Realizovano 10 obuka za 150 nezaposlenih licaRealizovano 70 kreditaStvoreni uslovi za otvaranje 100 novih radnih mjesta	Realizovano 9 programa edukacije preduzetnika kojima je obuhvaćeno 86 nezaposlenih lica.Obuka se sastoji iz dva segmenta i pruža osnovna znanja iz pravne regulative, marketinga, finansija, izrade biznis plana, a namijenjena je nezaposlenim a licima koja žele da otpočnu biznis. Realizuju se u svim opštinama. Odobrena su 83 kredita, kojima se omogućava otvaranje 100 novih radnih mjesta, u iznosu od 500.000€. Najviše kredita je isfinansirano u opštinama Nikšić, Bijelo Polje, Podgorica i u	Odluke o dodjeli kredita, ugovori o kreditu, izvještaji ZZCG	Nastavak realizacije obuka i kreditne podrške u okviru programa za samozapošljavanje.	ZZZCG	Finansiranje	Puna implementacija	Ostvareni rezultati kreditne podrške su u skladu sa planiranim . Očekivani rezultati po osnovu realizovane edukacije nezaposlenih lica su ispod planiranih iz razloga smanjenja finansijskih sredstava za kreditne plasmane i metodologije edukacije čija je realizacija uslovljena optimalnim brojem polaznika (12-15 polaznika) i nemogućnošću formiranja grupa uslijed ograničenih kreditnih	Povećanje obima finansijske ponude kod novoosnovanih i postojećih preduzeća, smanjivanje regionalnih razlika ulaganjem na sjever i manje razvijena područja, poboljšani uslovi MSP za pristup finansijama , uspostavljen na nefinansijska podrška korisnicima kredita, stvoreni preduslovi za olakšan pristup kreditima posebno za preduzeća koja nemaju kolateral	Projekat je uspostavio održivu osnovu iz replasmana ranije odobrenih kreditnih sredstava. Međutim , dalja održivost projekta će u narednom periodu zavisi od sredstava koja će Budžet CG opredijeliti Zavodu za njegovu realizaciju.	Nezaposlena lica, mala preduzeća i preduzetnici
-------------	---	---	--	--	---	-------	--------------	---------------------	---	--	--	---

			djelatnostima: poljoprivreda i ribarstvo, zanatstvo i lične usluge, trgovina.						sredstava.			
4.2. 1.3	Tvoja ideja tvoj biznis	Odabrane najbolje biznis ideje	Odabrano 10 najboljih biznis ideja, završena obuka u okviru virtuelnih preduzeća i obučeno 5 polaznika.	Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Izrada biznis planova i apliciranje za kreditna sredstva za prvih 5 rangiranih biznis ideja	Direkcija za razvoj MSP/ZZZC G/IRFCGC G	Finansiranje/K onsalting	Pilot faza	U okviru dosadašnj e realizacije projekta rezultat ostavren u potpunosti , od 65 prijavljeni h, rangirano 10 najboljih ideja i	Povećana svjesnost, kreativnost i znanje kod nezaposle nih lica, mladih i žena o mogućnost ima koje pruža osnivanje sopstveno g biznisa	Održivos t projekta zavisi od obezbje đenja finansijs ke podrške novosn ovanim preduze ćima u okviru projekta	Nezaposlena lica, mladi, žene, studenti

									obučeno za započinja nje biznisa		i nefinans ijske za dalje uspješn o poslova nje	
4.3.	Unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti nefinansijske podrške											
4.3. 1.	Razvoj usluga kojima se obezbjeđuje sticanje potrebnih znanja i vještina za započinjanje sopstvenog biznisa											
4.3. 1.1	Pripremiti informatore i priručnike o tome kako započeti posao	Urađeno i distribuirano 500 priručnika kako započeti biznis	Nije realizovano		Urađeno i distribuirano 500 priručnika kako započeti biznis	ZZZCG					Nedostatak finansijskih sredstava	
		Publikovan jedan priručnik	Nije realizovano		Održavanje radionica i kreiranje brošura na temu započinjanja biznisa u okviru 2 projekta odobrena od strane EU	UPCG					Nedostatak finansijskih sredstava	
4.3. 1.2	Realizacija obuka za zaposlene u institucijama koje se bave podrškom MSP	Organizovano najmanje 1 obuka za zaposlene u institucijama koje se bave podrškom Start up i 2	Organizovana prezentacija novog modela BC za zaposlene u BC i menadžere	Izveštaji Direkcije za razvoj MSP	Nastavak realizacije obuka za zaposlene u BC u skladu sa obezbjedi vanjem	Direkcija za razvoj MSP	Trening	Puna implemen tacija	Rezultat ostvaren u skladu sa planiranim	Unaprijeđeno znanje zaposlenih u BC i menadžera inkubatora o novom modelu na	Zavisno od raspolož ivih finansijs kih sredstava	Zaposleni u BC, inkubatorima

		za stanare inkubatora	inkubatora		finansijski h sredstava					osnovama samoodrži vosti		
4.3. 1.3	Realizacija obuka za početnike u biznisu	Realizovan projekat virtuelna preduzeća Uspostavlje na 2 virtuelna preduzeća, obučeno 30 polaznika	Uspostavljen o 1 virtuelno preduzeće u Podgorici, obučeno 10 polaznika.	Izveštaj ZZZCG, Ugovor	Planiran je nastavak realizacije projekta virtuelna preduzeća i u 2013. godini.	ZZZCG	Trening	Puna implemen tacija	Pored nezaposle nih lica, projektom su obuhvaće na i lica koja su nagrađen a putem projekta Tvoja ideja, tvoj biznis i kojima je nakon edukacije u virtuelnom preduzeću omogućen a kreditna podrška od IRF	Povećan obuhvat informacija raspoloživi h za MSP sektor, povećana svjesnost o samostalno m započinjanj u biznisa povećan nivo zapošljivos ti nezaposle nih preduzeća u sektoru MSP	Projekat nije uspostavi o održivu osnovu za realizacij u u naredno m periodu. Njegova realizacij a zavisi od sredstav a koja će Budžet CG opredijel iti Zavodu za realizacij u aktivnost i.	Nezaposlena lica sa srednjom i visokom stručnom spremom, mladi, tehn ekonomski viškovi koji žele da se u potpunosti obuče za rad u kompanijama , - Nezaposlena lica koja namjeravaju da osnuju sopstveno preduzeće.

		Organizovan 1 seminar za otpočinjanje biznisa za studente, nezaposlene, žene i 1 seminar za pisanje biznis planova za ciljne grupe studenti, nezaposleni i potencijalni preduzetnici	Nije realizovano			UPCG						Nedostatak finansijskih sredstava	
--	--	--	------------------	--	--	------	--	--	--	--	--	-----------------------------------	--

4.3. 1.4	Promocija značaja započinjanja sopstvenog biznisa	Organizovan 2 seminara i obuka za početnike u biznisu od strane inkubatora. Pružene savjetodavne usluge od strane BC za početnike u biznisu. Izrađeno 1.000 brošura i flajera	Postojeći inkubatori su organizovali 4 različita ciklusa obuka za preduzetnike i MSP i 2 takmičenja za najbolji biznis plan. Bsc Bar Projekat razvijanja ženskog preduzetništva „Development of Women' Entrepreneurship" podržan od strane Norveške ambasada, u okviru ovog programa sprovedeni su treninzi poslovnih vještina. Obuke: Kako registrovati sopstveni biznis, finansijski i pravni okvir; Marketing i prodaja; Pisanje biznis plana; Primjena računara u svakodnevnom poslovanju firme. Odrađen je konkurs Best	Izveštaj Inkubatora Izveštaji BC Izveštaj Direkcije za razvoj MSP	Planiran je nastavak organizovanja obuka za počeznike u biznisu od strane inkubatora i BC kao i izrada promotivnog materijala	Direkcija za razvoj MSP/Inkubatori/BC	Trening/Konsalting/Promocija	Puna implementacija	Rezultati su ostavreni iznad planiranog	Obučeni početnici u biznisu o započinjanju u biznisa i metodologiji i proceduri izarde biznis plana	Zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava	Početni u biznisu, MSP
-------------	---	---	---	---	---	---------------------------------------	------------------------------	---------------------	---	---	--	------------------------

			green ideas za dodjelu grantova u iznosu od 10.000 USD u saradnji sa predstavnicima NVO „Fakt“ iz Podgorice. Broj savjetodavnih usluga BC je na nivou iz 2011- prosječno 2000. Izrađeno je 10 tematskih brošura (Od ideje do realizacije - Vodič za MSP) u obimu 1.000 primjeraka.									
		Urađeno i distribuirano 1000 lifleta za nezaposlena lica	Nije realizovano		Urađeno i distribuirano 1000 lifleta za nezaposlena lica	ZZZCG			Nedostatak finansijskih sredstava			